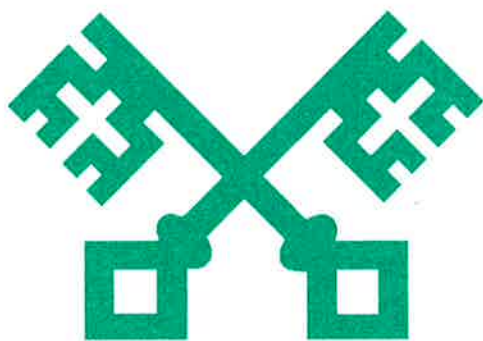

Pave Johannes Paul II

KRISTI MISSION

Ansgarstiftelsens Forlag

KRISTI MISSION

KRISTI MISSION

REDEMPTORIS MISSIO

Rundskrivelse
fra
Pave Johannes Paul II
om
kirkens vedvarende missionsopgave

Ansgarstiftelsens Forlag
København 1991

**Pave Johannes Paul II's rundskrivelse
Redemptoris Missio
KRISTI MISSION
Oversat efter den engelske udgave
fra Libreria Editrice Vaticana
af Ruth Plum
Teologisk rådgiver: Peter Nissen
Dansk udgave © Ansgarstiftelsens Forlag 1991
Sats og tryk: Werks Offset, Århus
ISBN 87-88297-17 9**

Ærværdige brødre, kære sønner og døtre, hilsen og apostolsk velsignelse!

Indledning

1. Kristi, Forløserens, mission, som er betroet til kirken, er stadig langt fra fuldendt. Nu da det andet årtusind efter Kristi komme nærmer sig sin afslutning, viser et generelt blik på menneskeheden, at denne mission stadig kun er ved at begynde, og at vi må gå helhjertet ind i dens tjeneste. Det er Ånden, der driver os til at forkynde Guds store gerninger: »Thi om jeg forkynder evangeliet, har jeg ikke noget at rose mig af; jeg er jo under tvang; ve mig om jeg ikke forkynder det!« (1.Kor.9,16).

I hele kirkens navn følger jeg en stærk forpligtelse til at gentage dette apostlen Paulus' udbrud. Lige fra begyndelsen af mit pontifikat har jeg valgt at rejse til jordens fjerneste egne for at vise dette missionsansvar. Min direkte kontakt med folkeslag, der ikke kender Kristus, har overbevist mig endnu mere om *nødvendigheden af at drive mission*, hvad denne rundskrivelse skal beskæftige sig med.

Det andet Vatikanconcil forsøgte at forny kirkens liv og virksomhed i lyset af den moderne verdens behov. Concilet betone- de kirkens »missionerende natur« ved på dynamisk vis at basere den på selve den trinitariske mission. Impulsen til at drive mission hører derfor til selve det kristne livs natur og er også inspirationen bag den økumeniske bevægelse: »at de alle må være ét ... så verden må tro, at du har sendt mig«. (Johs.17,21).

2. Concilet har allerede båret megen frugt på missionsaktivite- tens område. Der er kommet flere lokalkirker med egne biskop-

per, præster og lægfolk, der arbejder i apostolatet. Tilstedeværelsen af kristne samfund ses tydeligere i nationernes liv, og indbyrdes fællesskab mellem kirkerne har ført til en livlig udveksling af åndelige velgerninger og gaver. Lægfolks engagement i arbejdet med evangelisering forandrer det kirkelige liv, mens lokaalkirkerne er mere villige til at mødes med andre kristne kirker og andre religioners medlemmer og begynde en dialog og et samarbejde med dem. Frem for alt er der en ny bevidsthed om, at *mission er en opgave for alle kristne*, for alle bispedømmer og sogne, kirkelige institutioner og foreninger.

Ikke desto mindre er der i denne kristendommens »nye forår« en utvivlsom negativ tendens, og det er hensigten med det foreliggende dokument at hjælpe med at overvinde den. Missionsvirksomhed specifikt rettet »til folkeslagene« (*ad gentes*) synes at være aftagende, og denne tendens er bestemt ikke på linie med koncilets direktiver og lærerembedets senere udtalelser. Både indre og ydre vanskeligheder har svækket kirkens missionsfremstød over for ikke-kristne, en kendsgerning, som må vække bekymring blandt alle, som tror på Kristus. For i kirkens historie har missionsiver altid været et tegn på vitalitet, ligesom dens aftagen er et tegn på en troskrise.¹

Femogtyve år efter Koncilets afslutning og offentliggørelsen af dekretet om kirkens missionsvirksomhed *Ad Gentes*, femten år efter Paul VI's apostolske skrivelse *Evangelii Nuntiandi* – Om Evangeliets Forkyndelse –, og i sammenhæng med mine forgængeres autoritative lære², vil jeg indbyde kirken til at *forny sit missionsengagement*. Dette dokument har som sit mål en indre fornyelse af troen og det kristne liv. For missionsvirksomhed fornyer kirken, genopliver troen og den kristne identitet og giver fornyet begejstring og ny motivation. *Troen styrkes, når den gives til andre!* Den nye evangelisering af kristne folkeslag vil finde inspiration og støtte i sit engagement for kirkens universelle mission.

Men det, der endnu stærkere bevæger mig til at erklære, at missionerende evangelisering er påtrængende nødvendig, er det faktum, at det er den vigtigste tjeneste, som kirken kan yde til

hvert enkelt menneske og til hele menneskeheden i den moderne verden, en verden, som har oplevet storslåede bedrifter, men som synes at have mistet sansen for de grundlæggende realiteter og for selve tilværelsen. »Kristus, Forløseren«, skrev jeg i min første rundskrivelse, »åbenbarer mennesket helt for mennesket ... Mennesket, der ønsker at forstå sig selv til bunds ... må ... nærme sig Kristus ... Forløsningen, der skete ved korset, har definitivt gengivet menneskets dets værdighed og igen givet dets liv i verden en mening«. ³

Jeg har også andre grunde og hensigter: at reagere på de mange anmodninger om et dokument af denne art; at bortrydde tvivl og uklarhed med hensyn til mission *ad gentes*, og at bestyrke dem i deres engagement, alle de efterlignelsesværdige brødre og søstre, der har viet deres liv til missionsvirksomhed, og alle dem, der bistår dem; at vække missionskald; at opmuntre teologer til systematisk at undersøge og gøre rede for de forskellige aspekter af missionsvirksomhed; at give en ny impuls til missionsvirksomhed ved at fremme lokalkirkernes engagement – især de nyligt opståede – til at udsende og modtage missionærer; og at forsikre de ikke-kristne og frem for alt myndighederne i lande, som missionsvirksomheden rettes til om, at alt dette kun har én hensigt: at tjene mennesket ved at åbenbare det Guds kærlighed, der er blevet synlig i Jesus Kristus.

3. *I folkeslag allevegne, åbn dørene for Kristus!* Hans evangelium formindsker på ingen måde menneskets frihed eller den respekt, man skylder enhver kultur og alt, hvad der er godt i enhver religion. Ved at tage imod Kristus åbner I jer for Guds endegyldige Ord, for ham, hvori Gud har givet sig helt til kende og vist os vejen til sig selv.

Antallet af dem, der ikke kender Kristus, og som ikke hører til kirken, vokser konstant. Faktisk er det næsten fordoblet siden koncilets afslutning. Når vi tænker på den enorme mængde mennesker, der elskes af Faderen, og for hvis skyld han sendte sin Søn, er nødvendigheden af kirkens mission indlysende.

På den anden side, byder vor egen tid kirken nye muligheder på dette område: vi har været vidner til sammenbruddet af tyranniske ideologier og politiske systemer; åbningen af grænser og dannelsen af en mere forenet verden takket være en forøgelse af samfundets kommunikationsmidler; menneskers anerkendelse af de evangeliske værdier, som Jesus personificerede i sit eget liv (fred, retfærdighed, broderlighed, omsorg for de nødlidende); og en slags sjælløs økonomisk og teknisk udvikling, som blot stimulerer til en søgen efter sandheden om Gud, om mennesket og om meningen med selve livet.

Gud åbner for kirken en horisont mod en menneskehed, der er mere helt og fuldt forberedt til at modtage evangeliets sæd. Jeg føler, at øjeblikket er kommet til at bruge alle kirkens kræfter til en ny evangelisering og til missionen *ad gentes*. Ingen, der tror på Kristus, ingen af kirkens institutioner kan unddrage sig denne vigtigste pligt: at forkynde Kristus for alle mennesker.

Jesus Kristus, den eneste Frelser

4. I min første rundskrivelse, hvor jeg fremlagde programmet for mit pontifikat, sagde jeg, at »Kirkens grundlæggende opgave er til enhver tid – og især i vor – at rette menneskets blik, hele menneskehedens bevidsthed og opmærksomhed imod Kristi mysterium«. ⁴

Kirkens universelle mission bygger på troen på Jesus Kristus, som det fastslås i vor trinitariske bekendelse af troen: »Jeg tror på én Herre, Jesus Kristus, Guds enbårne Søn, som er født af Faderen forud for alle tider . . . Som for os mennesker og vor frelses skyld er nedstegen fra Himlen og har påtaget sig kød ved Helligånden af Jomfru Maria og er blevet menneske«. ⁵ Forløsningens tildragelse bringer frelse til alle, »for enhver er indesluttet i forløsningens mysterium, og Kristus har forenet sig med hver enkelt for altid gennem dette mysterium«. ⁶ Det er kun i tro, at kirkens mission kan forstås, og kun i tro, at den finder sit grundlag.

Alligevel er der også som et resultat af de forandringer, der har fundet sted i vor tid, og udbredelsen af nye teologiske ideer, nogle, som spekulerer over: »*Er mission blandt ikke-kristne stadig aktuel?* Er den ikke blevet erstattet med dialog mellem religionerne? Er menneskelig udvikling ikke et tilstrækkeligt mål for kirkens mission? Udelukker respekt for samvittighed og frihed ikke alle bestræbelser for at opnå konversion? Er det ikke muligt at opnå frelse i enhver religion? *Hvorfor skal der så drives mission?*»

»Ingen kommer til Faderen uden ved mig« (Joh.14,6)

5. Hvis vi går tilbage til kirkens begyndelse, finder vi en tydelig forsikring om, at Kristus er alles Frelser, den eneste, som er i stand til at åbenbare Gud og føre til Gud. Som svar til de jødiske religiøse myndigheder, som udspørger apostlene om helbredelsen af den lamme mand, siger Peter: »Det er ved navnet Jesus Kristus fra Nazaret, ham, hvem I korsfæstede, men som Gud har opvakt fra de døde – det er ved hans navn, at manden her står rask foran jeres øjne . . . og der er ikke frelse i nogen anden; thi der er ikke givet mennesker noget andet navn, hvorved vi kan frelses« (Ap.G.4,10.12). Denne forklaring, der blev givet til Det store Råd har universel betydning, fordi til alle mennesker – jøder så vel som hedninger – kan frelsen kun komme fra Jesus Kristus.

Det universelle i denne frelse i Kristus hævdes gennem hele Det nye Testamente. Paulus anerkender den opstandne Kristus som Herren. Han skriver: »Selv om der også er såkaldte guder, enten det nu er i himmelen eller på jorden – sådan som der jo er mange 'guder' og 'mange herrer' – så er der dog for os kun én Gud, Faderen, fra hvem alt er, og til hvem vi er skabt, og én Herre, Jesus Kristus, ved hvem alt er, og ved hvem vi er skabt« (1.Kor.8,5-6). Én Gud og én Herre hævdes som modsætning til den mangfoldighed af »guder« og »herrer«, der var almindelig anerkendte. Paulus reagerer imod polyteismen i datidens miljø og betoner, hvad der er karakteristisk for den kristne troen: tro på én Gud og på én Herre, sendt af Gud.

I Johannes-Evangeliet omfatter det universelle i Kristi frelse alle aspekter af hans nådes, sandheds og åbenbarings mission: Ordet er »det sande lys, som oplyser hvert menneske« (Joh.1,9). Og igen: »Ingen har nogen sinde set Gud, den enbårne Søn, som er i Faderens favn, han er blevet hans tolk« (Joh.1,18; sml. Matt.11,27). Guds åbenbaring bliver definitiv og fuldstændig gennem Guds enbårne Søn: »Efter at Gud fordem mange gange og

på mange måder havde talt til fædrene ved profeterne, har han nu ved dagenes ende talt til os ved sin Søn, hvem han har indsat som arving til alle ting, ved hvem han også har skabt verden« (Hebr.1,1-2; sml Joh.14,6). I dette sin åbenbarings definitive Ord har Gud givet sig selv til kende på højeste vis. Gud har åbenbaret menneskeheden, hvem han er. Denne Guds definitive selvåbenbaring er den dybeste grund til, at kirken i selve sin natur er missionerende. Den kan ikke gøre andet end forkynde evangeliet, det vil sige, fylden af den sandhed om sig selv, som Gud har givet til kende for os.

Kristus er den eneste mellemmand mellem Gud og mennesker: »Thi der er kun én Gud, og kun én mellemmand imellem Gud og mennesker: mennesket Kristus Jesus, der gav sig selv som løsesum for alle, til et vidnesbyrd i den dertil bestemte tid; og for dette blev jeg sat til forkynder og apostel (jeg taler sandhed, jeg lyver ikke), til at være lærer for hedninger i tro og sandhed« (1.Tim.2,5-7; sml. Hebr.4,14-16). Ingen kan derfor komme i forbindelse med Gud undtagen gennem Kristus, ved Helligåndens medvirken. Kristi ene, universelle mellemkomst er langt fra at være en hindring på vejen til Gud; den er den vej, der er anlagt af Gud selv, en kendsgerning, som Kristus er helt klar over. Skønt andre former for mellemkomst af forskellige arter og grader, som man kan få del i, ikke er udelukkede, får de *kun* betydning og værdi ud fra Kristi egen mellemkomst, og de kan ikke opfattes som komplementære eller parallelle til hans.

6. At indføre nogen som helst adskillelse mellem Ordet og Jesus Kristus er i modstrid med den kristne tro. Johannes hævder klart, at Ordet, som »i begyndelsen var hos Gud«, netop er det, som »blev kød« (Joh.1,2,14). Jesus er det Ord, der blev kød – én enkelt og udelelig person. Man kan ikke adskille Jesus fra Kristus eller tale om den »historiske Jesus«, som var denne forskellig fra »troens Kristus«. Kirken erkender og bekender Jesus som »Kristus, den levende Guds Søn« (Matt.16,16). Kristus er ingen anden end Jesus fra Nazaret; han er Guds Ord, som blev

menneske for at frelse alle. I Kristus »bor hele guddomsfylden legemlig« (Kol.2,9), og »af hans fylde har vi alle modtaget« (Joh.1,16). Den »enbårne Søn, som er i Faderens favn« (Joh.1,18), er »den elskede Søn. I ham har vi forløsningen ... thi Gud besluttede at lade hele fylden bo i ham og ved ham forlige alt med sig, hvad enten det er på jorden eller i Himlene, idet han stiftede fred ved blodet på hans kors« (Kol.1,13-14.19-20). Det er netop dette unikke ved Kristus, der giver ham en absolut og universel betydning, hvorved han, samtidig med at han hører med til historien, forbliver historiens centrum og mål:⁷ »Jeg er Alfa og Omega, den første og den sidste, begyndelsen og enden« (Joh.Åb.22,13).

Selv om det er legitimt og nyttigt at betragte de forskellige aspekter af Kristi mysterium, må vi alligevel aldrig miste blikket for, at det er en enhed. Når vi er i færd med at opdage og påskønne de mangfoldige gaver – især de åndelige rigdomme – som Gud skænker ethvert folk, kan vi ikke adskille disse gaver fra Jesus Kristus, som er centrum i Guds frelsesplan. Ganske ligesom Guds Søn »forenede sig på en måde med ethvert menneske ved sin inkarnation«, er vi forpligtede til at »fastholde, at Helligånden giver alle mulighed for at tage del i påskens mysterium på en måde, som Gud ved om.«⁸ Det er Guds plan at sammenfatte alt, både det himmelske og det jordiske, i Kristus« (Ef.1,10).

Tro på Kristus er et tilbud til menneskets frihed

7. At det er nødvendigt at drive mission, følger af det radikalt nye liv, som Kristus har bragt, og som hans disciple har levet. Dette nye liv er en gave fra Gud, og mennesker opfordres til at tage imod det og udvikle det, hvis de vil virkeliggøre hele fylden af deres kald i overensstemmelse med Kristus. Hele Det nye Testamente er en lovsang til det nye liv hos dem, som tror på Kristus og lever i hans kirke. Frelse i Kristus, som den bevidnes

og forkyndes af kirken, er Guds selv-meddelelse: »Det er kærlighedens bånd, som ikke blot skaber det gode, men også skænker delagtighed i Guds eget liv: Faderens, Sønnens og Helligåndens. For den, der elsker, ønsker jo også at skænke sig selv«. ⁹

Gud tilbyder menneskeheden dette nye liv. »Kan man afvise Kristus og alt det, som han har bragt ind i menneskehedens historie? Naturligvis kan man det. Mennesket er frit. Det kan sige 'nej' til Gud. Det kan sige 'nej' til Kristus. Men det fundamentale spørgsmål er stadig: Er det berettiget at gøre det? Og hvad kunne gøre det berettiget? ¹⁰

8. I den moderne verden er der en tendens til at reducere mennesket til den horisontale dimension alene. Men hvad bliver mennesket uden en åbenhed mod det absolutte? Svaret på dette spørgsmål findes i hver enkelts erfaring, men er også indskrevet i menneskehedens historie med det blod, der er udgydt i ideologiers og politiske regimers navn, når de forsøgte at bygge en »ny menneskehed« uden Gud. ¹¹

Desuden svarer Det andet Vatikankoncil dem, der bestræber sig på at sikre samvittighedsfriheden, »at mennesket har ret til religionsfrihed ... alle skal være fri for tvang både fra enkeltmenneskers, sociale gruppers og en hvilken som helst menneskelig magts side, således at ingen på det religiøse område tvinges til at handle mod sin samvittighed – eller hindres i at gøre noget, som samvittigheden tilsiger, privat eller offentligt, alene eller i fællesskab, men inden for givne grænser«. ¹²

At forkynde Kristus og vidne om ham på en måde, der respekterer samvittigheden, krænker ikke friheden. Tro kræver fri tilslutning fra menneskets side, men samtidig må troen også tilbydes mennesket, fordi »disse mange mennesker har ret til at lære Kristi mysteriums rigdom at kende, den rigdom, hvori vi tror, at hele menneskeheden langt ud over, hvad den venter, kan finde alt det, den søgende og famlende prøver at erfare om Gud, om mennesket og dets bestemmelse, om livet, om døden og om sandheden ... Derfor bliver kirken ved med at være lige levende

interesseret i mission og vil endda forøge den i vor tid«. ¹³ Men det må også siges igen med koncilet, at »ethvert menneske, med den personlighed og det menneskeværd, det besidder, har fornuft og fri vilje, og dermed også personligt ansvar, og tilskyn- des således under moralsk forpligtelse til at søge sandheden – frem for alt i det religiøse. Videre er det forpligtet til at holde fast ved denne sandhed og indordne hele sit liv under de krav, den stiller«. ¹⁴

Kirken som tegn på og redskab for frelsen

9. Kirken er den første, der nyder godt af frelsen. Kristus købte kirken med sit eget blod (sml. Ap.G.20,28) og gjorde den til sin medarbejder på verdens frelse. Kristus bor faktisk i kirken. Den er hans brud. Det er ham, der bevirker dens vækst. Han udfører sin mission gennem den.

Koncilet omtaler ofte kirkens rolle for menneskehedens frelse. Samtidig med at kirken er klar over, at Gud elsker alle mennesker og giver dem mulighed for at blive frelst (sml. 1.Tim.2,4), ¹⁵ bekender kirken, at Gud har indsat Kristus som den eneste mellemmand, og at den selv er indstiftet som det universelle frelsens sakramente. ¹⁶ »Alle mennesker er kaldet til den katolske enhed i Guds folk, ... alle tilhører den eller er rettet mod den på forskellig vis, både katolikkerne, de andre, som tror på Kristus, og til slut alle mennesker uden undtagelse; for alle er kaldet af Guds nåde til frelsen«. ¹⁷ Det er nødvendigt at sammenholde disse to sandheder; muligheden for alle menneskers frelse i Kristus og kirkens nødvendighed for denne frelse. Disse to sandheder hjælper os til at forstå *det ene frelsesmysterium*, så vi kan erfare Guds barmhjertighed og vort eget ansvar. Frelsen, som altid er en Åndens gave, kræver menneskets samarbejde, for at de kan frelse både sig selv og andre. Dette er Guds vilje, og dette er grunden til, at Gud stiftede kirken og gjorde den til en del af sin frelsesplan. Med henvisning til »dette messianiske folk« siger koncilet: »Oprettet af Kristus som et li-

vets, kærlighedens og sandhedens fællesskab, bliver dette folk også af ham antaget som et redskab til alles frelse, og det bliver udsendt til hele verden som dens lys og jordens salt«. ¹⁸

Frelsen i Kristus tilbydes alle

10. Frelsens universalitet betyder, at den skænkes ikke blot til dem, der udtrykkelig tror på Kristus og er trådt ind i kirken. Fordi frelsen tilbydes alle, må den gøres konkret tilgængelig for alle. Men det er klart, at i dag har mange mennesker ligesom før i tiden ikke en mulighed for at komme til at kende eller tage imod evangeliets åbenbaring eller til at træde ind i kirken. De sociale og kulturelle betingelser, de lever i, tillader ikke dette, og ofte er de blevet opdraget i andre religiøse traditioner. For sådanne mennesker er frelsen opnåelig i kraft af en nåde, som, samtidig med at den har en skjult forbindelse til kirken, ikke formelt indlemmer dem i denne, men oplyser dem på en måde, der passer til deres åndelige og materielle situation. Denne nåde kommer fra Kristus; den er resultatet af hans offer og skænkes af Helligånden. Den gør det muligt for ethvert menneske at opnå frelsen gennem dets frie medvirken.

Derfor erklærer Koncilet efter at have fastslået påskemysteriets centrale betydning, at »dette gælder ikke bare de kristne, men også alle mennesker af god vilje, som i deres hjerte er åbne for nådens skjulte virke. Kristus er jo død for alle, og til syvende og sidst har alle mennesker et fælles kald, som er guddommeligt. Derfor må vi fastholde, at Helligånden giver alle mulighed for at tage del i dette påskens mysterium på en måde, som Gud ved om«. ¹⁹

»Vi kan ikke lade være med at tale«

(Ap.G.4,20)

11. Hvad burde der nu siges om de allerede omtalte indvendinger mod missionen *ad gentes*? Med respekt for alles overbevisninger og følelser må vi først klart stadfæste vor tro på Kristus,

menneskenes eneste Frelser, en tro, som vi har modtaget ovenfra, ikke som resultat af vor egen fortjeneste. Vi siger med Paulus: »Jeg skammer mig nemlig ikke ved evangeliet, thi det er en Guds kraft til frelse for enhver, som tror« (Rom.1,16). Kristne martyrer har til alle tider – også vor egen – givet og fortsætter med at give deres liv for at vidne om denne tro i den overbevisning, at ethvert menneske har brug for Kristus, som har besejret synd og død og forsonet menneskene med Gud.

Kristus kundgjorde derved sig selv som Guds Søn, der lever i inderlig forening med Faderen, og blev anerkendt som sådan af disciplene, og han bekræftede sine ord ved undere og ved sin opstandelse fra de døde. Kirken tilbyder menneskene evangeliet, det profetiske budskab, der svarer til menneskehjertets behov og ønsker og altid forbliver »det glade budskab«. Kirken kan ikke lade være med at forkynde, at Jesus kom for at åbenbare Guds åsyn og ved sit kors og sin opstandelse fortjente frelsen for alle mennesker.

På spørgsmålet »*hvorfor mission?*« svarer vi med kirkens tro og erfaring, at sand befrielse består i at åbne sig for Kristi kærlighed. I ham, og kun i ham, befries vi fra al fremmedgørelse og tvivl, fra slaveriet under syndens og dødens magt. Kristus er i sandhed »vor fred« (Ef.2,14); »Kristi kærlighed tvinger os« (2.Kor.5,14) og giver vort liv mening og glæde. *Mission er et spørgsmål om tro*, en nøjagtig indikator for vor tro på Kristus og hans kærlighed til os.

Fristelsen i dag består i at reducere kristendom til blot menneskelig visdom, til en pseudo-videnskab om livskvalitet. I en stærkt sekulariseret verden er der sket en »gradvis sekularisering af frelsen«, så man ganske vist stræber efter menneskets vel, men det er et menneske, der er lemlæstet, reduceret til kun sin horisontale dimension. Vi ved imidlertid, at Jesus kom for at bringe ægte frelse, en frelse, der omfatter hele personen og alle mennesker og viser dem den vidunderlige udsigt til barnekår hos Gud. *Hvorfor mission?* Fordi både til os og til Paulus »blev den nåde givet at forkynde hedningerne evangeliet om Kristi

uransagelige rigdom« (Ef.3,8). Nyt liv i ham er det »glade budskab« for mennesker til alle tider: alle er kaldet til det og bestemt til det. Faktisk søger alle mennesker efter det skønt somme tider på forvirrede måder, men de har ret til at kende værdien af denne gave og frit nærme sig den. Hverken kirken eller den enkelte kristne i den har lov til at skjule eller monopolisere dette nye og denne rigdom, som er modtaget fra Guds gavmildhed for at blive givet videre til alle mennesker.

Det er derfor, at kirkens mission hidrører ikke blot fra Herrens befaling, men også fra Guds livs dybe forlangende i os. De, der er indlemmet i den katolske kirke, bør føle dette som et privilegium og derfor som deres store forpligtelse til at *aflægge vidnesbyrd om troen og det kristne liv* som en tjeneste over for deres brødre og søstre og som et passende svar til Gud. De bør altid huske, at »deres værdighed ikke skyldes deres egne fortjenester, men Kristi særegne nåde. Hvis ikke deres tanker, ord og gerninger svarer til denne nåde, vil de i stedet for at blive frelst blive strengere dømt«. ²⁰

Kapitel II

Guds Rige

12. »Gud, som er rig på barmhjertighed, åbenbares os af Jesus Kristus som Fader. Hans Søn har selv forkyndt ham og lært os at kende ham i sig selv.«²¹ Dette skrev jeg i begyndelsen af min rundskrivelse *Dives in Misericordia* – Rig på Barmhjertighed – for at vise, at Kristus er åbenbaringen og legemliggørelsen af Faderens barmhjertighed. Frelse består i at tro og modtage Faderens og hans kærligheds mysterium, som han åbenbarer og giver i rigt mål i Jesus gennem Ånden. På denne måde fuldendes Guds rige: det rige, der forberedtes i Det gamle Testamente, bevirkedes af Kristus og i Kristus og forkyndtes til alle mennesker af kirken, som arbejder og beder for dets fuldkomne og definitive virkeliggørelse.

Det gamle Testamente bevidner, at Gud udvalgte og dannede sig sit eget folk for at åbenbare og gennemføre sin kærligheds plan. Men samtidig er Gud alle folkeslags Skaber og Fader, han drager omsorg og sørger for dem og velsigner dem alle (sml. 1.Mos.12,3); Gud har oprettet en pagt med dem alle (sml.1.Mos.9,1-17). Israel erfarer en personlig og frelsende Gud (sml.5.Mos.4,37; 7,6-8; Es. 43,1-7) og bliver hans vidne og tolk blandt folkeslagene. I løbet af sin historie forstår Israel, at dets udvælgelse har en universel betydning (sml. f.eks. Es.2,2-5; 25,6-8; 60,1-6; Jer.3,17; 16,19).

Kristus gør riget nærværende

13. Jesus fra Nazaret fører Guds plan til fuldendelse. Efter ved sin dåb at have modtaget Helligånden gør han sit messianske kald klart: han drog rundt i Galilæa og »prædikede Guds evange-

lium og sagde: 'Tiden er inde, Guds rige er kommet nær; omvend jer og tro på evangeliet'« (Mark.1,14-15; sml. Matt.4,17; Luk.4,43). Indholdet af hans sendelse er at forkynde og oprette Guds rige: »Dertil blev jeg udsendt« (Luk.4,43). Men det er ikke det hele. Jesus er selv »det glade budskab«, som han erklærer ved begyndelsen af sin mission i synagogen i Nazaret, da han på sig selv anvender Esajas' ord om den salvede, der er sendt af Herrens Ånd (sml. Luk.4,14-21). Fordi »det glade budskab« er Kristus, er der en identitet mellem budskabet og budbringeren, mellem at sige, at gøre og at være. Hans kraft, hemmeligheden ved hans handlingers effektivitet skyldes, at han totalt identificerer sig med det budskab, han forkynnder: han forkynnder »det glade budskab« ikke blot ved, hvad han siger og gør, men ved hvad han er.

Jesu tjeneste beskrives i sammenhæng med de vandringer, han foretog i sit hjemland. Inden påske var hans missionsområde begrænset til Israel. Alligevel bringer Jesus et nyt og uhyre vigtigt element. Den eskatologiske virkelighed er ikke forvist til en fjertliggende »verdens ende«, men er allerede nær og virksom midt iblandt os. Guds rige er kommet nær (sml. Mark.1,15); der skal bedes for dets komme (sml. Matt.6,10); troen kan allerede skimte, at det er virksomt i tegn som f.eks. undere (sml. Matt.11,4-5) og uddrivelse af onde ånder (sml. Matt.12,25-28), i udvælgelsen af De Tolv (sml. Mark.3,13-19) og i forkyndelsen af glædesbud til de fattige (sml. Luk.4,18). Jesu møder med hedninger gør det klart, at man får adgang til riget gennem tro og omvendelse (sml. Mark.1,15) og ikke blot som følge af etnisk oprindelse.

Det rige, som Jesus indvarsler, er Guds rige. Jesus åbenbarer selv, hvem denne Gud er, som han henvender sig til med det fortrolige »Abba«, Fader (sml. Mark.14,36). Gud, som frem for alt åbenbares i lignelserne (sml. Luk.15,3-32; Matt.20,1-16), er følsom for ethvert menneskes behov og lidelser, Gud er en Fader, der er fuld af kærlighed og medlidenhed, som skænker tilgivelse og i rigt mål skænker de nådegaver, man beder om.

Johannes bekræfter, at »Gud er kærlighed« (1.Joh.4,8.16). Hvert menneske opfordres derfor til at »omvende sig« og til at »tro« på den barmhjertighed, hvormed Gud elsker det. Riget vil vokse i samme grad, som hvert menneske lærer at vende sig til Gud i den fortrolige bøn som til en Fader (sml. Luk.11,2; Matt.23,9) og stræber efter at gøre hans vilje (sml. Matt.7,21).

Guds riges kendetegn og dets krav

14. Jesus åbenbarer lidt efter lidt gennem sine ord, sine handlinger og selve sin person, hvad der kendetegner riget, og hvilke krav det stiller.

Guds rige er bestemt for alle mennesker, og alle er kaldede til at blive indlemmede i det. For at betone denne kendsgerning nærmede Jesus sig specielt til de marginaliserede i samfundet og viste dem særlig velvilje i forkyndelsen af det glade budskab. Ved begyndelsen af sin tjeneste forkyndte han, at han var »salvet ... til at gå med glædesbud til de fattige« (Luk.4,18). Til alle, der udsættes for afvisning og foragt, siger han: »Salige er I, som er fattige« (Luk.6,20). Og desuden gør han det muligt for sådanne mennesker at erfare befrielse allerede nu, ved at han er dem nær, spiser sammen med dem (sml. Luk.5,30; 15,2), behandler dem som ligestillede og venner (sml. Luk.7,34) og får dem til at føle sig elskede af Gud, og således åbenbarer sin kærlige omsorg for nødlidende og for syndere (sml. Luk.15,1-32).

Den befrielse og frelse, som Guds rige bringer med sig, drejer sig om mennesket både i dets fysiske og dets åndelige dimensioner. To handlinger er karakteristiske for Jesu sendelse: helbredelse og tilgivelse. Jesu mange helbredelser viser klart hans store medlidenhed over for menneskelig lidelse, men de betyder også, at i Guds rige vil der ikke længere være sygdom eller lidelse, og at hans opgave lige fra begyndelsen af er at befri mennesker fra disse ondt. I Jesu øjne er helbredelser også tegn på åndelig frelse, nemlig befrielse fra synden. Ved at helbrede op-

fordrer han mennesker til tro, omvendelse og til at ønske tilgivelse (sml. Luk.5,24). Når der først er tro, er helbredelse en opmuntring til at gå videre; den fører til frelse (sml. Luk.18,42-43). Befrielsen fra at være besat af onde ånder – det største onde og symbol på synd og oprør mod Gud – er tegn på, at »så er jo Guds rige kommet til jer« (Matt.12,28).

15. Guds rige tilstræber at forvandle menneskers indbyrdes forhold; det fuldendes lidt efter lidt, når mennesker langsomt lærer at elske, tilgive og tjene hinanden. Jesus sammenfatter hele loven ved at koncentrere den om kærlighedsbuddet (sml. Matt.22,34-40; Luk.10,25-28). Inden han forlader sine disciple, giver han dem en »ny befaling«: »I skal elske hverandre, ligesom jeg har elsket jer« (Joh. 13,34; sml. 15,12). Jesu kærlighed til verden finder sit højeste udtryk i, at han giver sit liv for menneskene (sml. Joh.15,13); dette viser den kærlighed, som Faderen har til verden (sml. Joh.3,16). Guds riges natur består derfor i fællesskab mellem alle mennesker – indbyrdes og med Gud.

Guds rige angår alle: det enkelte menneske, samfundet og hele verden. At arbejde for Guds rige betyder at anerkende og fremme den guddommelige dynamik, som er til stede i menneskenes historie og forvandler den. At opbygge Guds rige betyder at arbejde for befrielse fra det onde i alle dets former. Kort sagt, Guds rige er åbenbaringen og virkeliggørelsen af Guds frelsesplan i hele dens fylde.

I den opstandne Kristus fuldendes og forkyndes Guds rige

16. Ved at oprejse Jesus fra de døde har Gud besejret døden og i ham definitivt oprettet sit rige. Under sit jordiske liv var Jesus Guds riges profet; efter sin lidelse, opstandelse og himmelfart har han del i Guds magt og herredømme over verden (sml. Matt.28,18; Ap.G.2,36; Ef.1,18-21). Opstandelsen giver Kristi budskab, hans handlinger og hele mission en universel horisont.

Disciplene opdager, at Guds rige allerede er nærværende i Jesu person og langsomt grundlægges i mennesket og i verden gennem en hemmelighedsfuld forbindelse med ham.

Efter opstandelsen prædiker disciplene jo Guds rige ved at forkynde Jesus som korsfæstet og opstået fra de døde. I Samaria forkyndte Filip »evangeliet om Guds rige og om Jesu Kristi navn« (Ap.G.8,12). I Rom ser vi, at Paulus »forkyndte dem Guds rige og lærte dem om Herren Jesus Kristus« (Ap.G.28,31). De første kristne forkynder også »Kristi og Guds rige« (Ef.5,5; sml. Joh.Åb.11,15; 12,10), eller ganske enkelt »vor Herres og Frelses Jesu Kristi evige rige« (2.Pet.1,11). Urkirkens prædiken var centreret om forkyndelsen af Jesus Kristus, som Guds rige identificeredes med. Nu som dengang er det nødvendigt at forene *for-kyndelsen af Guds rige* (indholdet af Jesu eget »kerygma«) og *for-kyndelsen af Kristus-begivenheden* (apostlenes »kerygma«). De to forkyndelser er komplementære og belyser hinanden.

Guds rige i forhold til Kristus og til kirken

17. Nu til dags tales der meget om Guds rige, men ikke altid på en måde, der er i overensstemmelse med kirkens opfattelse. Der eksisterer faktisk ideer om frelse og mission, ideer som kan kaldes »antropocentriske« i ordets indskrænkede betydning, for så vidt som de fokuserer på menneskets jordiske behov. Ud fra denne betragtning er Guds rige tilbøjeligt til at blive noget ganske menneskeligt og sekulariseret; det, der tæller, er programmer og kampe for en befrielse, som er socio-økonomisk, politisk og endda kulturel, men inden for en horisont, der er lukket for det transcendent. Uden at benægte, at der også på dette plan er værdier, der bør arbejdes for, så forbliver en sådan opfattelse alligevel inden for grænserne af et menneskeligt rige, som er berøvet sine ægte og dybe dimensioner. En sådan opfattelse forvandles let til endnu en ren jordisk fremskridtsideologi. Imidlertid er Guds rige »ikke af denne verden« (Joh.18,36).

Der eksisterer også opfattelser, som med fuldt overlæg frem-

hæver Guds rige og beskriver sig selv som »centreret om Guds rige«. De lægger vægt på billedet af en kirke, der ikke interesserer sig for sig selv, men som er helt optaget af at aflægge vidnesbyrd og tjene Guds rige. Det er en »kirke for de andre«, ganske ligesom Kristus er »menneske for de andre«. Kirkens opgave beskrives, som om den burde gå fremad i to retninger: på den ene side arbejde for sådanne af »Guds riges værdier« som fred, retfærdighed, frihed, broderlighed o.s.v., mens den på den anden side skaber dialog mellem mennesker, kulturer og religioner, så at de gensidigt beriger hinanden og hjælper verden til at blive fornyet og drage nærmere og nærmere hen imod Guds rige.

Foruden positive aspekter afslører disse opfattelser ofte også negative. For det første forbigås Kristus i tavshed: det Guds rige, som de taler om, er »teocentrisk« baseret, fordi Kristus efter deres mening ikke kan forstås af dem, der mangler kristen tro, mens forskellige folkeslag, kulturer og religioner kan finde et fælles grundlag i den ene guddommelige virkelighed, hvad den så end kaldes. Af samme grund lægger de stor vægt på skabelsens mysterium, som genspejles i de forskellige kulturer og religiøse overbevisninger, men de tier om forløsningens mysterium. Desuden ender Guds rige, som de opfatter det, med enten at give meget lidt plads til kirken eller undervurdere kirken som en reaktion mod fortidens formentlige »kirkecentrerehed«, og fordi de betragter kirken selv som kun et tegn, og for den sags skyld som et tegn, der ikke er fri for at være flertydigt.

18. Dette er ikke det rige, som vi kender det fra åbenbaringen. Guds rige kan ikke frigøres hverken fra Kristus eller fra kirken.

Som det allerede er sagt, forkyndte Jesus ikke blot Guds rige, men i ham blev det nærværende og fuldendt. Dette skete ikke blot gennem hans ord og handlinger: »Først og fremmest bliver riget ... åbenbaret i Kristi, Guds Søns og Menneskesønnens egen person, han, som er kommet 'for selv at tjene og give sit liv som løsesum for mange' (Mark.10,45)«. ²² Guds rige er ikke et begreb, en læresætning eller et program, som man frit kan tol-

ke, men det er frem for alt *en person*, som bærer Jesus fra Nazarets ansigt og navn, den usynlige Guds billede.²³ Hvis Guds rige adskilles fra Jesus, er det ikke længere det Guds rige, som han forkyndte. Resultatet er en forvrængning af Guds riges betydning, som risikerer at forvandles til et rent menneskeligt eller ideologisk mål, og en forvrængning af Kristi identitet, så han ikke længere fremtræder som den Herre, hvem alle ting en dag skal være underlagt (sml.1.Kor.15,27).

På samme måde må man heller ikke adskille Guds rige fra kirken. Det er rigtigt, at kirken ikke er et mål i sig selv, fordi den er henordnet til Guds rige, som den er såsæd, tegn og redskab for. Alligevel er kirken, skønt den vedbliver at være forskellig fra Kristus og Guds rige, uløseligt forenet med begge. Kristus udrustede kirken, sit legeme, med fylden af frelsens gaver og midler. Helligånden bor i den, beriger den med sine gaver og karismer, helliggør, leder og fornyer den uophørligt.²⁴ Resultatet er et unikt og specielt forhold, som uden at udelukke Kristi og Åndens virke uden for kirkens synlige grænser anviser den en speciel og nødvendig rolle; deraf følger kirkens særlige opgave »at forkynde ... Kristi og Guds rige og grundlægge det i alle folkeslag«.²⁵

19. Det er i dette totale perspektiv, at Guds riges virkelighed forstås. Naturligvis kræver Guds rige fremme både af menneskelige værdier og af dem, der med rette kan kaldes »evangeliske«, fordi de er intimt forbundet med »det glade budskab«. Men dette, som ligger kirken meget på hjerte, må ikke løsrives fra eller sættes i modsætning til andre fundamentale opgaver, som at forkynde Kristus og hans evangelium og grundlægge og opbygge fællesskaber, som gør det levende billede af Guds rige nærværende og aktivt blandt mennesker. Man behøver ikke være bange for derved at forfalde til en slags »kirkecentrerethed«. Pave Paul VI, der hævdede, at »der er en dyb forbindelse mellem Kristus, kirken og forkyndelsen af evangeliet«,²⁶ sagde også, at kirken »ikke er et mål i sig selv, men derimod er stærkt interes-

seret i helt at tilhøre Kristus, være i Kristus og være til for Kristus, såvel som helt tilhøre mennesker, være iblandt mennesker og være til for mennesker«. ²⁷

Kirken til tjeneste for Guds rige

20. Kirken er effektivt og konkret til tjeneste for Guds rige. Dette ses især i den prædiken, som er et kald til omvendelse. At prædike er kirkens vigtigste og grundlæggende måde til at tjene Guds riges komme i de enkelte mennesker og i det menneskelige samfund. Eskatologisk frelse begynder allerede nu i det nye liv i Kristus: »Alle dem, som tog imod ham, gav han magt til at blive Guds børn, dem, som tror på hans navn« (Joh.1,12).

Kirken tjener altså Guds rige ved at oprette fællesskaber og grundlægge nye lokalkirker og ved at lede dem til moden tro og kærlighed i åbenhed over for andre, i tjeneste over for de enkelte mennesker og samfundet og i forståelse og agtelse for menneskelige institutioner.

Kirken tjener Guds rige ved at udbrede de »evangeliske værdier« i hele verden, fordi disse værdier er udtryk for Guds rige og vil hjælpe mennesker til at acceptere Guds plan. Det er rigtigt, at den spæde spire til Guds riges virkelighed også kan findes uden for kirken blandt mennesker alle vegne i den udstrækning, de lever de »evangeliske værdier« og er åbne for Åndens virke, den Ånd, der blæser, når den vil, og hvorhen den vil (sml. Joh.3,8). Men det må straks tilføjes, at denne timelige dimension af Guds rige forbliver ufuldkommen, hvis den ikke er i forbindelse med Kristi rige, der er til stede i kirken og sigter mod eskatologisk fylde. ²⁸

Guds riges mange dimensioner ²⁹ svækker ikke grundlagene og målene for missionsvirksomhed, men styrker og udvider dem snarere. Kirken er sakramentet for hele menneskeheds frelse, og dens virksomhed er ikke begrænset kun til dem, der tager imod dens budskab. Den er en dynamisk kraft i menneskeheds vandring mod det eskatologiske rige og tegnet på og

fremmer af de evangeliske værdier.³⁰ Ved sit vidnesbyrd og ved sådanne aktiviteter som dialog, støtte til mennesker, engagement for retfærdighed og fred, undervisning og omsorg for de syge og hjælp til de fattige og til børn bidrager kirken til denne menneskehedens omvendelsesvandring mod Guds plan. Under udførelsen af disse aktiviteter mister den dog aldrig blikket for, at de transcendent og åndelige værdier er de vigtigste, fordi de er forudsætninger for eskatologisk frelse.

Endelig tjener kirken Guds rige ved sin forbøn, fordi riget i selve sin natur er Guds gave og værk, som vi mindes om af evangeliets lignelser og af den bøn, som Jesus lærte os. Vi må bede om dette rige, modtage det og få det til at vokse i os; men vi må også arbejde sammen, så at det bliver godt modtaget og vokser blandt alle mennesker, indtil det øjeblik da Kristus »overgiver riget til Gud og Faderen«, og »Gud kan være alt i alle« (sml.1.Kor.15,24.28).

Helligånden som missionens hovedperson

21. »På højdepunktet af Jesu messianske sendelse bliver Helligånden i påskemysteriet helt nærværende som guddommelig person: som den, der skal fortsætte det frelsesværk, der blev grundlagt i korsofferet. Utvivlsomt betror Jesus dette værk til menneskene: til apostlene, til kirken. Dog vedbliver Helligånden med at være den transcendent og vigtigste handlende i disse mennesker og gennem dem ved virkeliggørelsen af dette værk i menneskets ånd og i verdenshistorien«. ³¹

Helligånden er virkelig hovedpersonen i hele kirkens mission. Helligånden er udslagsgivende i missionen *ad gentes*, som det ses tydeligt i urkirken: i Kornelius' omvendelse (sml.Ap.G.10), i de afgørelser, der træffes om opdukkende problemer (sml.Ap.G.15) og i valget af hvilke lande og folkeslag, der skal evangeliseres (sml.Ap.G.16,6ff). Ånden virkede gennem apostlene, men samtidig virkede den også i deres tilhørere: Ved Helligåndens virke tager det glade budskab »skikkelse i menneskenes samvittighed og hjerte og udbreder sig i historien. I alle disse dimensioner 'levendegør' Helligånden«. ³²

Udsendt »indtil jordens ende«
(Ap.G.1,8)

22. Når evangelisterne beskriver den opstandne Kristi møde med apostlene, slutter de alle med »missionsbefalingen«. »Mig er givet al magt i Himmelen og på jorden. Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, ... og se, jeg er med jer alle da-

ge indtil verdens ende« (Matt.28,18-20; sml.Mark.16,15-18; Luk.24,46-49; Joh.20,21-23).

Dette er *en udsendelse i Ånden*, som det klart fremgår af Johannes-Evangeliet: Kristus sender sine til verden, ligesom Faderen har sendt ham, og derfor giver han dem Ånden. Lukas, for sin del, forbinder det vidnesbyrd, apostlene skal aflægge for Kristus, med Åndens virke, som vil gøre dem i stand til at udføre den opgave, de har fået betroet.

23. De forskellige fremstillinger af »missionsbefalingen« indeholder fælles elementer så vel som elementer, der er karakteristiske for hver enkelt af dem. To elementer findes dog i alle udgaverne. For det første er der den universelle dimension af den opgave, der er betroet apostlene, som sendes til »alle folkeslag« (Matt.28,19); »ud i al verden og ... for al skabningen« (Mark.16,15); til »alle folkeslagene« (Luk.24,47); »indtil jordens ende« (Ap.G.1,8). For det andet er der den forsikring, som Herren giver apostlene, om at de ikke skal være alene med denne opgave, men vil få den styrke og de midler, der er nødvendige for at udføre deres mission. Det, der her sigtes til, er Åndens nærvær og kraft og hjælp fra Jesus selv: »De gik ud og prædikede alle vegne. Og Herren virkede med« (Mark.16,20).

Hvad angår de forskellige eftertryk, man finder i hver enkelt fremstilling, så fremstiller Markus mission som bekendtgørelse eller kerygma: »Forkynd evangeliet« (Mark.16,15). Hans mål er at få sine læsere til at gentage Peters trosbekendelse: »Du er Kristus« (Mark.8,29), og at sige sammen med den romerske hovedsmand, der stod over for Jesu legeme på korset: »Sandelig, den mand var Guds Søn« (Mark.15,39). Hos Mattæus ligger eftertrykket på kirkens grundlæggelse og dens læres betydning for missionen (sml.Matt.28,19-20; 16,18). Hos ham fremgår det af befalingen, at forkyndelsen af evangeliet må suppleres med en specifik kirkelig og sakramental katekese. Hos Lukas fremstilles mission som vidnesbyrd (sml.Luk.24,48; Ap.G.1,8), koncentreret specielt om opstandelsen (sml.Ap.G.1,22). Missionæren op-

fordres til at tro på evangeliets forvandlende kraft og forkynde det, som Lukas fremstiller så godt, det vil sige omvendelse til Guds kærlighed og barmhjertighed, til erfaringen af en fuldstændig befrielse, der når til ondets rod, nemlig synden.

Johannes er den eneste af evangelisterne, der taler udtrykkeligt om, at de er »udsendte«, og »udsendelse« er ensbetydende med »mission«. Han knytter direkte den mission, som Jesus betror sine disciple, til den mission, som Jesus selv har modtaget fra Faderen. »Ligesom Faderen har udsendt mig, således sender jeg også jer« (Joh.20,21). Henvendt til Faderen siger Jesus: »Ligesom du har sendt mig til verden, således har jeg også sendt dem til verden« (Joh.17,18). Hele betydningen af mission er i Johannes-Evangeliet udtrykt i den »ypperstepræstelige bøn«: »Dette er det evige liv, at de kender dig, den eneste sande Gud, og ham, som du har sendt, Jesus Kristus« (Joh.17,3). Missionens højeste mål er at gøre mennesker i stand til at deltage i det fællesskab, som eksisterer mellem Faderen og Sønnen. Disciplene skal leve i indbyrdes enhed, skal forblive i Faderen og Sønnen, så at verden kan kende og tro Gud (sml.Joh.17,21-23). Dette er en meget vigtig missionstekst. Den får os til at forstå, at vi mere end noget andet er missionærer på grund af, *hvad vi er* som en kirke, hvis inderste liv er enhed og kærlighed, og det endda inden vi bliver missionærer *i ord og gerning*.

De fire evangelier vidner derfor om en vis pluralisme inden for den samme missions fundamentale enhed, en pluralisme, som genspejler forskellige erfaringer og situationer inden for de første kristne menigheder. Den er også resultatet af selve Åndens drivende kraft; den ansporer os til at lægge mærke til mangfoldigheden af missions-karismer og til de mange forskellige omstændigheder og mennesker. Ikke desto mindre lægger alle evangelisterne vægt på, at disciplenes mission skal medvirke i Kristi mission: »Se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende« (Matt.28,20). Mission bygger altså ikke på menneskelige evner, men på den opstandne Herres magt.

Ånden leder kirkens mission

24. Kirkens mission er ligesom Jesu mission Guds værk eller, som Lukas tit udtrykker det, Åndens værk. Efter Jesu opstandelse og himmelfart har apostlene en overvældende erfaring, der helt forvandler dem: pinse-erfaringen. Helligåndens komme gør dem til *vidner og profeter* (sml.Ap.G.1,8; 2,17-18) og fylder dem med et afklaret mod, som tvinger dem til at videregive deres erfaring med Jesus og det håb, som motiverer dem. Ånden gør dem i stand til at vidne om Jesus med frimodighed«. ³³

Da de første forkyndere af evangeliet drager ned fra Jerusalem, bliver Ånden endnu mere deres »leder« og hjælper dem til at vælge både, hvem de skal gå til, og hvilke steder deres missionsrejse skal føre dem til. Åndens virke viser sig især i den fart, der sættes i missionen, som ifølge Jesu ord breder sig fra Jerusalem til hele Judæa og Samaria, og til jordens ende.

Apostlenes Gerninger har optegnet seks sammenfatninger af de »missionstaler«, som blev rettet til jøderne i løbet af kirkens spæde begyndelse (sml.Ap.G.2,22-39; 3,12-26; 4,9-12; 5,29-32; 10,34-43; 13,16-41). Disse model-taler, som blev holdt af Peter og Paulus, forkynder Jesus og opfordrer tilhørerne til at »omvende sig«, det vil sige, tage imod Jesus i tro og lade sig forvandle af Helligånden til ham.

Paulus og Barnabas bliver af Helligånden tilskyndet til at drage til hedningerne (sml.Ap.G.13,46-48), en udvikling, der ikke var uden visse spændinger og problemer. Hvordan skal disse hedninger, der er blevet omvendt, leve deres tro på Jesus? Er de bundet af jødedommens traditioner og loven om omskærelse? På det første koncil, som samler medlemmer af de forskellige kirker omkring apostlene i Jerusalem, tages der en beslutning, som anerkendes som stammende fra Ånden: det er ikke nødvendigt for en hedning at underkaste sig den jødiske lov for at blive kristen (sml.Ap.G.15,5-11.28). Fra nu af åbner kirken sine døre og bliver det hus, som alle kan træde ind i, og hvor alle kan føle sig hjemme, samtidig med at de beholder deres egen kultur

og deres egne traditioner, forudsat at disse ikke er i modstrid med evangeliet.

25. Missionærene fortsatte ad denne vej, idet de tog hensyn til menneskers håb og forventninger, til deres bekymringer og lidelser så vel som til deres kultur, for at forkynde dem frelse i Kristus. Talerne i Lystra og Athen (sml.Ap.G.14,15-17; 17,22-31) betragtes som modeller for evangelisering af hedningerne. I disse taler indleder Paulus en »dialog« med forskellige folkeslags kulturelle og religiøse værdier. Til beboerne i Lykaonien, der praktiserede en kosmisk religion, taler han om religiøse erfaringer i relation til kosmos. Med grækerne diskuterer han filosofi og citerer deres egne digtere (Ap.G.17,18.26-28). Den Gud, som Paulus vil åbenbare dem, er allerede nærværende i deres liv, ja, denne Gud har skabt dem og leder hemmelighedsfuldt folkeslagene og historien. Men hvis de skal kunne erkende den sande Gud, må de forlade de falske guder, som de selv har lavet, og åbne sig for ham, som Gud har sendt for at råde bod på deres uvidenhed og opfylde deres hjerters længsler. Det er taler, der giver et eksempel på evangeliets inkulturation.

Under Åndens tilskyndelse åbnes den kristne tro beslutsomt for »folkeslagene«. Vidnesbyrdet om Kristus udbredes til de vigtigste centre i det østlige Middelhavsområde og derpå til Rom og til Vestens fjerneste egne. Det er Ånden, der er drivkraften til hurtig fremgang, ikke blot geografisk, men også ud over race-mæssige og religiøse grænser, til en virkelig universel mission.

Helligånden gør hele kirken missionerende

26. Ånden leder gruppen af troende til at »danne et fællesskab«, til at være kirke. Efter Peters første proklamation pinsedag og de omvendelser, der fulgte derpå, tager det første fællesskab form (sml.Ap.G.2,42-47; 4,32-35).

Et af missionens vigtigste formål er at samle mennesker ved at høre evangeliet, ved broderligt fællesskab, ved bøn og ved eu-

karisti. At leve i »broderligt fællesskab« (*koinomia*) betyder at have »ét hjerte og én sjæl« (Ap.G.4,32), at danne fællesskab ud fra alle synspunkter: menneskelige, åndelige og materielle. Faktisk er et sandt kristent fællesskab også forpligtelse til at uddele jordisk gods, så at ingen lider nød, og alle kan få del i sådanne goder »efter hvad de trænger til« (sml.Ap.G.2,45; 4,35). De første fællesskaber samledes med »fryd og i hjertets oprigtighed« (Ap.G.2,46), var åbne og missionerende; de »havde yndest hos hele folket« (Ap.G.2,47). Endnu mere end aktivitet betyder mission vidnesbyrd og en måde at leve på, der stråler ud til andre.³⁴

27. Apostlenes Gerninger viser, at missionen, der først var rettet til Israel og siden til hedningerne, udvikler sig på mange planer. Først og fremmest er der gruppen af De Tolv, der som en enhed, ledet af Peter, forkynder det glade budskab. Så er der de troendes fællesskab, som ved sin livsform og aktivitet vidner om Herren og omvender hedningerne (sml.Ap.G.2,46-47). Så er der dem, der er specielt udsendt for at forkynde evangeliet. Således sender den kristne menighed i Antiokia sine medlemmer ud for at missionere; efter at have fastet, bedt og fejret eukaristien, forstår menigheden, at Ånden har valgt Paulus og Barnabas til at blive »udsendt« (sml.Ap.G.13,1-4). I sin oprindelse betragtes mission altså som menighedens forpligtelse, som den lokale kirkes ansvar. Den har brug for »missionærer« for at støde frem mod nye grænser. Side om side med dem, der således var blevet udsendt, var der også andre, der spontant vidnede om det nye, der havde forvandlet deres liv, og de dannede derfor en forbindelse mellem de opståede menigheder og den apostolske kirke.

Læsning af Apostlenes Gerninger hjælper os til at forstå, at fordi kirken i sin begyndelse havde missionærer, som havde viet »hele livet« til denne opgave, blev missionen *ad gentes* faktisk betragtet som det normale resultat af at leve som kristen, dét enhver troende var forpligtet til ved at vidne ved sin personlige adfærd og ved udtrykkelig forkyndelse, når som helst dette var muligt.

Ånden er nærværende og aktiv til enhver tid og på ethvert sted

28. Ånden viser sig på en særlig måde i kirken og dens medlemmer. Ikke desto mindre er dens nærvær og aktivitet universel, begrænset hverken af rum eller tid.³⁵ Det andet Vatikankoncil minder om, at Ånden virker i hvert menneskes hjerte gennem »ordets sæd«, og findes i menneskelige initiativer – også religiøse – i menneskets stræben efter at opnå sandhed, godhed og Gud selv.³⁶

Ånden »skænker mennesket lys og kraft ... og sætter det i stand til at svare på sit ophøjede kald«; og »ved Helligåndens gavmildhed giver troen menneskets sind og hjerte del i Guds visdoms mysterier«, for »Helligånden giver alle mulighed for at tage del i ... påskens mysterium på en måde, som Gud ved om«.³⁷ Kirken ved, »at mennesket, fordi Guds Ånd altid virker i det, aldrig kan blive helt ligegyldigt over for det religiøse problem, for »mennesket vil nemlig altid ønske at vide, . . . hvad meningen er med dets liv, dets virksomhed og dets død«,³⁸ Ånden er derfor i selve oprindelsen til menneskets eksistentielle og religiøse spørgen, en spørgen, der ikke foranlediges kun af bestemte situationer, men af selve dets væsens struktur.³⁹

Åndens nærvær og virksomhed påvirker ikke blot enkelte mennesker, men også samfund og historie, folkeslag, kulturer og religioner. Ånden er i oprindelsen til de ædle idealer og foretagender, der er til gavn for menneskeheden på dens vej gennem historien: »Guds Ånd, som i sit underfulde forsyn, hersker over tidernes forløb og fornyer jordens åsyn, er virksom i denne udvikling«,⁴⁰ Den opstandne Kristus virker »i menneskenes hjerter ved sin Ånds kraft. Han vækker ikke bare længslen efter den kommende verden, men besjæler, renses og styrker også den uselviske vilje, menneskeslægten lægger for dagen, til at gøre sit liv mere menneskeligt og underkaste hele jorden dette mål«. ⁴¹ Igen er det Ånden, der sår »ordets sæd«, der er tilstede i forskellige traditioner og kulturer og forbereder dem til fuld modning i Kristus.⁴²

29. Ånden, der »blæser, hvorhen den vil« (sml.Joh.3,8), som »alerede virkede i verden, før Kristus blev herliggjort«,⁴³ og som »opfylder hele jorderige ..., omslutter alting, kender ... hvert ord, der lyder« (Visd.1,7), leder os til at se videre for at overveje dens aktivitet til alle tider og alle steder.⁴⁴ Jeg har gentagne gange mindet om denne kendsgerning, og det har ledet mig i mine møder med mange forskellige folkeslag. Kirkens forhold til andre religioner er bestemt af en dobbelt respekt. »Respekt for mennesket i dets søgen efter svar på dets livs dybeste spørgsmål og respekt for Åndens handlen i mennesket«. ⁴⁵ For at undgå enhver misforståelse så var hensigten med mødet i Assisi mellem religionerne at slå fast, at jeg er overbevist om, at »enhver ægte bøn er foranlediget af Helligånden, som på hemmelighedsfuld vis er nærværende i ethvert menneskehjerte«. ⁴⁶

Det er den samme Ånd, som virkede ved menneskevordelsen og i Jesu liv, død og opstandelse, og som virker i kirken. Ånden er derfor ikke et alternativ til Kristus og udfylder heller ikke en slags tomrum, som undertiden fejlagtigt antages at eksistere mellem Kristus og Logos. Hvad Ånden end bevirker i menneskers hjerte og i folkeslags historie, i kulturer og religioner tjener som en forberedelse til evangeliet⁴⁷ og kan kun forstås i relation til Kristus, Ordet, som blev kød ved Helligåndens kraft, for »som det fuldkomne menneske skulle han frelse alle og sammenfatte alt til ét«. ⁴⁸

Desuden må Åndens universelle handlen ikke adskilles fra dens særlige handlen i Kristi legeme, som er kirken. Det er jo altid Ånden, som virker, både når den giver liv til kirken og tilskynder den til at forkynde Kristus, og når den indplanter og udvikler sine gaver i alle enkelte mennesker og folkeslag, ved at lede kirken til gennem dialog at opdage disse gaver, pleje dem og tage imod dem. Enhver form for Åndens nærvær skal modtages med respekt og taknemmelighed, men det er kirken, som har ansvaret for at erkende dette nærvær, for Kristus gav kirken sin Ånd for at vejlede den til hele sandheden (sml.Joh.16,13).

Missionsaktiviteten er først ved at begynde

30. Vor egen tid med en menneskehed i bevægelse og i stadig søgen kræver en *genopblussen af kirkens missionsaktivitet*. Missionens horisonter og muligheder udvider sig mere og mere, og vi kristne er kaldet til et apostolsk mod, der bygger på tillid til Ånden. *Ånden er missionens vigtigste drivkraft*.

Menneskehedens historie har kendt til mange vigtige vendepunkter, som inspirerede til en udvidet missionsaktivitet, og kirken har, ledet af Helligånden, altid reageret storsindet og fremsynet på dem. Resultaterne har heller ikke manglet. Det er ikke længe siden, at vi fejrede tusind-års jubilæet for evangeliseringen af russerne og slaverne, og vi er nu ved at forberede fejringen af femhundrede-årsdagen for Amerikas evangelisering. Der har også været lignende fejringer af hundrede-års jubilæer for missionens begyndelse i forskellige af Asiens, Afrikas og Oceans lande. I dag stilles kirken over for andre udfordringer og må rykke frem mod andre grænser, både i den indledende missions *ad gentes* og i den nye evangelisering af de folkeslag, som allerede har fået budskabet om Kristus forkyndt. I dag er alle kristne, lokalkirkerne og verdenskirken, kaldet til at have det samme mod som det, der inspirerede fortidens missionærer, og den samme beredvillighed til at lytte til Åndens stemme.

De udstrakte horisonter for missionen *ad gentes*

31. Herren Jesus sendte sine apostle til alle mennesker, til alle folkeslag og til alle steder på jorden. Med apostlene fik kirken en verdensomspændende opgave – en, der ikke kender til grænser – som indbefatter meddelelse af frelsen i overensstemmelse med den overflod af liv, som Jesus kom for at bringe (sml. Joh. 10, 10). Kirken blev »sendt af Kristus for at forkynde og meddele alle mennesker og alle folkeslag Guds kærlighed«. ⁴⁹

Denne mission er den ene og samme, fordi den har den samme oprindelse og det samme formål, men inden for den er der forskellige opgaver og aktiviteter. For det første er der den missionsaktivitet, som vi kalder mission *ad gentes* med henvisning til de første ord i koncilsdekretet om dette emne. Dette er en af kirkens fundamentale aktiviteter; den er væsentlig og hører aldrig op. Faktisk kan kirken »ikke unddrage sig sin *vedvarende opgave med at bringe evangeliet* til de umådelig mange – mange millioner mænd og kvinder – som endnu ikke kender Kristus, menneskenes Forløser. På en særlig måde er dette det missionsarbejde, som Kristus har betroet og hver dag på ny betror sin kirke«. ⁵⁰

Et komplekst og altid vekslende religiøst billede

32. I dag står vi over for en religiøs situation, der er umådelig varierende og vekslende. Mennesker er i bevægelse; sociale og religiøse virkeligheder, der engang var tydeligt og klart defineret, bliver i dag mere og mere komplekse. Vi behøver blot at

tænke på sådanne fænomener som urbanisering, masseind- og udvandring, flygtningestrømmen, afkristningen af lande med gamle kristne traditioner, den voksende indflydelse, som evangeliet og dets værdier har i lande, hvor flertallet er ikke-kristne, og fremvæksten af messianisme og religiøse sekter. Religiøse og sociale omvæltninger gør det vanskeligt i praksis at anvende bestemte kirkelige sondringer og kategorier, som vi tidligere har været vant til. Allerede inden koncilet sagde man, at nogle kristne storbyer og lande var blevet »missionsområder«, og situationen er så sandelig ikke blevet bedre i årene derefter.

På den anden side har missionsarbejdet båret frugter ud over hele verden, så der nu findes veletablerede kirker, der undertiden er så solide og modne, så de er i stand til at sørge for deres egne menigheders behov og endda udsende personale til at evangelisere i andre kirker og områder. Dette er i kontrast til nogle traditionelt kristne områder, der nu trænger til at blive re-evangeliserede. Som følge heraf spørger nogle, om det stadig er rimeligt at tale om *specifik missionsaktivitet* eller særlige »missions«-områder, eller om man i stedet for måske hellere skulle tale om *én og samme missionssituation* alle vegne med én og samme opgave. Vanskeligheden med at sætte denne komplekse og vekslende virkelighed i relation til evangeliseringsbefalingen kommer tydeligt frem i »missionens gloseforråd«. Der er for eksempel en vis tøven ved at benytte udtrykkene »missioner« og »missionærer«, som opfattes som forældede og som havende negative historiske bibetydninger. Man foretrækker i stedet for at bruge navneordet »mission« i ental og tillægsordet »missionerende« til at beskrive alle kirkens aktiviteter.

Denne usikkerhed er udtryk for en virkelig forandring, som har visse positive aspekter. »Missionernes« tilbagevenden til eller »repatrering« i kirkens mission, indføjelser af *missiologien* i *eklesiologien* og begges integration i den trinitariske frelsesplan har sat ny fart i selve missionsaktiviteten, som ikke opfattes som en perifer opgave for kirken, men befinder sig i centrum af dens liv som en fundamental forpligtelse for hele Guds folk. Alli-

gevel må man passe på ikke at sætte meget forskellige situationer på samme niveau og reducere eller endda afskaffe kirkens mission og dens missionærer *ad gentes*. At sige, at hele kirken er missionerende, udelukker ikke på forhånd, at der eksisterer en specifik mission *ad gentes*, ligesom det at sige, at alle katolikker skal være missionærer, ikke blot ikke udelukker, men netop kræver, at der er personer, som har et særligt kald til at være »missionærer *ad gentes* hele deres liv.«

Missionen *ad gentes* har stadig sin værdi

33. Det faktum, at der er mange forskellige aktiviteter *inden for kirkens ene mission*, er ikke noget, der ligger i selve den mission, men følger af de forskellige situationer, hvori missionen udføres.⁵¹ Hvis man i dag betragter verden ud fra evangeliserings synspunkt, kan vi skelne mellem *tre situationer*.

For det første er der den situation, som kirkens missionsaktivitet henvender sig til: mennesker, grupper og socio-kulturelle sammenhænge, hvori Kristus og hans evangelium ikke kendes, eller hvor der mangler kristne menigheder, der er modne nok til at kunne legemliggøre troen i deres egne omgivelser og forkynde den til andre grupper. Dette er mission *ad gentes* i egentligste forstand.⁵²

For det andet er der kristne menigheder med tilfredsstillende og solide kirkelige strukturer. De vidner om evangeliet til deres omgivelser og føler ansvar for verdensmissionen. I disse menigheder udfolder kirken sin aktivitet og pastorale omsorg.

For det tredje er der en situation, der ligger midt imellem, især i lande med gamle kristne rødder og undertiden også i de yngre kirker, hvor hele grupper af døbte har mistet en levende sans for troen eller endda ikke længere betragter sig som medlemmer af kirken og lever et liv fjernt fra Kristus og hans evangelium. I sådanne tilfælde er der brug for en »ny-evangelisering« eller en »re-evangelisering«.

34. Den virkelige missionsaktivitet, nemlig missionen *ad gentes*, er rettet til forskellige »folk og samfund, der endnu ikke tror på Kristus«, »der er fjernt fra Kristus«, og i hvem kirken »endnu ikke har slået rod«,⁵³ og hvis kultur endnu ikke er blevet påvirket af evangeliet.⁵⁴ Den adskiller sig fra andre kirkelige aktiviteter, ved at den henvender sig til grupper og miljøer, som ikke er kristne, fordi forkyndelsen af evangeliet og kirkens tilstedeværelse enten ikke eksisterer eller er utilstrækkelig. Den kan derfor karakteriseres som arbejdet med at forkynde Kristus og hans evangelium, med at opbygge den lokale kirke og udbrede Guds riges værdier. Det specifikke ved denne mission *ad gentes* er, at den henvender sig til »ikke-kristne«. Det er derfor nødvendigt, at denne særlige »missionsopgave«, som Kristus har betroet og hver dag på ny betror sin kirke«,⁵⁵ ikke bliver en umærkelig del af hele Guds folks omfattende mission og derfor bliver forsømt eller glemt.

På den anden side kan man ikke klart definere grænserne mellem *pastoral omsorg for de troende*, *ny-evangelisering* og *specifik missionsaktivitet*, og det er utænkeligt at bygge barrierer mellem dem eller anbringe dem i vandtætte rum. Alligevel må der ikke slækkes på iveren for at forkynde evangeliet og oprette nye kirker blandt mennesker eller samfund, hvor de endnu ikke findes, for dette er den vigtigste opgave for kirken, som er sendt ud til alle folkeslag og indtil verdens ende. Uden missionen *ad gentes* ville selve kirkens dimension som missionerende blive berøvet sin fundamentale betydning og selve den aktivitet, der illustrerer den.

Man skal også lægge mærke til den virkelige og voksende *indbyrdes afhængighed*, der eksisterer mellem disse kirkens forskellige aktiviteter. Hver af dem påvirker, inspirerer og hjælper de andre. Missionsfremstødet skaber meningsudvekslinger mellem kirkerne og fører dem ud til den omgivende verden med positive påvirkninger i enhver henseende. Kirkerne i traditionelt kristne lande, for eksempel, som er engagerede i den udfordrende opgave med ny-evangelisering, er ved at nå til bedre at forstå,

at de ikke kan blive missionærer for ikke-kristne i andre lande, hvis de ikke også interesserer sig alvorligt for de ikke-kristne derhjemme. Derfor er missionsaktivitet *indadtil* et troværdigt tegn på og en drivfjeder for missionsaktivitet *udadtil*, og omvendt.

Til alle folkeslag trods vanskeligheder

35. Missionen *ad gentes* står overfor en enorm opgave, der på ingen måde er ved at forsvinde. Missionen synes faktisk både ud fra den talmæssige befolkningstilvækst og fra det socio-kulturelle synspunkt med opståen af nye relationer, kontakter og situationer, der bestandig ændrer sig, at være bestemt til at have endnu videre horisonter. Opgaven med at forkynde Jesus Kristus til alle folkeslag synes at være umådelig og står ikke i noget rimeligt forhold til kirkens menneskelige ressourcer.

Vanskelighederne synes uoverstigelige og kunne let føre til modløshed, hvis det kun drejede sig om et rent menneskeligt foretagende. Der er visse lande, der nægter missionærer adgang. I andre er ikke blot evangelisering, men også konversion og endda kristen gudsdyrkelse forbudt. Andre steder er hindringerne af kulturel art: det forekommer unødvendigt eller uforståeligt at videregive evangeliets budskab, og konversion betragtes som en afvisning af ens eget folk og ens egen kultur.

36. Det mangler heller ikke på *vanskeligheder inden for* Guds folk, og disse vanskeligheder er naturligvis dem, der smerter mest. Som den første af disse fremhævede pave Paul VI »den mangel på begejstring, der er så uhyre alvorlig, fordi den kommer indvendig fra. Den viser sig ved træthed, skuffelse, bekvemmelighed, uinteressethed og især ved mangel på glæde og håb«. ⁵⁶ Andre store hindringer for kirkens missionsvirksomhed omfatter også de tidligere og nuværende splittelser blandt kristne, ⁵⁷ afkristningen i kristne lande, tilbagegangen af kald til apostolatet, og det stik modsatte af vidnesbyrd fra troende og fra

kristne menigheder, som i deres liv ikke følger Kristi eksempel. Men en af de mest alvorlige årsager til den manglende interesse for missionsarbejdet er en vidt udbredt ligegyldighed, som sørgeligt nok også findes blandt kristne. Den bygger på forkerte teologiske perspektiver og er kendetegnet af en religiøs relativisme, som fører til den overbevisning, at »den ene religion kan være lige så god som den anden«. Vi kan med pave Paul VI's ord tilføje, at der også er nogle, som »finder på undskyldninger, der kan få os væk fra at forkynde evangeliet. De farligste er sikkert dem, der tilsyneladende støtter sig til en eller anden af koncilets udtalelser«. ⁵⁸

Hvad dette angår, beder jeg indtrængende teologer og professionelle kristne journalister om at forøge den hjælp, de yder kirkens mission, så de opdager den dybe betydning af deres arbejde i retning af at »tænke med kirken« (*sentire cum Ecclesia*).

Indre og ydre vanskeligheder må ikke gøre os pessimistiske eller inaktive. Det, der tæller, er her som på ethvert af det kristne livs områder den tillid, der kommer af tro og af den forvisning, at det er ikke os, der er hovedpersonerne i kirkens mission, men Jesus Kristus og hans Ånd. Vi er kun medarbejdere, og når vi har gjort alt, hvad der er os muligt, må vi sige: »Vi er kun unyttige tjenere; vi har ikke gjort andet, end hvad vi var skyldige at gøre« (Luk.17,10).

Rammer for kirkens mission *ad gentes*

37. I kraft af Kristi verdensomspændende befaling, kender missionen *ad gentes* ingen grænser. Alligevel er det muligt at bestemme visse rammer, indenfor hvilke missionen udføres, for at få en virkelig forståelse af situationen.

(a) *Territoriale grænser*. Missionsaktivitet er normalt blevet defineret med hensyn til bestemte territorier. Det andet Vatikan-koncil anerkendte den territoriale dimension af missionen *ad gentes*, ⁵⁹ en dimension, som selv i dag vedbliver med at være vig-

tig med hensyn til at bestemme ansvar, kompetence og de geografiske grænser for missionsaktivitet. Naturligvis indebærer en verdensomspændende mission et verdensomspændende perspektiv. Naturligvis nægter kirken at lade sin tilstedeværelse som missionerende kirke blive hindret af geografiske grænser eller politiske barrierer. Men det er også sandt, at missionsaktiviteten *ad gentes*, som er forskellig fra den pastorale omsorg for de troende og for ny-evangeliseringen af de ikke-praktiserende, udøves inden for veldefinerede territorier og grupper af mennesker.

Det forøgede antal af nye kirker i den senere tid, må ikke bedrage os. Inden for de territorier, der er betroet til disse kirker – især i Asien, men også i Afrika, Latinamerika og Oceanien – er der stadig udstrakte regioner, der endnu skal evangeliseres. I mange nationer er hele folkeslag og kulturelle områder af stor betydning endnu ikke blevet nået af evangeliets forkyndelse og af lokalkirkens tilstedeværelse.⁶⁰ Selv i traditionelt kristne lande er der regioner, som strukturmæssigt hører under missionen *ad gentes*, med grupper af mennesker og områder, som endnu ikke er evangeliserede. Således er der også i disse lande brug ikke blot for en ny-evangelisering, men også for en første evangelisering.⁶¹

Situationerne er dog forskellige fra sted til sted. Selv om man må erkende, at udtalelser om kirkens ansvar for mission ikke er troværdige, hvis de ikke bakkes op af en alvorlig indsats for en ny-evangelisering i de traditionelt kristne lande, synes det dog uberettiget at betragte situationen hos et folk, som aldrig har kendt Jesus Kristus, som identisk med situationen hos et folk, som har kendt ham, taget imod ham og derpå afvist ham, samtidig med, at de lever videre i en kultur, som for en stor del har optaget evangeliets principper og værdier. Dette er to fundamentalt forskellige situationer, hvad troen angår.

Således gælder det geografiske kriterium, skønt det er noget upræcist og altid kun foreløbigt, stadig som en gyldig indikator for de grænser, missionsaktiviteten bør rettes imod. Der er lan-

de og geografiske områder, som mangler indfødte kristne menigheder. Andre steder er disse menigheder for små til at være et tydeligt tegn på kristendommens tilstedeværelse, eller de mangler den nødvendige dynamik til at evangelisere deres samfund eller hører til et befolkningsmindretal, der ikke er integreret i nationens fremherskende kultur. Især i Asien, som kirkens mission *ad gentes* fortrinsvis bør rettes til, udgør kristne et lille mindretal, skønt der undertiden er et betydeligt antal konvertitter og fremragende eksempler på kristen tilstedeværelse.

(b) *Nye verdener og nye sociale fænomener.* De hurtige og dybtgående forandringer, der kendetegner verden i dag, især på den sydlige halvkugle, har en stærk indflydelse på billedet af mission som helhed. Hvor der før rådede stabile menneskelige og sociale situationer, er alt nu i bevægelse. Tænk for eksempel på urbaniseringen og storbyernes massive vækst, især dér hvor befolkningstilvæksten er størst. I ikke så få lande lever mere end halvdelen af befolkningen allerede i få kæmpebyer, hvor de menneskelige problemer ofte forværres af den følelse af anonymitet, som masser af mennesker oplever.

I nyere tider er der især blevet drevet mission i isolerede regioner, som ligger fjernt fra civilisationens centre, og som er svære at trænge ind i på grund af vanskeligheder med kommunikation, sprog eller klima. I dag er billedet af missionen *ad gentes* måske ved at ændres. Anstrengelserne bør koncentreres om de store byer, hvor nye skikke og nye levevilkår opstår sammen med nye former for kultur og kommunikation, som så påvirker større kredse af befolkningen. Det er sandt, at »prioriteringen af de mest nødlidende« betyder, at vi ikke bør forsømme de mest forladte og isolerede menneskegrupper; men det er også sandt, at enkelte mennesker eller små grupper ikke kan evangeliseres, hvis vi negligerer de centre, hvor en ny menneskehed så at sige er ved at dukke frem, og hvor nye udviklingsmodeller tager form. De unge nationers fremtid dannes i disse byer.

Når vi taler om fremtiden, må vi ikke glemme de unge, som i

mange lande udgør mere end halvdelen af befolkningen. Hvordan bringer vi budskabet om Kristus til ikke-kristne unge, som repræsenterer hele kontinenters fremtid? Det er klart, at det pastorale arbejdes almindelige midler ikke er tilstrækkelige; Det, der skal til, er foreninger, institutioner, særlige centre og grupper og kulturelle og sociale initiativer for unge. Dette er et område, hvor moderne kirkelige bevægelser har rig lejlighed til at engagere sig.

Blandt de største forandringer, der har fundet sted i den moderne verden, har ind- og udvandring frembragt et nyt fænomen; ikke-kristne er blevet meget talrige i traditionelt kristne lande, hvad der skaber nye muligheder for kontakter og kulturel udveksling og opfordrer kirken til gæstfrihed, dialog, assistance og kort sagt broderlighed. Blandt indvandrerne indtager flygtningene en ganske speciel plads og fortjener den største opmærksomhed. I dag er der mange millioner flygtninge i verden, og der bliver flere og flere af dem. De er flygtet fra politisk undertrykkelse, umenneskelig lidelse, fra hungersnød og tørke af katastrofalt omfang. Kirken må inddrage dem i hele sin apostolske omsorg.

Til slut må vi minde om de ofte ulidelige situationer med fattigdom, som er opstået i ikke så få lande, og som tit er årsagen til en masse-udvandring. Fællesskabet af dem, der tror på Kristus, udfordres af disse umenneskelige situationer; forkyndelse af Kristus og Guds rige bør blive midler til at genoprette disse folkeslags menneskelige værdighed.

(c) *Kulturelle områder: de moderne sidestykker til Areopagus.* Efter at Paulus havde prædiket mange forskellige steder, kom han til Athen, hvor han gik op på Areopagus og forkyndte evangeliet i et sprog, der passede til og kunne forstås i disse omgivelser (sml. Ap.G.17,22-31). På den tid repræsenterede Areopagus det kulturelle centrum for Athens lærde befolkning, og i dag kan det tages som symbol for de nye områder, hvor evangeliet skal forkyndes.

Nutidens første Areopagus er *kommunikationernes verden*, som forener menneskeheden og gør den til, hvad man kalder, en *global landsby*«. De sociale kommunikationsmidler har fået så stor betydning, så de for mange er blevet de vigtigste midler til information og uddannelse, til ledelse og inspiration i deres adfærd som enkeltpersoner, familier og inden for samfundet i almindelighed. Især den unge generation vokser op i en verden, der er præget af massemedierne. Måske er dette Areopagus til en vis grad blevet forsømt. I almindelighed har man foretrukket andre midler til forkyndelse af evangeliet og den kristne oplæring, mens massemedierne er overladt til enkeltpersoners eller små gruppers initiativ og kun sekundært inddrages i den pastorale planlægning. Inddragelsen af massemedierne har dog ikke kun til formål at styrke forkyndelsen af evangeliet. Der ligger en dybere realitet heri. Fordi selve evangeliseringen af den moderne kultur i vid udstrækning afhænger af mediernes indflydelse, er det ikke nok at benytte medierne blot til at udbrede det kristne budskab og kirkens autentiske lære. Det er nødvendigt at integrere det budskab i den »nye kultur«, der er skabt af den moderne kommunikation. Dette er et indviklet problem, fordi den »nye kultur« opstår ikke blot ud fra et hvilket som helst indhold, der præsenteres, men fra selve den kendsgerning, at der eksisterer nye kommunikationsmetoder med nye sprog, nye teknikker og en ny psykologi. Paul VI sagde: »Bruddet mellem evangelium og kultur er utvivlsomt vor tids tragedie«,⁶² og kommunikationens område bekræfter til fulde denne mening.

I den moderne verden er der mange andre former for det »Areopagus«, som kirkens mission bør rettes mod: for eksempel indsatsen for fred, udvikling og menneskers befrielse, enkelte menneskers og folkeslags rettigheder, især mindretallenes, beskyttelse af kvinder og børn, bevarelse af den skabte verden. Dette er områder, som bør oplyses med evangeliets lys.

Vi må også nævne det uendelige »Areopagus«, hvor kultur, videnskabelig forskning og internationale relationer fremmer dialog og åbner for nye muligheder. Vi ville gøre vel i at være op-

mærksomme på disse moderne aktivitetsområder og engagere os i dem. Mennesker har fornemmelsen af, at de ligesom sejler sammen over livets hav, og at de er kaldet til større og større enhed og solidaritet. Løsninger på presserende problemer må studeres, diskuteres og bearbejdes med deltagelse af alle. Det er derfor, at internationale organisationer og møder viser sig at have voksende betydning inden for mange af menneskelivets områder, fra kultur til politik, fra økonomi til forskning. Kristne, som lever og arbejder inden for denne internationale sfære, må altid huske, at det er deres pligt at vidne om evangeliet.

38. Vor tid er både skæbnesvanger og fascinerende. Mens mennesker på den ene side synes at stræbe efter materiel rigdom og at synke dybere og dybere ned i forbrugerisme og materialisme, er vi på den anden side vidner til en desperat søgen efter mening, behovet for et indre liv og et ønske om at lære nye former for og metoder til meditation og bøn. Det er ikke kun i kulturer med stærke religiøse elementer, men også i sekulariserede samfund, at der søges efter livets åndelige dimension som en modgift mod umenneskeliggørelse. Dette fænomen – den såkaldte »religiøse genopvækkelse« – er ikke fri for at være tvetydig, men den repræsenterer også en mulighed. Kirken har et umådeligt åndeligt arvegods at tilbyde menneskeheden, en arv i Kristus, som selv kaldte sig for »vejen og sandheden og livet« (Joh.14,6). Det er den kristne vej til at møde Gud, til bøn, til askese og til at søge efter meningen med livet. Også her er der et »Areopagus«, der skal evangeliseres.

Troskab mod Kristus og fremme af menneskets frihed

39. Alle former for missionsvirksomhed er kendetegnet af en bevidsthed om, at man fremmer menneskets frihed ved at forkynde Jesus Kristus. Kirken må være trofast mod Jesus Kristus, hvis legeme den er, og hvis mission den fortsætter. Den er nødt

til at »at gå den samme vej, som Kristus gik, nemlig fattigdommens, tjenestens, lydighedens og selvopofrelsens vej indtil døden, hvoraf han i sin opstandelse gik frem som sejrherre«. ⁶³ Kirken er således forpligtet til på enhver mulig måde at udføre sin mission i verden og til at nå alle mennesker. Og den har ret til at gøre dette, en ret, der er givet den af Gud for at fuldføre hans plan. Religionsfrihed, som stadig undertiden bliver begrænset eller nægtet, vedbliver med at være forudsætningen og garantien for alle de friheder, der sikrer enkelte menneskers og folkeslags almenvel. Man må håbe, at alle folk overalt må opnå ægte religiøs frihed. Kirken arbejder for dette i alle lande, især i dem med et katolsk flertal, hvor den har størst indflydelse. Men det drejer sig ikke om flertallets eller mindretallets religion, men om hvert eneste menneskes umistelige ret.

For sin part henvender kirken sig til mennesker med fuld respekt for deres frihed. ⁶⁴ Dens mission indskrænker ikke friheden, men fremmer den snarere. *Kirken foreslår, den påtvinger intet.* Den respekterer enkeltpersoner og kulturer, og den respekterer samvittighedens fredede område. Til dem, der af forskellige grunde modsætter sig missionsaktivitet, gentager kirken: *Åbn dørene for Kristus!*

Her ønsker jeg at henvende mig til alle lokalkirkerne, både de unge og de gamle. Verden bliver mere og mere forenet, og evangeliets ånd må lede os til at overvinde alle kulturelle og nationalistiske barrierer og undgå al isolationisme. Allerede pave Benedikt XV advarede sin tids missionærer mod at »glemme deres sande værdighed og tænke mere på deres jordiske hjemland end på deres himmelske«. ⁶⁵ Dette samme råd gælder også i dag for lokalkirkerne. Åbn dørene for missionærerne, for »enhver lokal kirke, der frivilligt ville skilles fra universalkirken, ville derved miste sin forbindelse med Guds frelsesplan; den ville blive fattigere i sin kirkelige dimension«. ⁶⁶

Opmærksomheden rettes mod Syden og mod Østen

40. Missionsaktiviteten er også i dag den største udfordring til kirken. Nu da afslutningen på forløsningens andet årtusind nærmer sig, er det tydeligt, at de mennesker, som endnu ikke har modtaget en første forkyndelse af Kristus, udgør størstedelen af menneskeheden. Resultaterne af missionsaktiviteten i moderne tid er bestemt positive. Kirken er blevet rodfæstet i alle kontinenter; faktisk findes flertallet af troende og lokalkirker ikke længere i Europa, men i de kontinenter, som missionærer har åbnet for troen.

Det er imidlertid stadig en kendsgerning, at »jordens ende«, som evangeliet skal bringes til, bliver fjernere og fjernere. Tertullians udtalelse om, at evangeliet er blevet forkyndt til hele jorden og til alle folkeslag,⁶⁷ er endnu langt fra blevet til virkelighed. Missionen *ad gentes* er stadig i sin spæde begyndelse. Nye folkeslag dukker op på verdens scene, og de har også ret til at modtage forkyndelsen af frelse. Befolkningstilvæksten i ikke-kristne lande i Syden og i Østen forøger bestandig antallet af mennesker, der stadig er uvidende om Kristi forløsning.

Vi er derfor nødt til at rette vor opmærksomhed mod disse geografiske områder og kulturelle miljøer, som stadig er upåvirkede af evangeliet. Alle, der tror på Kristus, bør som en integreret del af deres tro føle en apostolsk forpligtelse til at videregive dens lys og glæde. Denne forpligtelse må ligesom blive til en sult og tørst efter at gøre Herren kendt i hele den store ikke-kristne verden.

Missionens veje

41. »At drive mission er hverken mere eller mindre end at synliggøre, åbenbare og opfylde Guds plan i verden og i historien, hvori Gud ved missionen fuldbyrder frelseshistorien«. ⁶⁸ Hvilke veje følger kirken for at nå dette mål?

Mission er en enkel, men kompleks virkelighed, og den udfolder sig på mangfoldige måder. Blandt disse måder er nogle af særlig betydning i kirkens og verdens nuværende situation.

Den første form for evangelisering er vidnesbyrd

42. I vore dage har mennesker mere tillid til vidner end til lærere, ⁶⁹ til erfaring mere end til undervisning og til liv og handling mere end til teorier. Det kristne livs vidnesbyrd er den vigtigste og uerstattelige form for mission. Kristus, hvis mission vi fortsætter, er det mest fremragende »vidne« (Joh.Åb.1,5; 3,14) og forbilledet for alt kristent vidnesbyrd. Helligånden ledsager kirken på dens vej og lader den forene sig med det vidnesbyrd, Ånden selv aflægger om Kristus (sml.Joh.15,26-27).

Den første form for vidnesbyrd er *missionærens, den kristne families og det kirkelige fællesskabs eget liv*, som åbenbarer en ny måde at leve på. Den missionær, som trods alle sine begrænsninger og fejl lever et fordringsløst liv med Kristus som eksempel, er et tegn på Gud og på transcendentale realiteter. Men enhver i kirken, som forsøger at efterligne Den guddommelige Mester, kan og skal aflægge et sådant vidnesbyrd;⁷⁰ i mange tilfælde er det den eneste mulige måde at være missionær på.

Det evangeliske vidnesbyrd, som verden finder mest tiltrækkende, er omsorgen for mennesker og kærlighed til de fattige,

de svage og de lidende. Den fuldstændige gavmildhed, der ligger bag denne holdning og disse handlinger, står i skarp kontrast til menneskelig selvskhed. Den vækker præcise spørgsmål, der fører til Gud og til evangeliet. En indsats for fred, retfærdighed, menneskerettigheder og menneskelig udvikling er også et vidnesbyrd for evangeliet, når det er et tegn på omsorg for mennesket og er rettet mod fuldstændig menneskelig udvikling.⁷

43. Kristne og kristne menigheder er i høj grad del af deres respektive nationers liv og kan være et vidnesbyrd om evangeliet i deres troskab mod deres fødeland, folk og nationale kultur, samtidig med at de altid bevarer den frihed, som Kristus har bragt. Kristendommen er åben over for et verdensomspændende søskendeforhold, for alle mænd og kvinder er jo sønner og døtre af den samme Far og søskende i Kristus.

Kirken er kaldet til at vidne om Kristus ved modigt og profetisk at gøre modstand mod korrupsionen af politisk og økonomisk magt; ved ikke at søge sin egen ære og materiel rigdom; ved at bruge sine ressourcer til gavn for de fattigste af de fattige og ved at efterligne Kristi egen enkle livsstil. Kirken og dens missionærer må også vidne om ydmyghed, først og fremmest hvad angår dem selv – en ydmyghed, som tillader dem at foretage en personlig og fælles samvittighedsransagelse for at rette det i deres egen adfærd, der er i modsætning til evangeliet og forvrænger Kristi ansigt.

Den første forkyndelse af Kristus, Frelseren

44. Forkyndelsen er bestandig det vigtigste i missionen. Kirken kan ikke unddrage sig Kristi udtrykkelige befaling eller berøve mænd og kvinder det »glade budskab« om, at de er elsket og frelst af Gud. »Basis, centrum og samtidig højdepunktet for al evangelisering vil altid være en klar forkyndelse af, at i Jesus Kristus, Guds menneskevordne, døde og opstandne Søn, tilbydes frelsen ethvert menneske som en gave af Guds nåde og

barmhjertighed«.72 Alle former for missionsaktivitet er rettet mod denne forkyndelse, som åbenbarer og giver adgang til den hemmelighed, der har været skjult gennem alle tider og er blevet kundgjort i Kristus (sml.Ef.3,3-9; Kol.1,25-29); den hemmelighed, som er midtpunktet i kirkens mission og liv som omdrejningspunktet for al evangelisering.

I missionens komplekse realitet spiller den første forkyndelse en central og uerstattelig rolle, fordi den indfører mennesket »i Guds kærligheds mysterium, han, som kalder det til et personligt fællesskab med sig selv i Kristus«,73 og åbner vejen til omvendelse. Troen vokser frem af forkyndelsen, og ethvert kirkeligt fællesskab har sin oprindelse og sit liv fra hver troendes personlige svar på denne forkyndelse.74 Ganske ligesom hele frelsesøkonomien har sit midtpunkt i Kristus, sigter også al missionsaktivitet mod forkyndelsen af hans mysterium.

Genstanden for forkyndelsen er Kristus, som blev korsfæstet, døde og opstod; gennem ham er vor hele og sande befrielse fra det onde, fra synd og død fuldendt; gennem ham skænker Gud »nyt liv«, som er guddommeligt og evigt. Dette er det »glade budskab«, som forandrer mennesket og dets historie, og som alle folkeslag har ret til at høre. Denne forkyndelse må foregå i forbindelse med det liv, der leves af de mennesker og de folkeslag, der modtager den. Den må foregå med en kærlig og respektfuld holdning over for dem, der hører den, i et sprog, der er praktisk og tilpasset situationen. I denne forkyndelse virker Ånden og skaber et fællesskab mellem missionæren og tilhøremanden, et fællesskab, som er muligt, for så vidt som begge træder ind i fællesskabet med Gud, Faderen, gennem Kristus.75

45. Forkyndelse er, fordi den sker i forening med hele det kirkelege fællesskab, aldrig blot en personlig handling. Missionærene er der og udfører deres arbejde i kraft af den befaling, de har fået; og selv en missionær, der er helt alene, vedbliver med usynlige, men dybe bånd at være forenet med hele kirkens evangeliserende aktivitet.76 Før eller senere vil missionærernes

tilhørere i dem erkende det fællesskab, som udsendte og støtter dem.

Forkyndelse er inspireret af tro, som frembringer begejstring og iver hos missionæren. Som allerede nævnt benytter Apostlenes Gerninger ordet *parrhesia* for at beskrive denne holdning; det er et ord, som betyder at tale frejdigt og frimodigt. Udtrykket findes også hos Paulus, der skriver, at trods forudgående lidelser »fik vi frimodighed i vor Gud til at forkynde Guds evangelium for jer under megen kamp« (1.Tess.2,2), »Bed også for mig, at ordene må gives mig, når jeg åbner min mund, så jeg med frimodighed kan kundgøre evangeliets hemmelighed, for hvis skyld jeg nu er et sendebud i lænker. Ja, bed om, at jeg må have frimodighed til at tale ret derom« (Ef.6,19-20).

Missionærer, som forkynder Kristus til ikke-kristne, er overbevist om, at gennem Åndens virke eksisterer der i mennesker og folkeslag allerede en forventning, selv om den er ubevidst, om at komme til at kende sandheden om Gud, om mennesket, og om hvordan vi skal blive befriede fra synd og død. Missionærens begejstring ved at forkynde Kristus stammer fra den overbevisning, at forkyndelsen er svar på den forventning, og derfor taber de ikke modet og holder ikke op med deres vidnesbyrd, selv om de er kaldet til at bekende deres tro i omgivelser, der er fjendtlige eller ligegyldige. Missionærer ved, at det er Faderens Ånd, som taler gennem dem (sml.Matt.10,17-20; Luk.12,11-12), og de kan sige med apostlene: »Og vidner om disse ting er vi og Helligånden« (Ap.G.5,32). De ved, at de ikke forkynder en menneskelig sandhed, men »Guds ord«, som har en særlig indre og hemmelighedsfuld kraft (sml.Rom.1,16).

Det største bevis er at give sit liv lige til at acceptere døden for at vidne om sin tro på Jesus Kristus. Gennem kristendommens historie har der altid været martyrer, det vil sige »vidner«, og de har været talrige og uundværlige til at udbrede evangeliet. I vor egen tid er der mange: biskopper, præster, mandlige og kvindelige ordensfolk, lægfolk – ofte ukendte helte, som giver deres liv for at vidne om troen. De er i ganske særlig grad troens budbringere og vidner.

Omvendelse og dåb

46. Forkyndelsen af Guds ord har *kristen omvendelse* som sit mål: en komplet og oprigtig tilslutning til Kristus og hans evangelium gennem tro. Omvendelse er Guds gave, Treenighedens værk. Det er Ånden, der åbner menneskers hjerter, så de kan tro på Kristus og »bekende ham« (sml.1.Kor.12,3). Om dem, der nærmer sig ham gennem tro, siger Jesus: »Ingen kan komme til mig, uden at Faderen, som sendte mig, drager ham« (Joh.6,44).

Lige fra første færd udtrykkes omvendelse i en tro, som er total og radikal, og som hverken begrænser eller hindrer Guds gave. Samtidig starter den en dynamisk og livslang proces, der kræver en vedvarende venden sig bort fra at »leve efter kødet« for at »leve efter Ånden« (sml.Rom.8,3-13). Omvendelse vil sige, at man ved en personlig afgørelse tager imod Kristi frelsende herredømme og bliver hans discipel.

Kirken kalder alle mennesker til denne omvendelse efter Johannes Døbers eksempel, han som banede vejen for Kristus ved at »prædike omvendelsesdåb til syndernes forladelse« (Mark.1,4), så vel som efter Kristi eget eksempel, for »efter at Johannes var sat i fængsel, drog Jesus til Galilæa og prædikede Guds evangelium og sagde: 'Tiden er inde, og Guds rige er kommet nær, omvend jer og tro på evangeliet!'« (Mark.1,14-15).

Nu til dags sættes der spørgsmålstegn ved det kald til omvendelse, som missionærer retter til ikke-kristne, eller det forbigås i tavshed. Det betragtes som »proselytmageri«; det hævdes, at det er nok at hjælpe mennesker til at blive mere menneskelige eller mere trofaste mod deres egen religion, at det er nok at opbygge fællesskaber, som er i stand til at arbejde for retfærdighed, frihed, fred og solidaritet. Det, der overses, er, at ethvert menneske har ret til at høre det »glade budskab« om Gud, som åbenbarer og skænker sig selv i Kristus, så at enhver til fulde kan virkeliggøre sit rette kald. Denne ophøjede virkelighed udtrykkes i Jesu ord til den samaritanske kvinde: »Hvis du kendte Guds gave«, og i kvindens ubevidste, men brændende ønske:

»Herre! giv mig det vand, så jeg ikke mere skal tørste« (Joh.4,10.15).

47. Bevæget af Ånden opfordrede apostlene alle til at ændre deres liv, til at omvende sig og blive døbt. Straks efter pinsebegivenheden talte Peter overbevisende til mængden. »Da de hørte dette, stak det dem i hjertet, og de sagde til Peter og de øvrige apostle: 'Brødre! hvad skal vi gøre?' Peter sagde til dem: 'Omvend jer og lad jer døbe hver især i Jesu Kristi navn til jeres synders forladelse, så skal I få Helligånden som gave'« (Ap.G.2,37-38). Samme dag blev omtrent tre tusinde personer døbt. Og efter at have helbredt den lamme mand, talte Peter til mængden og gentog: »Fat derfor et andet sind og vend om, så jeres synder må blive udslattede«. (Ap.G.3,19).

Omvendelse til Kristus er knyttet til dåb, ikke blot på grund af kirkens praksis, men også på grund af Kristi vilje. Han udsendte apostlene for at gøre alle folkeslag til sine disciple og for at døbe dem (sml.Matt.28,19). Omvendelse er også knyttet til dåb på grund af det indre behov for helt og fuldt at modtage det nye liv i Kristus. Som Jesus siger til Nikodemus: »Sandelig, sandelig siger jeg dig: ingen kan komme ind i Guds rige, hvis han ikke bliver født af vand og Ånd« (Joh.3,5). I dåben fødes vi faktisk på ny til livet som Guds børn, forenede med Jesus Kristus og salvede i Helligånden. Dåben er ikke kun en besegling af omvendelsen, en slags ydre tegn, der vidner om og bekræfter omvendelsen. Den er derimod det sakramente, der betegner og bevirker genfødslen i Ånden, skaber virkelige og ubrydelige bånd til Treenigheden og gør os til lemmer på Kristi legeme, som er kirken.

Det er nødvendigt at nævne alt dette, fordi ikke så få mennesker, som netop i de områder, hvor man beskæftiger sig med missionen *ad gentes*, er tilbøjelige til at skille omvendelse til Kristus fra dåben, idet de betragter dåben som unødvendig. Det er sandt, at i bestemte egne fordunkler sociologiske overvejelser i forbindelse med dåben dens egentlige betydning som en

trosakt. Dette skyldes forskellige historiske og kulturelle faktorer, som må fjernes, hvor de endnu eksisterer, således at sakramentet for åndelig genfødsel kan ses som det, det virkelig er. Lokale kirkelige fællesskaber må vie sig til denne opgave. Det er også sandt, at mange bekender en indre forpligtelse over for Kristus og hans budskab og alligevel ikke ønsker at blive forpligtet sakramentalt enten på grund af fordomme, eller fordi de på grund af de kristnes fejl finder det vanskeligt at fatte kirkens sande natur som et troens og kærlighedens mysterium.⁷⁷ Jeg ønsker at opmuntre sådanne mennesker til at være helt åbne for Kristus, og at minde dem om, hvis de føler sig draget til Kristus, at det var ham selv, som ønskede, at kirken skulle være det »sted«, hvor de faktisk ville finde ham. Samtidig opfordrer jeg de troende kristne både enkeltvis og som fællesskaber til at vidne troværdigt om Kristus gennem det nye liv, de har modtaget.

Naturligvis er enhver konvertit en gave til kirken og repræsenterer et alvorligt ansvar for den, ikke blot fordi konvertitter skal forberedes til dåb gennem katekumenatet og derefter skal ledes videre ved hjælp af religionsundervisning, men også fordi – især i tilfældet med voksne – sådanne konvertitter bringer en slags ny energi med sig, en begejstring for troen og et ønske om at se evangeliet levet i kirken. De vil blive meget skuffede, hvis de efter at være trådt ind i det kirkelige fællesskab, møder et liv, der mangler inderlighed og er uden tegn på fornyelse! Vi kan ikke prædike omvendelse, hvis vi ikke selv omvendes på ny hver eneste dag.

Dannelse af lokalkirker

48. Omvendelse og dåb giver adgang til en kirke, der allerede eksisterer, eller kræver oprettelse af nye menigheder, der bekender Jesus som Frelser og Herre. Dette er en del af Guds plan, for det behager Gud »at kalde menneskene, ikke blot enkeltvis uden nogen indbyrdes forbindelse, til at deltage i hans liv, men at danne dem til ét folk, i hvilket hans børn, der var adspredt, skal samles til ét«.⁷⁸

Missionen *ad gentes* har dette formål: at grundlægge kristne menigheder og udvikle kirker til deres fulde modenhed. Dette er et centralt og afgørende mål for missionsaktivitet og i så høj grad, så missionen ikke er fuldført, før det er lykkedes den at oprette en ny delkirke, som fungerer normalt i sit lokale miljø. Dekretet *Ad Gentes* behandler dette emne udførligt,⁷⁹ og siden koncilet er der udviklet en teologisk refleksion, som betoner, at kirkens hele mysterium indeholdes i hver enkelt delkirke, forudsat at den ikke isolerer sig, men forbliver i fællesskab med universalkirken og for sin egen part bliver missionerende. Her taler vi om en stor og langvarig proces, hvori det er vanskeligt at fastslå den nøjagtige fase, hvor det, der med rette kaldes for missionsaktivitet, ophører og erstattes af pastoral aktivitet. Alligevel er der visse punkter, der stadig må være klare.

49. Det er nødvendigt først og fremmest at stræbe efter at oprette kristne menigheder overalt, menigheder som er »et tegn på Guds tilstedeværelse i verden«,⁸⁰ og som vokser, indtil de bliver til kirker. Trods det meget store antal af bispedømmer, er der stadig vidtstrakte områder, hvor der ikke er nogen lokalkirker, eller hvor deres antal er utilstrækkeligt i forhold til territoriets udstrækning og befolkningstæthed. Der er stadig meget, der skal gøres for at indplante og udvikle kirken. Denne fase af kirkehistorien, kaldet *plantatio Ecclesiae*, er endnu ikke afsluttet, ja, for en stor del af menneskeslægten skal den først til at begynde.

Ansvar for denne opgave påhviler universalkirken og delkirkerne, hele Guds folk og også alle dets missionerende kræfter. Enhver kirke, selv en, der består af ny-konvertitter, er ifølge selve sin natur missionerende og er både evangeliseret og evangeliserende. Troen må altid præsenteres som en Guds gave, der skal leves i fællesskab (familier, sogne, foreninger) og skal udstrækkes til andre gennem vidnesbyrd i ord og dåd. Den kristne menigheds evangeliserende aktivitet – først i dens eget område og så andre steder – er som en del af kirkens universelle mis-

sion det klareste tegn på en moden tro. En radikal omvendelse i tankegang er nødvendig for at blive missionerende, og dette gælder for både enkeltpersoner og hele menigheder. Herren kalder os altid til at træde ud af os selv og dele de goder, vi ejer, med andre og begynde med den kostbareste af alle gaver – vor tro. Effektiviteten af kirkens organisationer, bevægelser, sogne og apostolske indsatser skal måles i lyset af denne missionsimperativ. Kun ved at blive missionerende kan det kristne fællesskab blive i stand til at overvinde sine indre splittelser og spændinger og genopdage sin enhed og sin styrke i sin tro.

Missionærer, der kommer fra andre kirker og lande, må samarbejde med deres lokale kolleger for at udvikle det kristne fællesskab. Især påhviler det missionærerne – i overensstemmelse med biskoppernes direktiver og i samarbejde med de ansvarlige på det lokale plan – at arbejde for udbredelsen af troen og udvidelsen af kirken i ikke-kristne omgivelser og blandt ikke-kristne grupper og at stimulere til forståelse for mission i delkirkerne, så at pastoral omsorg altid er kombineret med omsorg for missionen *ad gentes*. På denne måde vil enhver kirke gøre Kristi, Den gode Hyrdes, omsorg til sin egen, han som helt ofrer sig for sin hjord, men som samtidig tænker på de »andre får, som ikke hører til denne fold« (Joh.10,16).

50. Denne omsorg vil motivere og stimulere til et fornyet engagement for økumeni. Forholdet mellem *økumenisk aktivitet* og *missionsaktivitet* gør det nødvendigt at overveje to tæt sammenhængende faktorer. For det første må vi erkende, at »de kristnes splittelse skader... den hellige opgave, som evangeliets forkyndelse for alle skabninger er, og lukker mange ude fra troen«. ⁸¹ Den kendsgerning, at det glade budskab om forsoning prædikes af kristne, som er skilt fra hinanden, svækker deres vidnesbyrd. Det er derfor nødvendigt at arbejde for de kristnes enhed, så missionsaktiviteten kan blive mere effektiv. Samtidig må vi ikke glemme, at anstrengelserne for at nå til enhed i sig selv er et tegn på den forsoning, som Gud udvirker blandt os.

På den anden side er det sandt, at der eksisterer en slags fællesskab, omend ufuldkomment, mellem alle dem, der har modtaget dåben i Kristus. På dette grundlag fastslog koncilet det princip at »så vidt de religiøse forhold tillader det, skal der gøres en økumenisk indsats, hvor man bandlyser enhver form for indifferentisme, forsøg på at udviske trosforskelle og ukærlig konkurrence, og hvor katolikkerne arbejder sammen med deres adskilte brødre og søstre efter de retningslinier, der er opstillet i dekretet om økumeni, ved i den grad, det er muligt, i fællesskab over for hedningerne at bekende troen på Gud og på Jesus Kristus, ligesom de bør samarbejde i sociale, tekniske, religiøse og kulturelle anliggender«. ⁸²

Økumenisk aktivitet og samdrægtigt vidnesbyrd om Jesus Kristus fra kristne, der hører til forskellige kirker og kirkelige fællesskaber, har allerede båret rig frugt. Men det er endnu mere påkrævet, at de arbejder og vidner i fællesskab i denne tid, hvor kristne og para-kristne sekter stifter forvirring ved deres aktivitet. Udbredelsen af disse sekter udgør en trussel for den katolske kirke og for alle de kirkelige fællesskaber, som den er i dialog med. Overalt, hvor det er muligt og i lyset af de lokale omstændigheder, kan kristnes svar i sig selv være et økumenisk svar.

»Kirkelige basismenigheder« som en evangeliserende kraft

51. Et hurtigt voksende fænomen i de unge kirker – undertiden fremmet af biskopperne og deres konferencer som en pastoral prioritet – er de »kirkelige basismenigheder« (der også har andre navne), som viser sig at være gode centre for kristen oplæring og udbredelse af mission. De er grupper af kristne, som på familieplan eller i et lignende begrænset miljø samles til bøn, bibellæsning, katekese og drøftelse af menneskelige og kirkelige problemer med henblik på en fælles indsats. Disse menigheder er et tegn på livskraft i kirken, et redskab til oplæring og evan-

gelisering og et solidt udgangspunkt for et nyt samfund grundlagt på en »kærlighedens civilisation«.

Disse menigheder decentraliserer og organiserer sognemeningen, som de altid forbliver knyttet til. De fæster rod i mindre privilegerede og landlige omgivelser og bliver en surdej for kristent liv, for omsorg for de fattige og forsømte og for en indsats for at forvandle samfundet. I dem oplever den enkelte kristne fællesskab og fornemmer derfor, at han eller hun spiller en aktiv rolle og opmuntres derved til at tage del i den fælles opgave. Således bliver disse menigheder et middel til evangelisering og til den første forkyndelse af evangeliet og en kilde til nye tjenester. Da de er gennemtrængt af Kristi kærlighed, viser de samtidig, hvordan splittelser, overdreven stamme-loyalitet og racisme kan overvindes.

Ethvert fællesskab må, hvis det skal være kristent, være grundlagt på Kristus og leve i ham, idet det lytter til Guds ord, har eukaristien som centrum for bønner, lever i et fællesskab, der er kendetegnet af enhed i hjerte og sind, og deler med hinanden, efter hvad dets medlemmer har brug for (sml. Ap.G.2,42-47). Som pave Paul VI mindede om, må enhver menighed leve i forening med del- og universalkirken, i oprigtigt fællesskab med kirkens hyrder og læreembedet, med et engagement for at drive mission og uden at give efter for en trang til isolation eller udnyttelse af andre.⁶³ Og bispesynoden erklærede: »Fordi kirken er fællesskab, er de nye 'basismenigheder', hvis de virkelig lever i enhed med kirken, et sandt udtryk for fællesskab og et middel til at danne et endnu dybere fællesskab. De er således årsag til et stort håb for kirkens liv«.⁶⁴

Legemliggøre evangeliet i folkeslagenes kulturer

52. Når kirken udfører sin missionsaktivitet blandt folkeslagene, møder den forskellige kulturer og engageres i inkulturationsprocessen. Behovet for et sådant engagement har præget kirkens pilgrims-gang gennem hele dens historie, men i dag er det særlig påkrævet.

Processen med kirkens indføjeelse i folkeslagenes kulturer tager lang tid. Det drejer sig ikke om en blot ydre tilpasning, for inkulturation »betyder den indre forvandling af autentiske kulturelle værdier ved deres integration i kristendommen og kristendommens indføjeelse i de forskellige menneskelige kulturer«. ⁸⁵ Det er altså en dyb og altomfattende proces, som er forbundet både med det kristne budskab og med kirkens overvejelse og praksis. Men det er samtidig en vanskelig proces, for den må på ingen måde gå på akkord med den kristne tros særegenhed og fuldstændighed.

Gennem inkulturation gør kirken evangeliet til »kød og blod« i forskellige kulturer og fører samtidig folkeslagene med deres kulturer ind i sit eget fællesskab. ⁸⁶ Den overfører sine egne værdier til dem og tager samtidig de gode elementer, der allerede eksisterer i dem, og fornyer dem indvendigt fra. ⁸⁷ Gennem inkulturation bliver kirken for sin del et mere forståeligt tegn på, hvad den er, og et mere effektivt redskab for mission.

Takket være denne indsats i lokalkirkerne, bliver universalkirken selv beriget med udtryksformer og værdier på det kristne livs forskellige områder, som f.eks. evangelisering, gudstjenesteformer, teologi og karitativt arbejde. Den kommer til bedre at kende Kristi mysterium og udtrykke det bedre, alt imens den tilskyndes til stadig fornyelse. Ved mine pastorale besøg hos de unge kirker har jeg igen og igen beskæftiget mig med disse temaer, som er behandlet på koncilet og efterfølgende af læreembedet. ⁸⁸

Inkulturation er en langsom rejse, der ledsager hele missionslivet. Den medinddrager dem, der arbejder i kirkens mission *ad gentes*, de kristne menigheder, efterhånden som de udvikles, og biskopperne, hvis opgave det er at have ansvar for bedømmelsen af og opmuntringen til dens gennemførelse. ⁸⁹

53. Missionærer, som kommer fra andre kirker og andre lande, må trænge ind i det kulturelle miljø hos dem, de er sendt til, og overskride deres egne kulturelle begrænsninger. Derfor må de

lære det sprog, der tales dér, hvor de arbejder, gøre sig bekendt med de vigtigste udtryk for den lokale kultur og opdage dens værdier ved direkte erfaring. Kun hvis de har et sådant kendskab, vil de kunne bibringe mennesker viden om den skjulte hemmelighed (sml. Rom. 16,24-27; Ef.3,5) på en troværdig og frugtbar måde. Det drejer sig naturligvis ikke om, at missionærer skal give afkald på deres egen kulturelle identitet, men prøve at forstå, værdsætte, fremme og evangelisere kulturen i det miljø, hvori de arbejder, og derfor udruste sig til at kommunikere mere effektivt med det og antage en livsstil, som er et tegn på evangeliets vidnesbyrd og på solidaritet med menneskene.

Kirkelige fællesskaber, der er ved at udvikle sig under evangeliets inspiration, vil lidt efter lidt blive i stand til at udtrykke deres kristne erfaring på ægte måder og i former, der stemmer overens med deres egne kulturelle traditioner, forudsat at disse traditioner er i harmoni med selve troens objektive krav. Med dette formål for øje bør delkirker i samme region, specielt hvad inkulturationens mere ømtålelige områder angår, arbejde i fællesskab med hinanden⁹⁰ og med hele kirken i overbevisning om, at de kun ved at tage hensyn til både universalkirken og de specielle delkirker vil de være i stand til at oversætte troens skat i en berettiget mangfoldighed af udtryksformer.⁹¹ Grupper, som er blevet evangeliserede, vil således fremskaffe elementerne til en »oversættelse« af evangeliets budskab⁹² i bevidsthed om de positive elementer, der er erhvervet ned gennem århundrederne fra kristendommens kontakt med forskellige kulturer, og de vil ikke glemme de farer for forandringer, der somme tider opstod.⁹³

54. I den henseende er der fortsat visse grundlæggende retningslinier, der bliver ved med at være grundlæggende. Hvis inkulturationen skal ske på rette vis, må den være ledet af to principper: »forenelighed med evangeliet og ... fællesskab med universalkirken«. ⁹⁴ Biskopperne vil som vogtere af »troens skat« drage omsorg for at sikre troskaben og især træffe afgørelser,⁹⁵ hvor der kræves en helt afbalanceret fremgangsmåde. Der er

faktisk en risiko for at gå ukritisk fra en slags fremmedgørelse over for kultur til en overvurdering af kultur. Eftersom kultur er en menneskelig frembringelse og derfor mærket af synd, er det nødvendigt, at den »læges, ophøjes og fuldendes«. ⁹⁶

En sådan proces må ske gradvist på en sådan måde, at den virkelig er et udtryk for menighedens kristne erfaring. Som pave Paul VI sagde i Kampala: »Det vil kræve en modningstid for det kristne 'mysterium' i jeres folks sjæl, for at dets egen stemme da klarere og mere frimodigt kan hæve sig harmonisk i koret af andre stemmer i universalkirken«. ⁹⁷ Faktisk må inkulturation medinddrage hele Guds folk og ikke blot nogle få eksperter, fordi folket genspejler den autentiske »sensus fidei«, som man aldrig må miste af syne. Inkulturation må nødvendigvis ledes og opmuntres, men ikke fremtvinges, hvis den ikke skal føre til negative reaktioner blandt kristne. Den skal være et udtryk for fællesskabets liv og skal derfor modne i selve fællesskabet og ikke udelukkende være et resultat af lærd forsken. Beskyttelsen af traditionelle værdier er en moden tros værk.

Dialog med vore brødre og søstre fra andre religioner

55. Inter-religiøs dialog er en del af kirkens evangeliserende mission. Når den forstås som en metode og et middel til indbyrdes kendskab og berigelse, er dialog ikke i modsætning til missionen *ad gentes*; faktisk har den særlige forbindelser til den mission og er et af dens udtryk. Denne mission henvender sig faktisk til dem, der ikke kender Kristus og hans evangelium, og som for størstedelens vedkommende hører til andre religioner. I Kristus kalder Gud alle mennesker til sig og ønsker at dele hele sin åbenbaring og kærlighed med dem. Gud gør sig nærværende på mange måder ikke blot over for enkelte mennesker, men også over for hele folkeslag gennem deres åndelige rigdomme, hvorefter deres religioner er det vigtigste og væsentligste udtryk, også når de indeholder »defekter, utilstrækkeligheder og fejlt-

gelses«. ⁹⁸ Alt dette er blevet udførligt betonet af koncilet og siden af læreembedet, uden at der på nogen måde gøres skår i det faktum, at *frelsen kommer fra Kristus, og at dialog ikke fritager for evangelisering*. ⁹⁹

I lyset af frelsesøkonomien ser kirken ingen konflikt mellem at forkynde Kristus og at gå ind i en inter-religiøs dialog. I stedet for føler den behov for at forbinde de to ting i sammenhæng med sin mission *ad gentes*. Disse to elementer må bibeholde deres intime forbindelse og deres særegenhed, derfor bør de ikke forveksles, manipuleres eller betragtes som identiske, som om de var indbyrdes ombyttelige.

For nylig skrev jeg til Asiens biskopper: »Skønt kirken med glæde anerkender alt, hvad der er sandt og helligt i buddhismens, hinduismens og islams religiøse traditioner som en genspejling af den sandhed, der oplyser alle mennesker, formindsker det ikke dens pligt til og beslutning om helt afgjort at forkynde Jesus Kristus, som er 'vejen og sandheden og livet' ... Det faktum, at andre religioners tilhængere kan modtage Guds nåde og blive frelst af Kristus uafhængigt af de almindelige midler, som han har fastsat, ophæver ikke derved kaldet til tro og dåb, som Gud vil for alle mennesker«. ¹⁰⁰ Kristus har selv »ved udtrykkelig at påpege nødvendigheden af troen og dåben ... samtidig fastslået *kirkens nødvendighed*, for gennem dåben træder menneskene ind i kirken som gennem en port«. ¹⁰¹ Dialogen bør føres og virkeliggøres med den overbevisning, at *kirken er det almindelige middel til frelse*, og at *den alene* besidder fylden af frelsesmidler. ¹⁰²

56. Dialog opstår ikke ud fra taktiske overvejelser eller egne interesser, men er en aktivitet med sine egne ledende principper, krav og værdighed. Det fordres af den dybe respekt for alt, der er bevirket i mennesker af Ånden, der blæser, hvorhen den vil. ¹⁰³ Gennem dialog søger kirken at afdække de »ordets sædekorn«, ¹⁰⁴ »en stråle af den sandhed, som oplyser alle mennesker«, ¹⁰⁵ disse findes i enkelte menneskers og i menneskeslæg-

tens religiøse traditioner. Dialog bygger på håb og kærlighed og vil bære frugt i Ånden. Andre religioner udgør en positiv udfordring til kirken: de stimulerer den til både at opdage og anerkende tegnene på Kristi nærvær og Åndens virke såvel som til dybere at undersøge sin egen identitet og vidne om hele den åbenbaring, som den har modtaget til gavn for alle.

Derfra opstår den ånd, som må sætte gang i dialog i sammenhæng med mission. De, der giver sig af med denne dialog, må være i overensstemmelse med deres egne religiøse traditioner og overbevisninger og være åbne for at forstå den anden parts uden indbildskhed eller snæversynethed, men med sandhed, ydmyghed og frimodighed i bevidsthed om, at dialog kan berige begge sider. Der må hverken være svigten af principper eller falsk irenisme, men i stedet for et vidnesbyrd, der gives og modtages til gensidig fremgang på vejen til religiøs søgen og erfaring og samtidig til udryddelse af fordomme, intolerance og misforståelser. Dialog fører til indre renselse og omvendelse, som, hvis den udøves i lydighed mod Helligånden, vil være åndelig frugtbar.

57. Et uhyre område ligger åbent for dialogen, som kan antage mange former og udtryk: fra tankeudvekslinger mellem eksperter i religiøse traditioner eller officielle repræsentanter for disse traditioner til samarbejde for total udvikling og bevarelse af religiøse værdier; og fra at dele deres respektive åndelige erfaringer til den såkaldte »livets dialog«, hvorved forskellige religioners troende vidner for hinanden i dagliglivet om deres egne menneskelige og åndelige værdier og hjælper hinanden til at leve i overensstemmelse med disse værdier for at skabe et mere retfærdigt og broderligt samfund.

Alle troende og alle kristne fællesskaber er kaldet til at praktisere denne dialog, skønt ikke altid i samme grad og på samme måde. Lægefolkets bidrag er uundværligt på dette område, for de »kan fremme de relationer, der bør etableres med tilhængere af forskellige religioner, netop ved deres eksempel i de forhold, de

lever under, og i deres aktiviteter«. ¹⁰⁶ Nogle af dem vil også kunne yde et bidrag ved forskning og videnskabelige studier. ¹⁰⁷

Jeg er helt klar over, at mange missionærer og kristne fællesskaber kun på den vanskelige og ofte misforståede dialogens vej finder den eneste måde til at vidne oprigtigt om Kristus og til storsindet at tjene andre. Jeg ønsker at opmuntre dem til at holde ud med tro og kærlighed selv på steder, hvor deres anstrengelser ikke påskønnes. Dialog er en vej hen mod Guds rige og vil sikkert bære frugt, selv om kun Faderen kender tider og timer (sml.Ap.G.1,7).

Fremme udvikling og forme samvittigheder

58. Missionen *ad gentes* fortsætter også i dag for størstedelen i verdens sydlige regioner, hvor en indsats for total udvikling og befrielse fra alle former for undertrykkelse er uhyre nødvendig. Kirken har altid været i stand til at ansøre til fremskridt blandt de folkeslag, den evangeliserer. I dag anerkendes missionærer mere end tidligere af regeringer og internationale eksperter som *fremmere af udvikling*, og man er imponeret over de bemærkelsesværdige resultater, de opnår med begrænsede midler.

I rundskrivelsen *Sollicitudo Rei Socialis* – Om Omsorgen for de Sociale Forhold – har jeg slået fast, at »kirken kan ikke tilbyde tekniske løsninger på problemet underudvikling«, men »den giver sit første bidrag til løsningen af det påtrængende problem med udvikling, når den forkynder sandheden om Kristus, om sig selv og om mennesket, idet den anvender denne sandhed på en konkret situation«. ¹⁰⁸

De latinamerikanske biskoppers konference i Puebla slog fast, at »den bedste tjeneste, vi kan tilbyde vort medmenneske, er evangelisering, som hjælper det til at leve og handle som Guds barn, befrier det fra uretfærdigheder og bidrager til dets totale udvikling«. ¹⁰⁹ Det er ikke kirkens opgave at arbejde direkte på de økonomiske, tekniske og politiske planer eller at bidrage materielt til udvikling. Dens opgave består derimod først og fremmest i

at tilbyde mennesker en mulighed ikke for at »have mere«, men for at »være mere« ved at vække deres samvittighed gennem evangeliet. »Sand menneskelig udvikling må bunde i en dybere og dybere evangelisering«. ¹⁰

Kirken og dens missionærer fremmer også udvikling ved hjælp af skoler, hospitaler, trykkerier, universiteter og forsøgslandbrug. Men et folks udvikling afhænger ikke primært af penge, materiel hjælp eller teknologiske hjælpemidler, men af samvittighedsdannelse og den gradvise modning af tankegange og adfærdsmønstre. *Mennesket er udviklingens vigtigste kraft*, ikke penge eller teknologi. Kirken former samvittigheder ved at åbenbare menneskene den Gud, som de søger og endnu ikke kender, menneskets storhed som skabt i Guds billede og elsket af Gud, alle menneskers lighed som Guds sønner og døtre, menneskets herredømme over naturen, der er skabt af Gud og stillet til menneskets rådighed, og forpligtelsen til at arbejde for menneskeslægtens og alle menneskers udvikling.

59. Gennem evangeliets budskab tilbyder kirken en kraft til befrielse, som fremmer udvikling, netop fordi den fører til omvendelse af hjerte og tankegange, fremmer anerkendelsen af ethvert menneskes værdighed, opmuntrer til solidaritet, engagement og til at tjene ens næste, og giver enhver plads i Guds plan, som er at bygge Guds freds og retfærdigheds rige, der begynder allerede i dette liv. Dette er det bibelske fremtidsperspektiv med »nye himle og en ny jord« (sml.Es.65,17; 2.Pet.3,13; Joh.Åb.21,1), som har været drivfjederen og målet for menneskehedens fremskridt i historien. Menneskets udvikling stammer fra Gud, fra forbilledet Jesus – Gud og menneske – og må føre tilbage til Gud. ¹¹ Det er derfor, der er en tæt forbindelse mellem forkyndelsen af evangeliet og menneskelig udvikling.

Kirkens og evangeliseringens bidrag til folkeslagenes udvikling angår ikke kun kampen mod materiel nød og underudvikling i den sydlige del af verden, men angår også den nordlige, som rammes af en moralsk og åndelig fattigdom, der er forårsaget af

»overudvikling«. ¹¹² En vis tankegang, upåvirket af et religiøst livssyn og vidt udbredt i nogle dele af den moderne verden, bygger på den idé, at tiltagende velstand og fremme af økonomisk og teknisk vækst er nok for mennesker til at udvikles på det menneskelige plan. Men en sjælløs udvikling kan ikke tilfredsstille mennesker, og et overmål af velstand er lige så skadelig som en overdreven fattigdom. Dette er en »udviklingsmodel«, som er konstrueret i Norden, og som nu breder sig til Syden, hvor så vel sansen for religion som for menneskelige værdier er i fare for at blive oversvømmet af en bølge af forbrugerrisme.

»Bekæmp sult ved at ændre din livsstil«, er et motto, der er dukket op i kirkelige kredse, og som viser mennesker i de rige lande, hvordan de kan blive de fattiges brødre og søstre. Vi er nødt til at begynde at leve et mere nøjsomt liv, der vil begunstige en ny model for udvikling, som er opmærksom på etiske og religiøse værdier. *Missionsaktivitet* bringer lys til de fattige og en impuls til sand udvikling, mens en ny evangelisering bør skabe en ny forståelse blandt de rige for, at tiden er kommet for dem til at blive de fattiges sande brødre og søstre ved alles omvendelse til en »total udvikling«, der er åben mod det Absolutte. ¹¹³

Næstekærlighed:

oprindelse til og målestok for mission

60. Som jeg sagde under mit pastorale besøg i Brasilien: »Kirken i hele verden ønsker at være de fattiges kirke ... den ønsker at udtrække al den sandhed, der indeholdes i Kristi saligprisninger og især i den første: 'Salige er de fattige i Ånden' ... Den ønsker at belære om denne sandhed, og den ønsker at omsætte den i praksis, ganske ligesom Jesus kom for at gøre og lære«. ¹¹⁴

De unge kirker, som for størstedelen findes blandt mennesker, der lider under udbredt fattigdom, giver ofte udtryk for, at dette anliggende er en væsentlig del af deres mission. De latinamerikanske biskoppers konference i Puebla skrev, efter at have mindet om Jesu eksempel, at »de fattige fortjener en højt priori-

teret opmærksomhed, hvordan deres moralske og personlige situation så end er. De er skabt i Guds billede og lighed til at være Guds børn, men dette billede er blevet fordunklet og endda skændet. Derfor er Gud blevet deres forsvarer og elsker dem. Heraf følger, at de fattige er dem, missionen først henvender sig til, og evangeliseringen af dem er det vigtigste tegn på og bevis for Jesu mission«. ¹¹⁵

I troskab mod saligprisningernes ånd er kirken kaldet til at stå på de fattiges og på de på en eller anden måde undertrykte side. Derfor formaner jeg Kristi disciple og alle kristne fællesskaber – fra familier til bispedømmer, fra sogne til ordenssamfund – til at foretage en oprigtig overvejelse af deres liv, hvad angår deres solidaritet med de fattige. Samtidig udtrykker jeg taknemmelighed over for de missionærer, som ved deres kærlige nærvær hos og ydmyge tjeneste over for mennesker arbejder for en total udvikling af mennesker og af samfund gennem skoler, sundhedstjeneste, kolonier for spedalske, hjem for handicappede og ældre, projekter til støtte for kvinder og andre lignende apostolater. Jeg takker præsterne, mandlige og kvindelige ordensfolk og lægfolk for deres pligttroskab og opmuntrer frivillige fra private organisationer, som i stadig større antal vier sig til karitativt arbejde og til at fremme menneskelighed.

Det er faktisk disse »næstekærlighedens gerninger«, som afslører sjælen i al missionsaktivitet: *kærligheden*, som er og bliver *missionens drivende kraft*, og den er også »den eneste målestok til at bedømme, hvad der skal gøres eller ikke gøres, forandres eller ikke forandres. Den er det princip, som skal lede enhver handling, og det mål, som den handling må rettes imod. Når vi handler med et blik for næstekærlighed eller er inspireret af den, er intet upassende, og alt er godt«. ¹¹⁶

Kapitel VI

Ledere og medarbejdere i missionsapostolatet

61. Uden vidner kan der ikke være noget vidnesbyrd, ganske ligesom der ikke kan være nogen missionsaktivitet uden missionærer. Jesus udvælger og udsender mennesker til at være hans vidner og apostle, så de kan deltage i hans mission og fortsætte hans frelsende arbejde: »I skal være mine vidner både i Jerusalem og i hele Judæa og Samaria, ja, indtil jordens ende« (Ap.G.1,8).

De Tolv er de første, der arbejder i kirkens universelle mission. De udgør et »kollegialt subjekt« for den mission, efter at de er blevet udvalgt af Jesus til at følge ham og blive udsendt til »de fortabte får af Israels hus« (Matt.10,6). Denne kollegialitet forhindrer ikke visse skikkelser i at få en fremtrædende stilling inden for gruppen, sådan som Jakob, Johannes og frem for alt Peter, som er så fremtrædende, at det berettiger til udtrykket: »Peter og de øvrige apostle« (Ap.G.2,14.37). Det var takket være Peter, at horisonterne for kirkens universelle mission udvidedes, og vejen blev beredt til det fremragende missionsarbejde, der blev udført af Paulus, som ved Guds vilje var kaldet og udsendt til folkeslagene (sml.Gal.1,15-16).

I urkirkens udbredelse af missionen finder vi side om side med apostlene andre skikkelser, som ikke skal forbigås. Disse indbefatter enkelte mennesker, grupper og menigheder. Et typisk eksempel er kirken i Antiokia, som efter at være blevet evangeliseret bliver en evangeliserende menighed, der sender missionærer til andre (sml. Ap.G.13,2-3). Urkirken opfatter sin mission som en menighedsopgave, samtidig med at den i sin

midte anerkender »særlige udsendinge« eller »missionærer viet til hedningerne«, som blandt andre Paulus og Barnabas.

62. Det, som blev gjort i kristendommens begyndelse for at fremme dens universelle mission, er stadig gyldigt og nødvendigt i dag. *Kirken er missionerende i selve sin natur*, for Kristi befaling er ikke noget tilfældigt eller ydre, men rammer netop kirken hjerte. Heraf følger, at universalkirken og hver enkelt kirke er sendt til folkeslagene. Netop »for at missionsinteressen skal blomstre hos deres landsmænd, er det vigtigt, at de unge kirker, så snart som muligt, tager aktiv del i universalkirkens missionerende virke, idet de selv sender missionærer ud for at forkynde evangeliet overalt, omend de også selv lider af præstemangel«. ¹¹⁷ Mange gør allerede dette, og jeg opmuntrer dem stærkt til at fortsætte dermed.

I dette væsentlige bånd mellem universalkirken og delkirkerne kommer kirkens ægte og hele missionerende væsen praktisk til udtryk: »I en verden, hvor afstandene, der bliver kortere og kortere, gør verden mindre og mindre, bør kirkefællesskabet styrke båndene mellem dets medlemmer, udveksle nødvendige kræfter og midler og engagere sig som grupper i den enestående og fælles sendelse til at forkynde og praktisere evangeliet. De såkaldte unge kirker har brug for de gamle kirkers styrke, og de gamle kirker har brug for de unges vidnesbyrd og vitalitet, så at de enkelte kirker modtager af de andres rigdom«. ¹¹⁸

De primært ansvarlige for missionsaktivitet

63. Ganske ligesom den opstandne Herre gav den universelle missionsbefaling til apostelkollegiet med Peter i spidsen, således hviler det samme ansvar nu primært på bispekollegiet med Peters efterfølger i spidsen. ¹¹⁹ I bevidsthed om dette ansvar føler jeg, at det er min pligt at give udtryk for det i mine møder med biskopperne, både hvad angår ny evangelisering og den universelle mission. Jeg har rejst over hele verden »for at forkynde

evangeliet, 'for at styrke brødrene' i troen, for at trøste kirken, for at møde mennesker. Det er trosrejser ... det er ligesom muligheder for rejsekatekese, for evangelisk forkyndelse ved at udbrede evangeliet og det apostolske læreembede til alle steder i verden«. ¹²⁰

Mine medbrødre, biskopperne, er sammen med mig direkte ansvarlige for verdens evangelisering, både som medlemmer af bispokollegiet og som hyrder for delkirkerne. Hvad dette angår erklærer koncilet: »Evangeliets forkyndelse over hele jorden påhviler hyrderne *in corpore*, for ved at tildele dem en fælles opgave har Kristus givet dem et fælles mandat«. ¹²¹ Koncilet erklærede også, at biskopperne er »ikke kun indviet til et bestemt bispedømme, men til hele verdens frelse«. ¹²² Dette kollegiale ansvar har visse praktiske konsekvenser. Derfor »må bispesynoden ... blandt alle anliggender af almen betydning især have deres opmærksomhed henvendt på missionsaktiviteten som kirkenes vigtigste og helligste opgave«. ¹²³ Det samme ansvar genspejles i forskellig grad i bispekonferencerne og i deres organer på kontinentalt plan, som må yde deres bidrag til missionsarbejdet. ¹²⁴

Enhver biskop har som hyrde for en delkirke også en omfattende missionsforpligtelse. Det tilkommer ham »som leder og samlende midtpunkt i det enkelte bispedømmes apostolat at tilskynde til missionsaktivitet og at lede og koordinere denne ... Desuden må han drage omsorg for, at den apostolske virksomhed ikke indskrænkes til kun at gælde de allerede omvendte, men at tværtimod en passende del af personale og materielle midler bruges til evangeliets udbredelse blandt ikke-kristne«. ¹²⁵

64. Enhver delkirke må være gavmild og stå åben for de andre kirkers behov. Samarbejdet mellem kirkerne i en ægte gensidighed, som gør dem rede til både at give og at modtage, er en kilde til berigelse for dem alle og berører de forskellige områder af det kirkelige liv. I den henseende er erklæringen fra biskopperne i Puebla eksemplarisk: »Timen er endelig kommet for Latin-

amerika ... til at blive kastet ud over sine grænser, *ad gentes*. Vi har bestemt selv brug for missionærer, alligevel må vi give ud fra vor egen fattigdom«. ¹²⁶

I den samme ånd tilskynder jeg biskopper og bispekonferencer til at handle storsindet, når de realiserer de retningslinier, som Kongregationen for Gejstligheden har udsendt om samarbejde mellem delkirker og specielt om fordelingen af gejstlige i verden. ¹²⁷

Kirkens mission rækker længere end til »communio mellem kirkerne«; den bør være rettet ikke blot mod at hjælpe med ny evangelisering, men også og primært mod missionsaktivitet som sådan. Jeg appellerer til alle kirker, både unge og gamle, om at tage del i dette mit anliggende ved at prøve på at overvinde de forskellige hindringer og øge missionskaldene.

Missionærer og religiøse institutter *ad gentes*

65. Nu som tidligere indtager de personer og institutter, til hvem dekretet *Ad Gentes* vier det specielle kapitel »Missionærene«, ¹²⁸ en særlig vigtig plads. Dette kræver omhyggelig overvejelse især for missionærernes eget vedkommende. Som et resultat af forandringer, der dukker op inden for missionsområdet, kunne de blive forledt til ikke længere af forstå meningen med deres kald og ikke længere vide nøjagtigt, hvad kirken forventer af dem i dag.

De efterfølgende ord fra koncilet er et godt udgangspunkt: »Selv om enhver af Kristi disciple for sin del har pligt til at udbrede troen, kalder Kristus dog bestandig – ud af discipelskaren – dem til sig, han selv ønsker, til at være hos sig, og han sender dem ud for at forkynde for folkeslagene. Derfor opvækker han ved Helligånden – der efter sin vilje tildeler enhver sin særlige gave til fælles gavn – i enkeltes hjerter kaldet til at være missionærer. Han fremkalder samtidig i kirken institutioner, som tager på sig som deres særlige pligt at forkynde evangeliet – en pligt, der i og for sig er hele kirkens«. ¹²⁹

Hvad det drejer sig om, er derfor et »særligt kald« med apostolenes som forbillede. Det viser sig i en total indsats for evangelisering, en indsats, der medinddrager missionærens hele person og liv og kræver en grænseløs given af energi og tid. De, som har modtaget dette kald, går, når de er »udsendte af den retmæssige autoritet som evangeliets tjenere, i tro og lydighed ud til dem, der er fjernt fra Kristus«. ¹³⁰ Missionærer må altid overveje, hvilken reaktion, der kræves af dem på grund af den gave, de har modtaget, og må bestandig holde deres teologiske og apostolske uddannelse à jour.

66. Missionsinstitutter må, idet de bygger på deres erfaring og kreativitet og stadig er trofaste over for deres grundlæggende karisme, anvende alle nødvendige midler for at sikre den rette forberedelse af kandidater og en fornyelse af deres medlemmers åndelige, moralske og fysiske kræfter. ¹³¹ De bør føle, at de er en vital del af det kirkelige fællesskab og bør udføre deres arbejde i forening med det. Faktisk »eksisterer ethvert institut for kirkenes skyld og skal berige den med sine karakteristiske kendetegn i overensstemmelse med en særlig ånd og en specifik opgave«. Det er biskopperne selv, der er vogtere af denne troskab over for den grundlæggende karisme. ¹³²

Missionsinstitutterne opstod i kirker i traditionelt kristne lande, og historisk set benyttede Kongregationen for Troens Udbredelse dem som redskaber til at udbrede troen og grundlægge nye kirker. I dag får disse institutter flere og flere kandidater fra de unge kirker, som de har grundlagt, mens nye missionsinstitutter er opstået i lande, som tidligere kun modtog missionærer, men nu også udsender dem. Dette er en prisværdig udvikling, der viser, hvor værdifulde og aktuelle disse institutters specifikke missionskald stadig er. De vedbliver med at være »helt uundværlige« ¹³³ ikke blot for missionsaktiviteten *ad gentes*, i overensstemmelse med deres tradition, men også for at vække missionsbegejstring både i traditionelt kristne landes kirker og i de yngre kirker.

Missionærens specielle kald »for livstid« beholder sin hele gyldighed: det er modellen for kirkens missionsindsats, som altid har brug for ny og total selvopofrelse til nye og dristige foretagender. Derfor må de mandlige og kvindelige missionærer, som har viet hele deres liv til at vidne blandt folkeslagene om den opstandne Herre, ikke lade sig skræmme af tvivl, misforståelser, afvisning eller forfølgelse. De bør genoplive deres specifikke karismes nåde og modigt gå videre, idet de i troens, lydighedens og fællesskabets ånd sammen med deres hyrder foretrækker at søge de mest ydmyge og krævende stillinger.

Verdenspræster til verdensmissionen

67. Som biskoppernes medarbejdere er præster i kraft af ordinationens sakramente kaldet til at deltage i omsorgen for kirkens mission: »Den åndelige gave, præsterne har modtaget ved præstevielsen, forbereder dem ikke til en begrænset og indsnævret missionsvirksomhed, men til *en frelsesmission, der spænder over hele verden* indtil jordens ende. En hvilken som helst præstelig tjeneste har nemlig del i den altomfattende fylde i den sendelse, Kristus betroede apostlene«. ¹³⁴ Derfor må uddannelsen af kandidater til præstedømmet have som mål at give dem »*den sande katolske ånd*, ved hvilken de vænner sig til at gå ud over deres bispedømmes, nations eller ritus' grænser og hjælpe hele kirken, hvor den har det behov, idet de er rede til at forkynde evangeliet overalt«. ¹³⁵ Alle præster må have en missionærs hjerte og sind – åbent for kirkens og verdens behov, med omsorg for dem, der er længst væk og især for de ikke-kristne grupper i deres eget område. Hele kirkens omsorg for alle mennesker skal ligge dem på hjerte i deres bønner og især i det eukaristiske offer.

Især i de områder, hvor kristne udgør et mindretal, må præster være fyldt af iver og engagement for missionen. Herren betror dem ikke blot den pastorale omsorg for den kristne menighed, men også og frem for alt evangeliseringen af dem af deres medborgere, som ikke hører til Kristi hjord. Præster bør »ikke

undlade at stille sig til disposition for Helligånden og biskoppen for at blive sendt for at prædike evangeliet uden for deres lands grænser. Dette vil ikke blot kræve modenhed af dem i deres kald, men også en usædvanlig beredvillighed til at løsrive sig fra deres fædreland, kultur og familie og en speciel evne til at tilpasse sig andre kulturer med forståelse og respekt for dem«. ¹³⁶

68. I sin rundskrivelse *Fidei Donum* opmuntrede pave Pius XII med profetisk indsigt biskopper til at tilbyde nogle af deres præster til en tjeneste for en tid i Afrikas kirker og godkendte allerede eksisterende projekter med dette formål. Femogtyve år senere påpegede jeg, hvor forbavsende ny den rundskrivelse virkede, som »overskred præstetjenestens territoriale dimension for at rette den til hele kirken«. ¹³⁷ I dag er det klart, hvor effektiv og frugtbar denne erfaring har været. Faktisk er *Fidei Donum*-præster et unikt tegn på det enhedens bånd, der eksisterer mellem kirkerne. De udgør et værdifuldt bidrag til væksten af nødvendige kirkelige fællesskaber, samtidig med at de fra dem erfarer troens friskhed og livskraft. Naturligvis må verdenspræsters tjeneste i missionen rette sig efter visse kriterier og betingelser. De præster, der skal udsendes, bør vælges blandt de bedste kandidater og skal være behørigt forberedt til det specielle arbejde, der venter dem. ¹³⁸ Med en åben og broderlig holdning bør de blive del af miljøet i den kirke, der modtager dem, og danne ét presbyterium sammen med de lokale præster, under biskoppens autoritet. ¹³⁹ Jeg håber, at en tjenestens ånd må vokse blandt præsterne i de kirker, der har eksisteret længe, og at den må blive næret blandt præster i de yngre kirker.

Det gudviede liv gavner missionen

69. Fra Åndens udtømmelige og mangfoldige rigdom kommer kaldene til *institutter for et gudviet liv*, hvis medlemmer »på grund af den pligttroskab over for kirkens tjeneste, der følger af deres indvielse, har en pligt til at spille en særlig rolle i mis-

sionsaktiviteten på en måde, der er passende for deres institut«. ¹⁴⁰ Historien vidner om den fremragende tjeneste, der er ydet af ordensfamilier i udbredelsen af troen og dannelsen af nye kirker: fra de gamle monastiske institutioner, til de middelalderlige ordner og frem til de nyere kongregationer.

(a) Idet jeg gentager, hvad koncilet sagde, indbyder jeg *institutterne for kontemplativt liv* til at oprette kommuniteter i de unge kirker, for at de »blandt de ikke-kristne kan vidne om Guds herlighed og kærlighed og om enheden i Kristus«. ¹⁴¹ Dette nærvær er til gavn i hele den ikke-kristne verden og især i de områder, hvor religiøse traditioner vurderer det kontemplative liv højt på grund af dets askese og søgen efter det Absolutte.

(b) Over for *institutter for aktivt liv* vil jeg påpege de store muligheder for karitativt arbejde, for evangeliets forkyndelse, for kristen opdragelse, kulturelle bestræbelser og solidaritet med de fattige og dem, der lider under diskrimination, ensomhed og undertrykkelse. Hvad enten de har mission direkte som deres mål eller ikke, burde sådanne institutter spørge sig selv, hvor villige og kompetente de er til at udvide deres aktivitet for at udbrede Guds rige. I nyere tid har mange institutter reageret på denne anmodning, hvad jeg håber vil føre til endnu nøjere overvejelse og virkeliggørelse af en mere autentisk tjeneste. Kirken er nødt til at gøre de store evangeliske værdier, som den er bærer af, kendte. Ingen vidner mere effektivt om disse værdier end de, der aflægger løfter om det gudviede liv i kyskhed, fattigdom og lydighed, i en total skænken sig selv til Gud og i fuldstændig beredvillighed til at tjene mennesket og samfundet efter Kristi eksempel. ¹⁴²

70. Jeg retter et specielt anerkendende ord til missionssøstrene, i hvem jomfruelighed for Guds riges skyld er blevet forvandlet til et moderskab i ånden, som er rigt og frugtbart. Det er netop missionen *ad gentes*, der giver dem udstrakt spillerum for »den

totale og udelte given sig selv af kærlighed«¹⁴³ Det eksempel og den aktivitet, der vises af kvinder, som gennem jomfruelighed er viet til at elske Gud og næsten, især den meget fattige, er et uundværligt evangelisk tegn blandt de mennesker og kulturer, hvor kvinder stadig har en lang vej at gå hen mod menneskelig fremme og befrielse. Det er mit håb, at mange unge kristne kvinder vil føle sig draget til at give sig selv storsindet til Kristus og få styrke og kraft af deres vielse til at vidne om ham blandt de folkeslag, der ikke kender ham.

Alle lægfolk er missionærer i kraft af dåben

71. Den senere tids paver har betonet betydningen af lægfolkets rolle i missionsaktiviteten.¹⁴⁴ I den eftersynodale skrivelse *Christifideles Laici* – Det Kristne Lægfolk – talte jeg udtrykkelig om kirkens »vedvarende opgave med at bringe evangeliet til de umådeligt mange – mange millioner mænd og kvinder – som endnu ikke kender Kristus, menneskenes Forløser«,¹⁴⁵ og om de troende lægfolks ansvar i den henseende. Missionen *ad gentes* påhviler hele Guds folk. Mens grundlæggelsen af en ny kirke behøver eukaristien og derfor det præstelige embede, er missionsaktiviteten, som udføres på mange forskellige måder, alle troende kristnes opgave.

Det er klart, at lige fra kristendommens begyndelse var lægfolket – som enkeltpersoner, familier og hele menigheder – med til at udbrede troen. Pave Pius XII mindede om denne kendsgerning i sin første missionsrundskrivelse,¹⁴⁶ hvori han gjorde opmærksom på nogle eksempler på lægfolks missionsindsats. I vor tid har det ikke manglet på en sådan aktiv indsats af mandlige og kvindelige medlemmer af lægfolket. Hvordan kan vi glemme den vigtige rolle, kvinder har spillet: deres arbejde i familien, i skoler, i politisk, socialt og kulturelt liv og især deres kristendomsundervisning? Faktisk er det nødvendigt at anerkende – til deres store ære – at nogle kirker skylder mandlige og kvindelige medlemmer af lægfolket deres tilblivelse.

Det andet Vatikankoncil bekræftede denne tradition i sin beskrivelse af hele Guds folk, der karakteriseres som missionerende, og af lægapostolatet i særdeleshed,¹⁴⁷ ved at betone det specielle bidrag til missionsaktiviteten, de er kaldet til at yde.¹⁴⁸ Nødvendigheden af, at alle de troende har del i dette ansvar, drejer sig ikke blot om at gøre apostolatet mere effektivt, men det er en ret og en pligt, der bygger på deres værdighed som døbte, på »lægfolkets deltagelse i Kristi tredobbelte tjeneste som præst, profet og konge«. ¹⁴⁹ Derfor »er de bundet af den generelle forpligtelse, og de har ret, både som enkeltpersoner og som foreninger, til at stræbe efter, at det guddommelige budskab om frelsen må blive kendt og modtaget af alle mennesker i hele verden. Denne forpligtelse er endnu større under omstændigheder, hvor mennesker kun er i stand til at høre evangeliet og lære Kristus at kende gennem dem«. ¹⁵⁰ På grund af deres verdslige karakter er de specielt kaldet til »at søge Guds rige ved at varetage de jordiske ting og indrette dem med Gud som mål«. ¹⁵¹

72. Det område, hvor lægfolk er til stede og aktive som missionærer, er meget udstrakt. »Det egentlige område for deres forkyndende indsats er hele den store og komplicerede verden med dens politik, dens sociale og økonomiske forhold ...«¹⁵² på de lokale, nationale og internationale planer. Inden for kirken er der forskellige typer af tjenester, funktioner, embeder og måder til at fremme det kristne liv. Som en ny udvikling, der viser sig i mange kirker i den senere tid, minder jeg om den hurtige vækst af »kirkelige bevægelser« fyldt med missionsdynamik. Når disse bevægelser ydmygt søger at blive en del af de lokale kirkers liv og modtages med glæde af biskopper og præster inden for bispedømme- og sognestrukturer, er de i ordets egentlige betydning en sand Guds gave både til ny evangelisering og til missionsaktivitet. Jeg anbefaler derfor, at de bliver udbredt, og at de bliver benyttet til at give ny energi, især blandt unge, til det kristne liv og til evangelisering inden for et pluralistisk syn på, hvordan kristne kan slutte sig sammen og udtrykke sig.

Inden for missionsaktiviteten bør de forskellige former for lægapostolat respekteres, hvad angår deres natur og mål. Lægfolks missionsforeninger, internationale kristne organisationer af frivillige, kirkelige bevægelser, grupper og broderskaber af forskellig art – alle disse bør inddrages i missionen *ad gentes* som medarbejdere i de lokale kirker. På den måde vil væksten af et modent og ansvarsbevidst lægfolk blive fremmet, et lægfolk, som de unge kirker anerkender som »et væsentligt og uundværligt element ved grundlæggelsen af kirker«. ¹⁵³

Kateketernes arbejde og embedernes mangfoldighed

73. Blandt de lægfolk, som bliver forkyndere af evangeliet, indtager kateketerne en æresplads. Dekretet om Kirkens Missionsvirksomhed skriver: »Ligeledes fortjener kateketernes skare stor anerkendelse, mænd såvel som kvinder, der arbejder så fortjenstfuldt i hedningemissionen. Opfyldt af et apostolsk sindelag yder de under megen møje deres særlige og uerstattelige bidrag til troens og kirkens udbredelse«. ¹⁵⁴ Det er med god grund, at de ældre og etablerede kirker, der er forpligtede til en ny evangelisering, har forøget deres antal af kateketer og intensiveret den kateketiske aktivitet. »Men udtrykket 'kateketer' gælder især kateketerne i missionslandene ... Kirker, der i dag blomstrer, kunne ikke være opbygget uden deres hjælp«. ¹⁵⁵

Selv med den udvidelse af de tjeneste, der udøves af lægfolk både inden for og uden for kirken, er der altid brug for kateketernes tjeneste, en tjeneste med sine egne kendetegn. Kateketer er specialister, direkte vidner og uerstattelige forkyndere af evangeliet. Som jeg ofte har sagt og konstateret under mine missionsrejser, repræsenterer de den grundlæggende styrke i kristne fællesskaber, især i de unge kirker. Den nye kirkeret anerkender kateketernes opgaver, kvaliteter og kvalifikationer. ¹⁵⁶

Det må dog ikke glemmes, at kateketernes arbejde bliver vanskeligere og vanskeligere og mere og mere krævende som

resultat af kirkelige og kulturelle forandringer. Hvad koncilet foreslog, gælder stadig i dag: en mere omhyggelig teologisk og pædagogisk uddannelse, fortsat åndelig og apostolsk fornyelse og nødvendigheden af at sikre dem »en passende levestandard og social tryghed«. ¹⁵⁷ Det er også vigtigt at oprette og støtte kateketkurser, som skal godkendes af bispekonferencerne, og at der udstedes eksamensbeviser, der officielt anerkendes af disse. ¹⁵⁸

74. Foruden kateketer må også andre måder til at tjene kirken og dens mission nævnes, nemlig andre kirkelige personalegrupper: ledere af bøn, sang og liturgi; ledere af kirkelige basismenheder og bibelkredse; administratorer af kirkelige midler; ledere i de forskellige former for apostolat; religionslærere i skoler. Alle medlemmer af lægfolket bør vie en del af deres tid til kirken og derved leve deres tro autentisk.

Kongregationen for Folkeslagenes Evangelisering og andre strukturer for missionsaktivitet

75. Ledere og medarbejdere i missionens pastorale aktiviteter bør fornemme deres enhed inden for det fællesskab, der er karakteristisk for det mystiske legeme. Kristus bad for dette ved den sidste nadver, da han sagde: »at de alle må være ét, ligesom du, Fader! i mig, og jeg i dig, at også de må være ét i os, så verden må tro, at du har sendt mig« (Joh.17,21). Missionsaktivitetens frugtbarhed findes i dette fællesskab.

Men siden kirken også er et synligt og organisk fællesskab, kræver dens mission også en ydre og organiseret enhed mellem de forskellige involverede ansvarsområder og funktioner, således at alle medlemmerne »kan arbejde mod det fælles mål og med ét sind sætte deres kræfter ind på at opbygge kirken«. ¹⁵⁹

Det påhviler den kongregation, der har ansvar for missionsaktivitet, »i hele verden at lede og koordinere arbejdet med folkeslagenes evangelisering og missionssamarbejdet med skyldig

hensyntagen til Kongregationen for Østkirkerne's kompetence«. ¹⁶⁰ Derfor er det dens opgave at »arbejde for, at der stadig kommer flere missionærer og sørge for at fordele dem alt efter behovet i de enkelte egne ... Den skal skitsere et egnet arbejdsprogram, udarbejde passende direktiver og principper for evangeliseringen og stadig give nye impulser hertil«. ¹⁶¹ Jeg kan kun stadfæste disse kloge direktiver. For igen at få liv i missionen *ad gentes* er det nødvendigt med et igangsætnings-, ledelses- og koordinationscenter, nemlig Kongregationen for Folkeslagenes Evangelisering. Jeg indbyder bispekonferencerne og deres forskellige organer, de højere foresatte for ordner, kongregationer og institutter såvel som lægorganisationer, der er involveret i missionsaktivitet, til at samarbejde trofast med denne kongregation, som har den nødvendige autoritet til at planlægge og lede missionsaktiviteten og samarbejdet på verdensplan.

Netop denne kongregation, som har en lang og hæderkronet forhistorie, er kaldet til at spille en særlig vigtig rolle med hensyn til at overveje og planlægge de aktiviteter, som er nødvendige for kirken for at blive mere afgjort orienteret mod mission i dens forskellige former. Til dette formål bør kongregationen holde nær forbindelse med Pavestolens andre kongregationer, med lokalkirkerne og de forskellige missionsværker. I en fællesskabets ekklesiologi, hvori hele kirken er missionerende, men hvori specifikke kald til og institutioner for missionsvirksomheden *ad gentes* forbliver uundværlige, vedbliver Kongregationen for Folkeslagenes Evangeliserings ledende og koordinerende rolle med at være meget vigtig for at sikre en forenet indsats over for store spørgsmål af fælles interesse, med skyldig hensyntagen til den kompetence, der tilkommer enhver struktur og autoritet.

76. Bispekonferencerne og deres forskellige grupperinger har stor betydning i ledelsen og koordineringen af missionsaktiviteten på de nationale og regionale planer. Koncilet opfordrer dem til sammen at »drøfte mere betydningsfulde og påtrængende problemer uden dog at glemme at tage de lokale forhold i be-

tragtning¹⁶² og overveje det komplekse problem med inkulturation. Faktisk foregår der allerede en storstilet og forskriftsmæssig aktivitet på dette område og med synlige resultater. Det er en aktivitet, som må intensiveres og koordineres bedre med disse konferencers andre organer, så at omsorgen for missionen ikke overlades til blot én sektors eller ét organs varetægt, men deles af alle.

De organer og institutioner, der er involveret i missionsaktivitet, bør så vidt muligt forene deres kræfter og initiativer. De højere ordensforesattes konferencer bør have den samme omsorg inden for deres område og holde sig i kontakt med bispekonferencerne i overensstemmelse med fastlagte direktiver og normer¹⁶³ og også tage tilflugt til blandede kommissioner.¹⁶⁴ Det er også ønskeligt med møder og andre former for samarbejde mellem de forskellige missionsinstitutioner både med henblik på uddannelse og studier,¹⁶⁵ som i det egentlige apostolat.

Samarbejde i missionsaktiviteten

77. Fordi de som følge af dåben er medlemmer af kirken, har alle kristne medansvar for missionsaktiviteten. »Missionssamarbejde« er det udtryk, som bruges for at beskrive menigheders og enkelte kristnes delagtighed i denne ret og pligt.

Missionssamarbejde er funderet i og leves først og fremmest i personlig enhed med Kristus. Kun hvis vi er forenet med ham som grenene med vintræet (sml.Joh.15,5), kan vi bære god frugt. Ved et liv i hellighed kan enhver kristen blive en frugtbar del af kirkens mission. Det andet Vatikankoncil indbød »alle til en dybtgående indre fornyelse, for at de i deres levende bevidsthed om deres ansvar for evangeliets udbredelse påtager sig deres del af missionsarbejdet blandt alle folkeslag.«.¹⁶⁶

Deltagelse i verdensmissionen er derfor ikke begrænset til visse specifikke aktiviteter, men er tegnet på en moden tro og på et kristent liv, der bærer frugt. På den måde udstrækker enkelte troende deres næstekærligheds horisont og viser omsorg både for dem, der er langt væk, og for dem, der er dem nær. De beder for missionerne og for missionskald. De hjælper missionærer og følger deres arbejde med interesse. Og når missionærerne vender tilbage, modtager de dem med den samme glæde som den, hvormed de første kristne hørte apostlene fortælle om de store ting, Gud havde gjort ved deres forkyndelse (sml.Ap.G.14,27).

Bøn og offer for missionærer

78. Blandt de forskellige former for deltagelse går førstepladsen til åndeligt samarbejde gennem bøn, offer og et kristent livs vidnesbyrd. Missionæernes rejse bør ledsages af bøn, så forkyndelsen af ordet bliver virksom ved Guds nåde. I sine breve beder Paulus ofte de troende om at bede for ham, så han kan forkynde evangeliet tillidsfuldt og overbevisende. Bøn må nødvendigvis ledsages af offer. Den forløsende værdi af lidelse, der med kærlighed accepteres og opofres til Gud, har sin oprindelse i Kristi eget offer, han som kalder sit mystiske legeme til at deltage i hans trængsler og udfylde, hvad der mangler i dem i deres kød (sml.Kol.1,24). Missionæernes ofre bør deles og ledsages af alle de troendes egne ofre. Derfor opfordrer jeg indstændigt dem, der arbejder med pastoral omsorg for de syge, til at lære dem, at lidelsen er virkningsfuld, og til at opmuntre dem til at opofre deres lidelse til Gud for missionærer. Ved at yde et sådant offer bliver de syge selv missionærer, som det betones af mange bevægelser, som er opstået blandt dem og for dem. Pinsefesten – begyndelsen til kirkens mission – fejres i nogle menigheder som en »dag til at lide for missionen«.

»Her er jeg, Herre! Jeg er rede! Send mig!«
(sml.Es.6,8)

79. Samarbejdet udtrykkes først og fremmest ved en indsats for at fremme missionskald. Samtidig med, at man anerkender værdien af forskellige former for indsats i missionsaktiviteten, er det dog nødvendigt at slå fast, at *et totalt og livslangt engagement i missionsarbejdet kommer i første række* især i missionsinstitutter og kongregationer. At fremme sådanne kald er centrum i missionsarbejdet. Forkyndelsen af evangeliet kræver forkyndere, høsten behøver arbejdere. Missionen udføres især af mænd og kvinder, der har viet hele deres liv til at arbejde for evangeliet, og som er rede til at gå ud i hele verden for at bringe frelse.

Jeg vil gerne minde om og anbefale denne *omsorg for missionskald*. I bevidstheden om kristnes almindelige ansvar for at bidrage til missionsaktiviteten og til de fattige folkeslags udvikling må vi spørge os selv om, hvordan det kan være, at i nogle lande, hvor pengebidragene vokser, er missionskaldene, som er den rette målestok for en given sig selv til ens brødre og søstre, i fare for at forsvinde. Kald til præste- og ordensstand er et sikkert tegn på en kirkes vitalitet.

80. Når jeg tænker på dette alvorlige problem, appellerer jeg med stor tillid og kærlighed til familier og til unge mennesker. Familier, især forældre, bør være sig det bevidst, at de bør yde »deres særlige bidrag til kirkens missionsarbejde, idet de udvikler et kald til missionerne hos deres sønner og døtre«. ¹⁶⁷

Et intenst bønsliv, en ægte sans for at tjene næsten og en storsindet deltagelse i kirkens aktiviteter giver familierne de betingelser, der begunstiger kald blandt unge mennesker. Når forældre er rede til at tillade et af deres børn at drage ud til missionen, når de har bedt Herren om denne nåde, vil han belønne dem med glæde den dag, da deres søn eller datter hører Guds kald.

Jeg beder de unge selv lytte til Kristi ord, når han siger til dem, som han engang ved søbredden sagde til Simon Peter og til Andreas: »Kom og følg mig, så vil jeg gøre jer til menneskefiskere« (Matt. 4,19). Gid de må have mod til at svare, som Esajas gjorde: »Her er jeg, Herre! Jeg er rede! Send mig!« (sml.Es.6,8) De vil have et vidunderligt liv foran sig, og de vil opleve den ægte glæde ved at forkynde det »glade budskab« til deres brødre og søstre, som de vil føre på frelsens vej.

»Saligere er det at give end at tage«
(Ap.G.20,35)

81. Missionernes materielle og økonomiske behov er mange: ikke blot for at grundlægge kirken med minimale strukturer (kapper, skoler for kateketer og prætestuderende, boliger), men

også for at støtte karitativt arbejde, uddannelse og menneskelig udvikling – et umådeligt aktionsområde især i de fattige lande. Missionskirken giver, hvad den modtager, og uddeler til de fattige de materielle goder, som dens rigere sønner og døtre stiller til dens disposition. Her ønsker jeg at takke alle dem, der bringer ofre for at bidrage til missionsarbejdet. Deres ofre og villighed til at dele med andre er uundværlig til opbygning af kirken og til at vise kærlighed.

Hvad materiel hjælp angår, er det vigtigt at overveje, i hvilken ånd gaverne gives. Derfor bør vi igen overveje vor egen livsstil: missionen beder ikke kun om et bidrag, men om at vi deltager i arbejdet med at forkynde og øve næstekærlighed mod de fattige. Alt, hvad vi har modtaget fra Gud – livet selv så vel som materielle goder – tilhører os ikke, men er givet os til at bruge. Gavnild given må altid være oplyst og inspireret af tro; så vil vi bestemt blive mere salige ved at give end ved at modtage.

Verdensmissionsdagen, som søger at forøge opmærksomheden for mission så vel som at indsamle midler til den, er en vigtig dag i kirkens liv, fordi den lærer os, hvordan vi skal give: som et offer, der bringes til Gud, i fejringen af eukaristien og for al mission i verden.

Nye former for missionsamarbejde

82. I dag omfatter samarbejde nye former – ikke blot økonomisk hjælp, men også direkte deltagelse. Nye situationer i forbindelse med fænomenet mobilitet kræver en ægte missionsånd af kristne.

International turisme er nu blevet et massefænomen. Dette er en positiv udvikling, hvis turister bevarer en respektfuld holdning og et ønske om gensidig kulturel berigelse og undgår pralen og ødselhed, og hvis de søger kontakt med andre mennesker. Men det forventes af kristne, at de frem for alt er sig bevidst, at de er forpligtet til at aflægge vidnesbyrd om deres tro på og kærlighed til Kristus. Et førstehånds kendskab til missionær-

rers liv og til nye kristne menigheder kan være en berigende erfaring og kan styrke ens tro. Det kan anbefales at besøge missionerne og især da, at unge tager derhen for at tjene og for at få en intens erfaring af kristent liv.

Arbejdsomstændigheder bringer nu om stunder mange kristne fra unge menigheder til områder, hvor kristendommen er ukendt og somme tider forbudt eller forfulgt. Det samme gælder troende fra traditionelt kristne lande, som for en tid arbejder i ikke-kristne lande. Disse omstændigheder er bestemt en lejlighed til at praktisere troen og aflægge vidnesbyrd om den. I de første århundreder udbredtes kristendommen, fordi kristne, som rejste til eller bosatte sig i regioner, hvor Kristus endnu ikke var blevet forkyndt, modigt vidnede om deres tro og grundlagde de første menigheder dér.

Endnu talrigere er de indbyggere fra missionslande og tilhængere af ikke-kristne religioner, som bosætter sig i andre lande for at studere eller arbejde og er tvunget til at gøre det på grund af den politiske eller økonomiske situation i deres eget land. Disse brødres og søstres tilstedeværelse i traditionelt kristne lande er en udfordring for de kirkelige fællesskaber og en impuls til gæstfrihed, dialog, tjeneste, delen med hinanden, vidnesbyrd og direkte forkyndelse. I kristne lande dannes der også fællesskaber og kulturelle grupper, der kalder til missionen *ad gentes*, og lokalkirkerne bør med hjælp af folk fra indvandrernes egne lande og hjemvendte missionærer reagere storsindet på disse situationer.

Missionsarbejde kan også involvere ledere inden for politik, økonomi, kultur og journalistik såvel som eksperter fra forskellige internationale organisationer. I den moderne verden bliver det vanskeligere og vanskeligere at afstikke geografiske og kulturelle grænser. Der er en voksende gensidig afhængighed mellem folkeslagene, og dette ansporer kristne til at vidne og evangelisere.

Fremme af og uddannelse til mission blandt Guds folk

83. Uddannelse til mission er lokalkirkens opgave assisteret af missionærer og deres institutter og af mennesker fra de unge kirker. Dette arbejde må ikke betragtes som noget perifert, men som noget centralt i det kristne liv. Selv for »nyevangeliseringen« af kristne lande kan missionstemaet vise sig at være til hjælp: missionærernes vidnesbyrd bevarer sin tiltrækningskraft også over for ikke-praktiserende og ikke-troende, og det formidler kristne værdier. Delkirkerne bør derfor gøre fremme af mission til et væsentligt element i den normale pastorale aktivitet i sogne, foreninger og grupper, specielt i ungdomsgrupper.

Med dette for øje er det nødvendigt at udbrede information gennem missionsblade og audiovisuelle hjælpemidler. Disse spiller en vigtig rolle for at gøre universalkirkens liv kendt og ved at give udtryk for de erfaringer, som gøres af missionærerne og de lokalkirker, de arbejder i. I de unge kirker, som endnu ikke er i stand til at have deres egen presse eller andre kommunikationsmidler, er det vigtigt, at missionsinstitutter afsætter personale og ressourcer til disse foretagender.

En sådan uddannelse betros til præster og deres medhjælpere, til opdragere og lærere og til teologer, især dem, der underviser i præsteseminarier og centre for uddannelse af lægfolk. Teologiundervisningen kan og bør ikke ignorere kirkens verdensmission, økumeni, studiet af de store religioner og missiologi. Jeg anbefaler, at sådanne studier gennemføres især i præsteseminarier og i uddannelseshuse for mandlige og kvindelige ordensfolk for at sikre, at nogle præster og andre studerende specialiserer sig på missiologiens forskellige felter.

Aktiviteter, der har til hensigt at vække interesse for mission, må altid sigte på disse specielle mål: nemlig informere og uddanne Guds folk til at tage del i kirkens universelle mission, fremme kald *ad gentes* og opmuntre til samarbejde i evangeliseringsarbejdet. Det er ikke berettiget at give et ufuldstændigt billede

af missionsaktiviteten, som om den først og fremmest bestod i at hjælpe de fattige, bidrage til befrielsen af de undertrykte, fremme udviklingen eller forsvare menneskerettighederne. Missionskirken er naturligvis engageret på disse fronter, men dens primære opgave ligger et andet sted: de fattige hungrer efter Gud, ikke blot efter brød og frihed. Missionsaktiviteten skal først og fremmest vidne om og forkynde frelsen i Kristus og oprette lokal-kirker, som så bliver redskaber for befrielse i enhver betydning.

De Pavelige Missionsværkers særlige ansvar

84. Den ledende rolle i dette arbejde tilkommer de pavelige missionsværker, hvad jeg ofte har påpeget i mine budskaber til Verdensmissionsdagen. De fire selskaber: Troens Udbredelses, Apostelen Peters, Børnemissionselskabet og Missionsforbundet har alle det fælles formål at fremme missionsånden blandt Guds folk. Missionsforbundets direkte og specielle formål er at fremme missionsbevidstheden og -uddannelsen blandt præster og mandlige og kvindelige ordensfolk, som til gengæld vil give denne bevidsthed og uddannelse videre inden for de kristne menigheder. Desuden søger Missionsforbundet at understøtte de andre selskaber, hvis »sjæl«¹⁶⁸ det er. »Dette skal være vort motto: Alle kirker forenede for hele verdens omvendelse«.¹⁶⁹

Fordi disse selskaber står under pavens og bispekollegiets protektion, indtager de også inden for delkirkernes grænser »med rette førstepladsen, da de gennemtrænger katolikkers sind helt fra barndommen af med tanke for missionerne overalt i verden, og fordi de i enhver nødsituation opmuntrer til virksom indsamling af materielle hjælpemidler til støtte for missionen«.¹⁷⁰ Et andet af missionsselskabernes formål er at vække livslange kald *ad gentes* i både de ældre og de yngre kirker. Jeg anbefaler varmt, at deres støttende arbejde bliver mere og mere rettet mod dette mål.

I deres aktiviteter er disse selskaber på verdensplan afhængige af Kongregationen for Folkeslagenes Evangelisering og på det

lokale plan af bispekonferencerne og de enkelte kirkers biskopper i samarbejde med de eksisterende centre til fremme af mission. De bibringer den katolske verden den universalitetens og tjenestens ånd i forbindelse med kirkens mission, uden hvilken der ikke eksisterer et ægte samarbejde.

Ikke blot give til missionen, men også modtage fra den

85. At arbejde med i missionsaktiviteten betyder ikke blot at give, men også at modtage. Alle delkirkerne, både de unge og de gamle, er kaldet til at give og modtage i forbindelse med verdensmissionen, og ingen bør være lukket for de andres behov. Koncilet udtaler: »I kraft af ... katolicitet bringer hver enkelt del sine egne gaver til de øvrige dele og til hele kirken. Helheden af de enkelte dele vokser da i gensidig udveksling og samler sine kræfter for at nå frem til fylden i enheden ... Dertil findes der endelig bånd, som knytter kirkens forskellige dele til hinanden i et intimt fællesskab, enten det nu drejer sig om åndelige rigdomme, arbejdere i apostolatet eller jordiske hjælpemidler«. ¹⁷¹

Jeg opfordrer alle kirker og alle biskopper, præster, ordensfolk og medlemmer af lægfolket til at *være åbne for kirkens universalitet* og undgå enhver form for provinsialisme, eksklusivitet eller en følelse af selvtilstrækkelighed. Lokalkirker må, selv om de er rodfæstede i deres eget folk og deres egen kultur, altid opretholde en stærk sans for troens universalitet ved at give og modtage åndelige gaver, erfaringer fra pastoralt arbejde med evangelisering og den første forkyndelse, såvel som personale til apostolatet og materielle ressourcer.

Fristelsen til at blive isoleret kan være meget stærk. De ældre kirker, der er involveret i ny evangelisering, kunne måske mene, at deres mission nu skal foregå hjemme, og således kan de fristes til at slække på deres fremstød mod den ikke-kristne verden og kun modstræbende acceptere kald til missionsinstitutter, ordenskongregationer og til andre delkirker. Men det er

ved at give gavmildt af det, vi har, at vi skal modtage. Der er allerede mange unge kirker, der er velsignet med en rigdom af kald, og som derfor er i stand til at sende så vel præster som mandlige og kvindelige ordensfolk til de ældre kirker.

På den anden side er de unge kirker bekymrede for deres egen identitet, for inkulturation og for deres frihed til at vokse uafhængig af ydre indflydelse, hvad der eventuelt kan resultere i, at de lukker deres døre for missionærer. Til disse kirker siger jeg: Isolér jer ikke, tag villigt imod missionærer og støtte fra andre kirker og gør sådan i hele verden. Netop på grund af de problemer, der bekymrer jer, har I brug for stadig kontakt med jeres brødre og søstre i troen. Forsøg med alle berettigede midler at sikre anerkendelsen af den frihed, I har ret til, idet I husker, at Kristi disciple »bør adlyde Gud mere end mennesker« (Ap.G.5,29).

Gud forbereder et nyt forår for evangeliet

86. Hvis man betragter vore dages verden, bliver man slået af mange negative faktorer, som kan føre til pessimisme. Men denne følelse er uberettiget. Vi tror på Gud, vor Far og Herre, og på hans godhed og barmhjertighed. Alt som forløsningens tredje årtusind nærmer sig, forbereder Gud et forår for kristendommen, og vi kan allerede se de første tegn derpå. Faktisk nærmer mennesker både i den ikke-kristne verden og i den traditionelt kristne verden sig lidt efter lidt til evangeliets idealer og værdier, en udvikling, som kirken forsøger at opmuntre. I dag er der faktisk en ny enighed, hvad disse værdier angår: afvisning af vold og krig, respekt for mennesket og for menneskerettigheder; ønsket om frihed, retfærdighed og broderlighed; overvindelse af de forskellige former for racisme og nationalisme; bekræftelse af kvindens værdighed og rolle.

Det kristne håb hjælper os til at engagere os helt i nyevangeliseringen og verdensmissionen og får os til at bede, som Jesus lærte os; »Komme dig rige, ske din vilje på jorden, som den sker i Himmelen« (Matt.6,10).

Antallet af dem, der venter Kristus er stadig enormt: menneskelige og kulturelle grupper, som endnu ikke er nået af evangeliet, eller for hvem kirken næsten ikke eksisterer, er så vidt udbredte, at det kræver, at alle kirkens ressourcer forenes. Mens den forbereder sig til at fejre 2000-års jubilæet, er kirken endnu mere engageret i en ny missions-advent. Vi må forøge vor apostolske iver for at videregive troens lys og glæde til andre, og til dette høje ideal må hele Guds folk opdrages.

Vi kan ikke slå os til ro, når vi tænker på de millioner af vore brødre og søstre, der ligesom vi er blevet forløst ved Kristi blod, men som lever i uvidenhed om Guds kærlighed. For hver enkelt troende ligesom for hele kirken må missionsopgaven komme i første række, for den angår menneskehedens evige bestemmelse og svarer til Guds skjulte og barmhjertige plan.

Missionsspiritualitet

87. Missionsaktivitet kræver en specifik spiritualitet, hvad der især gælder alle dem, som Gud har kaldet til at være missionærer.

Ledet af Ånden

Denne spiritualitet kommer først og fremmest til udtryk i et liv i komplet lydighed mod Ånden. Den forpligter os til lade os forme indefra af Ånden, så vi kan komme til at ligne Kristus endnu mere. Det er ikke muligt at vidne om Kristus uden at genspejle hans billede, som bliver levende i os ved Åndens nåde og kraft. Denne lydighed forpligter os derpå til at modtage modets og skarpsindighedens gaver, som er væsentlige elementer i missionsspiritualiteten.

Et eksempel på dette ses med apostlene under Mesterens offentlige liv. Trods deres kærlighed til ham og deres storsindede svar på hans kald, var de ude af stand til at forstå hans ord og uvillige til at følge ham ad lidelsens og ydmygelsens vej. Ånden forvandlede dem til modige vidner for Kristus og til oplyste forkyndere af hans ord. Det var Ånden selv, der ledede dem ad missionens vanskelige og nye veje.

I dag er den mission ligesom i fortiden vanskelig og kompleks og kræver Åndens mod og lys. Vi oplever ofte den dramatiske situation i den første kristne menighed, som så, at vantrø og fjendtlige kræfter »samlede sig mod Herren og mod hans Salvede« (Ap.G.4,26). Nu, som dengang, må vi bede Gud om at give os frimodighed til at forkynde evangeliet; vi må overveje Åndens hemmelighedsfulde veje og tillade os selv at blive vejledt af ham til hele sandheden (sml.Joh.16,13).

Leve Kristi, »den sendtes« mysterium

88. Et væsentligt kendetegn ved missionsspiritualitet er inderligt fællesskab med Kristus. Vi kan ikke forstå og udføre missionen, med mindre vi henviser til Kristus som den, der var sendt for at evangelisere. Paulus beskriver Kristi holdning: »Lad det samme sindelag være i jer, som var i Kristus Jesus. Da han var i guddomsskikkelse holdt han det ej for et røvet bytte at være Gud lig, men han gav afkald og tog tjenerskikkelse på og blev mennesker lig. Og da han i fremtræden fandtes som et menneske, ydmygede han sig selv og blev lydig til døden, ja, døden på et kors« (Fil.2,5-8).

Menneskevordelsens og forløsningens mysterium beskrives således som en total given-afkald, der fører til, at Kristus til fulde oplever menneskets situation og fuldstændig accepterer Faderens plan. Dette er en given-afkald, som er gennemtrængt af kærlighed og udtrykker kærlighed. Missionen følger denne samme vej og fører til korsets fod.

Det kræves, at missionæren er villig til »at give afkald på sig selv og alt, hvad han hidtil har anset for sit eget, for at blive alt for alle«. ¹⁷² Dette gør missionærer ved at leve i en fattigdom, der frigør dem til at tjene evangeliet, løser dem fra at være bundet til omgivende mennesker og ting, så de kan blive brødre og søstre til dem, de er sendt til, og således bringe dem Kristus Frelseren. Dette er målet for missionsspiritualitet: »For de svage er jeg blevet svag...; for alle er jeg blevet alt for i alt fald at kunne frelse nogle. Og alt dette gør jeg for evangeliets skyld...« (1.Kor.9,22-23).

Det er netop, fordi de er »sendt«, at missionærerne oplever Kristi trøstende nærvær. Han er hos dem hvert øjeblik i deres liv – »Frygt ikke... for jeg er med dig« (Ap.G.18,9-10) – og han venter dem i hvert menneskes hjerte.

Elske kirken og menneskene som Jesus gjorde det

89. Missionsspiritualitet er også kendetegnet af apostolsk kærlighed, af Kristi kærlighed, han som kom »for at samle Guds adspredte børn sammen til ét« (Joh.11,52), af Den gode Hyrdes kærlighed, hyrden som kender sine får, som leder efter dem og giver sit liv for dem (sml.Joh.10). De, der har missionsånden, føler Kristi brændende kærlighed til sjæle og elsker kirken, som Kristus gjorde det.

Missionæren drives frem af »nidkærhed for sjæle«, en nidkærhed, der er inspireret af Kristi egen kærlighed, og som tager form i omsorg, ømhed, medlidenhed, åbenhed, væren til rådighed og interesse for menneskers problemer. Kristi kærlighed er meget dyb, og han, som vidste, »hvad der boede i mennesket« (Joh.2,25), elskede alle ved at tilbyde dem forløsning og led, når den blev afvist.

Missionæren er et næstekærligt menneske. For at forkynde alle sine brødre og søstre, at de er elskede af Gud og i stand til at elske, må missionæren selv vise alle kærlighed ved at give sit liv for sin næste. Missionæren er den »universelle bror eller søster«, der i sig bærer kirkens ånd, dens åbenhed overfor og dens interesse for alle folkeslag og enkelte mennesker, især for de ringeste og fattigste. Som sådan overvinder missionæren barrierer og splittelser på grund af race, kaste eller ideologi og er et tegn på Guds kærlighed i verden – en kærlighed, der hverken udelukker eller foretrækker nogen.

Endelig må missionæren ligesom Kristus elske kirken: »Kristus elskede kirken og gav sig selv hen for den« (Ef.5,25). Denne kærlighed, lige til at give sit liv, er det vigtigste for missionæren. Kun dyb kærlighed til kirken kan opretholde missionsiveren. Paulus taler om det daglige pres, der hviler på ham: »bekymringerne for alle menighederne« (2.Kor.11,28). For enhver missionær er »troskaben over for Kristus ... nemlig uløseligt knyttet til troskaben mod kirken«. ¹⁷³

En sand missionær er hellig

90. Kaldet til mission stammer i sig selv fra kaldet til hellighed. En missionær må for at være en virkelig missionær give sig til at vandre ad hellighedens vej: »Hellighed må... opfattes som en fundamental forudsætning og en uerstattelig betingelse for enhver for at opfylde frelsessendelsen i kirken«. ¹⁷⁴

Det universelle kald til hellighed er tæt knyttet til det *universelle kald til mission*. Enhver troende er kaldet til hellighed og til mission. Dette var koncilets brændende ønske, og fordi Kristus er lyset for alle folk, håbede det at oplyse alle mennesker med hans herligheds glans, sådan som den genspejler sig på kirkens åsyn, ved at forkynde evangeliet for hele skabningen«. ¹⁷⁵ Kirkens missionsspiritualitet er en vandring mod hellighed.

Den fornyede impuls til missionen *ad gentes* kræver hellige missionærer. Det er ikke nok at ajourføre pastorale metoder, organisere og koordinere kirkelige ressourcer eller fordybe sig mere i de bibelske og teologiske grundlag for troen. Det, der er nødvendigt, er at opmuntre til en ny »iver efter at opnå hellighed« blandt missionærer og i hele den kristne menighed, især blandt dem, der er missionærernes nærmeste medarbejdere. ¹⁷⁶

Kære søstre og brødre: lad os huske de første kristne menigheders begejstring. Trods datidens begrænsede transport- og kommunikationsmidler, nåede forkyndelsen af evangeliet hurtigt jordens grænser. Og dette var religionen om en mand, som døde på et kors, »for jøder en forargelse og for hedninger en dårskab« (1.Kor.1,23)! Grundlaget for denne missionsdynamik var de første kristnes og de første menigheders hellighed.

91. Derfor henvender jeg mig til de for nylig døbte medlemmer af de unge menigheder og de unge kirker. I dag er I denne vor to tusinde år gamle kirkes håb: da I er unge i troen, må I være ligesom de første kristne og udstråle begejstring og mod i storsindet opofrelse til Gud og jeres næste. Kort sagt, I må træde ind på hellighedens vej. Kun således kan I være et tegn på Gud i

verden og genoplive urkirkens missionsepos i jeres egne lande. I vil også blive en surdej i de ældre kirkers missionsånd.

Missionærene bør for deres part overveje den pligt til hellighed, som deres kalds gave er og kræver af dem, de må forny sig selv åndeligt dag for dag og stræbe efter at ajourføre deres teologiske og pastorale uddannelse. Missionærer må være »kontemplative i handling«. De finder svar på problemer i lyset af Guds ord og i personlig og fælles bøn. Min kontakt med repræsentanter for ikke-kristne spirituelle traditioner, især Asiens, har bestyrket mig i den anskuelse, at missionens fremtid i vid udstrækning er afhængig af kontemplation. En missionær, som ikke er kontemplativ, kan ikke forkynde Kristus på troværdig vis. Missionæren er et vidne om Gudserfaringen og må være i stand til at sige med apostlene: »det vi har set med vore egne øjne ... om livets ord, ... forkynder vi også for jer« (1.Joh.1,1-3).

Missionæren er et saligprisningernes menneske. Inden Jesus udsender De Tolv til at evangelisere, lærer han dem i sin »missionstale« (sml.Matt.10) missionens veje: fattigdom, sagtmødighed, accept af lidelse og forfølgelse, længsel efter retfærdighed og fred, kærlighed – med andre ord, saligprisningerne praktiseret i det apostolske liv (sml.Matt.5,1-12). Ved at leve saligprisningerne erfarer missionæren og viser konkret, at Guds rige allerede er kommet, og at han eller hun har taget imod det. Kendetegnet for ethvert ægte missionærliv er den indre glæde, der kommer fra troen. I en verden, som er plaget og knuget af så mange problemer, en verden der er fristet til pessimisme, må den, der forkynder det »glade budskab«, være et menneske, der har fundet sandt håb i Kristus.

Afslutning

92. I dag har kirken som aldrig før muligheden for ved vidnesbyrd og ord at bringe evangeliet til alle mennesker og alle nationer. Jeg ser det dages for en ny missionsæra, som vil blive til en strålende dag, der vil bære en rig høst, hvis alle kristne og især

missionærer og unge kirker besvarer vor tids kald og udfordringer med storsind og hellighed.

Ligesom apostlene efter Kristi himmelfart må kirken samles i nadversalen med »Maria, Jesu mor« (Ap.G.1,14) for at bede om Ånden og få styrke og mod til at udføre missionsbefalingen. Vi har ligesom apostlene brug for at blive forvandlet og ledet af Ånden.

På tærsklen til det tredje årtusind indbydes hele kirken til mere intenst at leve Kristi mysterium ved taknemligt at samarbejde i frelsesgerningen. Kirken gør dette sammen med Maria og følgende Marias eksempel, for hun er kirkens mor og forbillede. Maria er forbillede for den moderlige kærlighed, som bør inspirere alle, der arbejder med i kirkens apostolske mission for menneskehedens genfødsel. »Styrket af Kristi nærvær vandrer kirken mod tidernes fuldendelse og går for at møde Herren, der kommer. Men på denne vandring... går den ad den vej, som allerede er trådt af Jomfru Maria.«¹⁷⁷

Til »Marias formidling, der er helt orienteret mod Kristus og stræber efter at åbenbare hans frelsende kraft«,¹⁷⁸ betror jeg kirken og især dem, der forpligter sig til at virkeliggøre missionsbefalingen i verden i dag. Som Kristus udsendte sine apostle i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, således sender jeg, idet jeg fornyer denne befaling, min apostolske velsignelse til jer alle i Den Hellige Treenigheds navn. Amen.

Givet i Rom ved Sankt Peter, den 7. december, femogtyveårs dagen for koncilets dekret *Ad Gentes*, i året 1990, det trettende i mit pontifikat.

Joannes Paulus II.

Noter

1. Sml. PAUL VI, *Budskab* til Verdensmissionsdagen, 1972: *Insegnamenti X* (1972), s. 522: »Hvor ville dog mange interne spændinger, som svækker og splitter visse lokalkirker og institutioner, forsvinde over for den faste overbevisning, at den lokale menigheds frelse udvirkes ved samarbejdet for at udbrede evangeliet til jordens fjerneste ender!«
2. Sml. BENEDIKT XV, Apostolsk Skrivelse *Maximum Illud* (30. november 1919): AAS 11 (1919), s. 440-455; PIUS XI, Rundskrivelse *Rerum Ecclesiae* (28. februar 1926): AAS 18 (1926), s. 65-83; PIUS XII, Rundskrivelse *Evangelii Praecones* (2. juni 1951): AAS 43 (1951), s. 497-528; Rundskrivelse *Fidei Donum* (21. april 1957): AAS 49 (1957), s. 225-248; JOHANNES XXIII, Rundskrivelse *Princeps Pastorum* (28. november 1959): AAS 51 (1959), s. 833-864.
3. JOHANNES PAUL II, Rundskrivelse Menneskets Forløser *Redemptor Hominis* (4. marts 1974), nr. 10: København, udg. af Ansgarstiftelsens Forlag i kommission hos Niels Steensens Forlag, 1980.
4. Samme sted.
5. Den Nikæno-Konstantinopolitanske Trosbekendelse: se f.eks. »Lovsang« s. 35f: København, Ansgarstiftelsens Forlag, 1982.
6. Rundskrivelse *Redemptor Hominis* nr. 13 (se note 3).
7. Sml. DET ANDET VATIKANKONCIL, Den pastorale Konstitution Kirken i Verden af i Dag *Gaudium et Spes*, nr. 2: Oslo, St. Olav Forlag, 1966.
8. Samme sted, nr. 22.
9. JOHANNES PAUL II, Rundskrivelse Rig på Barmhjertighed *Dives in Misericordia* (30. november 1980), nr. 7: København, udg. af Ansgarstiftelsen i kommission hos Niels Steensens Forlag, 1982.
10. *Prædiken* ved eukaristefejringen i Krakow 10. juni 1979: AAS 71 (1979), s. 873.
11. Sml. JOHANNES XXIII, Rundskrivelse Vort Sociale Ansvar *Mater et Magistra* (15. maj 1961), IV: København, Sankt Ansgars Forlag, 1961.
12. DET ANDET VATIKANKONCIL, Erklæring om Religionsfrihed *Dignitatis Humanae*, nr. 2: Oslo, St. Olav Forlag, 1966.
13. PAUL VI, Apostolsk Skrivelse Evangeliets Forkyndelse *Evangelii Nuntiandi* (8. december 1975), nr. 53: København, Katolsk Forlag, 1978.
14. Erklæring *Dignitatis Humanae*, nr. 2 (se note 12).
15. Sml. DET ANDET VATIKANKONCIL, Den dogmatiske Konstitution

- om Kirken *Lumen Gentium*, nr. 14-17: Oslo, St. Olav Forlag, 1965; Dekret om Kirkens Missionsvirksomhed *Ad Gentes*, nr. 3: København, Sankt Ansgars Forlag, 1966.
16. Sml. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 48 (se note 15); Den pastorale Konstitution *Gaudium et Spes*, nr. 43 (se note 7); Dekret *Ad Gentes*, nr. 7, 21 (se note 15).
 17. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 13 (se note 15).
 18. Samme sted, nr. 9.
 19. Den pastorale Konstitution *Gaudium et Spes*, nr. 22 (se note 7).
 20. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 14 (se note 15).
 21. Rundskrivelse *Dives in Misericordia*, nr. 1 (se note 9).
 22. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 5 (se note 15).
 23. Sml. Den pastorale Konstitution *Gaudium et Spes*, nr. 22 (se note 7).
 24. Sml. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 4 (se note 15).
 25. Samme sted, nr. 5.
 26. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 16 (se note 13).
 27. *Tale* ved åbningen af Det andet Vatikankoncils tredje samling (14. september 1964): AAS 56 (1964), s. 810.
 28. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 34 (se note 13).
 29. Sml. Den Internationale Teologiske Kommission, Udvalgte Ekklesiologiske Temaer i anledning af afslutningen af Det andet Vatikankoncil (7. oktober 1985), nr. 10: »The Eschatological Character of the Church: Kingdom and Church«.
 30. Sml. Den pastorale Konstitution *Gaudium et Spes*, nr. 39 (se note 7).
 31. JOHANNES PAUL II, Rundskrivelse Herren og Levendegøreren *Dominum et Vivificantem* (18. maj 1986), nr. 42: København, Ansgarstiftelsens Forlag, 1987.
 32. Samme sted, nr. 64.
 33. Det græske ord »parrhesia« betyder også bejstring og kraft; sml. Ap.G. 2,29; 4,13.29.31; 9,27-28; 13,46; 14,3; 18,26; 19,8.26; 28,31.
 34. Sml. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 41-42 (se note 13).
 35. Sml. Rundskrivelse *Dominum et Vivificantem*, nr. 53 (se note 31).
 36. Sml. Dekret *Ad Gentes*, nr. 3, 11, 15 (se note 15); Den pastorale Konstitution *Gaudium et Spes*, nr. 10-11, 22, 26, 38, 41, 92-93 (se note 7).
 37. Den pastorale Konstitution *Gaudium et Spes*, nr. 10, 15, 22 (se note 7).
 38. Samme sted, nr. 41.
 39. Sml. Rundskrivelse *Dominum et Vivificantem*, nr. 54 (se note 31).
 40. Den pastorale Konstitution *Gaudium et Spes*, nr. 26 (se note 7).
 41. Samme sted, nr. 38.
 42. Sml. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 17 (se note 15); Dekret *Ad Gentes*, nr. 3, 15 (se note 15).

43. Dekret *Ad Gentes*, nr. 4 (se note 15).
44. Sml. Rundskrivelse *Dominum et Vivificantem*, nr. 53 (se note 31).
45. *Tale* til repræsentanter for ikke-kristne religioner, Madras, 5. februar 1986: AAS 78 (1986), s. 767; sml. *Budskab* til Asiens folkeslag, Manila, 21. februar 1981, nr. 2-4: AAS 73 (1981), s. 392f; *Tale* til repræsentanter for andre religioner, Tokyo, 24. februar 1981, nr. 3-4; *Insegnamenti IV/I* (1981), s. 507f.
46. *Tale* til kardinaler og Den romerske Kurie, 22. december 1986, nr. 11: AAS 79 (1987), s. 1089.
47. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 16 (se note 15).
48. Den pastorale Konstitution *Gaudium et Spes*, nr. 45 (se note 7); sml. Rundskrivelse *Dominum et Vivificantem*, nr. 54 (se note 31).
49. Dekret *Ad Gentes*, nr. 10 (se note 15).
50. JOHANNES PAUL II, Eftersynodal Skrivelse Det kristne Lægfolk *Christifideles Laici* (30. december 1988), nr. 35: København, Ansgarstiftelsens Forlag, 1990.
51. Dekret *Ad Gentes*, nr. 6 (se note 15).
52. Sml. samme sted.
53. Sml. samme sted, nr. 6, 23, 27.
54. Sml. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 18-20 (se note 13).
55. Eftersynodal Skrivelse *Christifideles Laici*, nr. 35 (se note 50).
56. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 80 (se note 13).
57. Sml. Dekret *Ad Gentes*, nr. 6 (se note 15).
58. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 80 (se note 13).
59. Sml. Dekret *Ad Gentes*, nr. 6 (se note 15).
60. Sml. samme sted, nr. 20.
61. Sml. *Tale* til medlemmerne af De europæiske Biskekonferencers Råds Symposium, 11. oktober 1985: AAS 78 (1986), s. 178-189.
62. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 20 (se note 13).
63. Dekret *Ad Gentes*, nr. 5 (se note 15); sml. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 8 (se note 15).
64. Sml. Erklæring om Religionsfrihed *Dignitatis Humanae*, nr. 3-4 (se note 12); Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 79-80 (se note 13); Rundskrivelse *Redemptor Hominis*, nr. 12 (se note 3).
65. Apostolsk Skrivelse *Maximum Illud*: cit. sted, s. 446 (se note 2).
66. Sml. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 62 (se note 13).
67. Sml. *De praescriptione haereticorum*, XX: CLL I, s. 201f.
68. Dekret *Ad Gentes*, nr. 9; sml. kap. II, nr. 10-18 (se note 15).
69. Sml. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 41 (se note 13).
70. Sml. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 28, 35, 38 (se note 15); Den pastorale Konstitution *Gaudium et Spes*, nr. 43 (se note 7); Dekret *Ad Gentes*, nr. 11-12 (se note 15).

71. Sml. PAUL VI, Rundskrivelse Om Folkenes Fremskridt *Populorum Progressio* (26. marts 1967), nr. 21, 42: København, Sankt Ansgars Forlag, 1967.
72. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 27 (se note 13).
73. Dekret *Ad Gentes*, nr. 13 (se note 15).
74. Sml. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 15 (se note 13); Dekret *Ad Gentes*, nr. 13-14 (se note 15).
75. Sml. Rundskrivelse *Dominum et Vivificantem*, nr. 42, 64 (se note 31).
76. Sml. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 60 (se note 13).
77. Sml. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 6-9 (se note 15).
78. Dekret *Ad Gentes*, nr. 2 (se note 15); sml. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 9 (se note 15).
79. Sml. Dekret *Ad Gentes*, kap. III, nr. 19-22 (se note 15).
80. Samme sted, nr. 15.
81. Samme sted, nr. 6.
82. Samme sted, nr. 15; sml. DET ANDET VATIKANKONCIL, Dekret om Den katolske Kirke og de kristnes Enhed *Unitatis Redintegratio*, Oslo, St. Olav Forlag, 1965.
83. Sml. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 58 (se note 13).
84. Bispesynodens ekstraordinære møde, 1985, *Afsluttende Rapport*, II, C, 6.
85. Samme sted, II, D, 4.
86. Sml. JOHANNES PAUL II, Apostolsk Skrivelse Katekese i vor Tid *Catechesi Tradendae* (16. oktober 1979), nr. 53: København, udg. af Ansgarstiftelsen i kommission hos Niels Steensens Forlag, 1980; Rundskrivelse *Slavorum Apostoli* (2. juni 1985), nr. 21: AAS 77 (1985), s. 802f.
87. Sml. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 20 (se note 13).
88. *Tale* til Zaires biskopper, Kinshasa, 3. maj 1980, nr. 4-6: AAS 72 (1980), s. 432-435; *Tale* i Kenyas biskopper, Nairobi, 7. maj 1980, nr. 6: AAS 72 (1980), s. 497; *Tale* til Indiens biskopper, Delhi, 1. februar 1986, nr. 5: AAS 78 (1986), s. 748f; *Prædiken* i Cartagena, 6. juli 1986, nr. 7-8: AAS 79 (1987), s. 105f; sml. også Rundskrivelse *Slavorum Apostoli*, nr. 21-22, cit. sted, s. 802-804 (se note 86).
89. Sml. Dekret *Ad Gentes*, nr. 22 (se note 15).
90. Sml. samme sted.
91. Sml. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 64 (se note 13).
92. Samme sted, nr. 63: »Lokalkirker har til opgave at tilegne sig evangeliets budskab helt og fuldt og til – uden på nogen måde at forfalske dets inderste sandhed – at oversætte det til et sprog, som disse mennesker forstår, og så forkynde det ved hjælp af dette sprog ... Udtrykket 'sprog' skal her ikke så meget opfattes i semantisk eller litterær forstand, men derimod antropologisk og kulturelt.«

93. Sml. *Tale* ved generalaudiensen 13. april 1988: *Insegnamenti XI/1* (1988), s. 877-881.
94. JOHANNES PAUL II, Apostolsk Skrivelse Fællesskabet i Familien *Familiaris Consortio* (22. november 1981), nr. 10: København, Ansgarstiftelsens Forlag, 1983. Her tales der om inkulturation »på ægteskabets og familiens område«.
95. Sml. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 63-65 (se note 13).
96. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 17 (se note 15).
97. *Tale* til deltagerne i de afrikanske biskoppers symposium i Kampala 31. juli 1969, nr. 2: AAS 61 (1969), s. 577.
98. PAUL VI, *Tale* ved åbningen af Det andet Vatikankoncils anden samling, 29. september 1963: AAS 55 (1963), s. 858; sml. DET ANDET VATI-KANKONCIL Erklæring om Kirkens Forhold til de Ikke-kristne Religi-oner *Nostra Aetate*, nr. 2: Oslo, St. Olav Forlag, 1966; Den dogmatiske Kon-stitution *Lumen Gentium*, nr. 16 (se note 15); Dekret *Ad Gentes*, nr. 9 (se no-te 15); Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 53 (se note 13).
99. Sml. PAUL VI, Rundskrivelse *Ecclesiam Suam* (6. august 1964): AAS 56 (1964), s. 609-659; Dekret *Ad Gentes*, nr. 11, 41 (se note 15); SEKRE-TARIATET FOR DE IKKE-KRISTNE, Dokument *L'atteggiamento della Chiesa di fronte ai seguaci di altre religioni: Riflessioni e orientamenti su dialogo e missione* (4. september 1984): AAS 76 (1984), s. 816-828).
100. *Brev* til De asiatiske Bispekonferencers femte Plenarmøde (23. juni 1990), nr. 4: *L'Osservatore Romano* 18. juli 1990.
101. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 14 (se note 15); De-kret *Ad Gentes*, nr. 7 (se note 15).
102. Sml. Dekret *Unitatis Redintegratio*, nr. 3 (se note 82); Dekret *Ad gentes*, nr. 7 (se note 15).
103. Sml. Rundskrivelse *Redemptor Hominis*, nr. 12 (se note 3).
104. Dekret *Ad Gentes*, nr. 11, 15 (se note 15).
105. Erklæring *Nostra Aetate*, nr. 2 (se note 98).
106. Eftersynodal Skrivelse *Christifideles Laici*, nr. 35 (se note 50).
107. Sml. Dekret *Ad Gentes*, nr. 41 (se note 15).
108. JOHANNES PAUL II, Rundskrivelse Omsorgen for de Sociale Forhold *Sollicitudo Rei Socialis*, nr. 41: København, Ansgarstiftelsens Forlag, 1988.
109. *Dokumenter* fra de latinamerikanske biskoppers tredje plenarkonference i Puebla (1979), 3760 (1145).
110. *Tale* til præster og ordensfolk, Jakarta, 10. oktober 1989, nr. 5: *L'Osserva-tore Romano*, 11. oktober 1989.
111. Sml. Rundskrivelse *Populorum Progressio*, nr. 14-21, 40-42 (se note 71); Rundskrivelse *Sollicitudo Rei Socialis*, nr. 27-41 (se note 108).

112. Rundskrivelse *Sollicitudo Rei Socialis*, nr. 28 (se note 108).
113. Sml. samme sted, kap. IV, nr. 27-34; Rundskrivelse *Populorum Progressio*, nr. 19-21, 41-42 (se note 71).
114. Tale til beboerne i »Favela Vidigal« i Rio de Janeiro, 2. juli 1980, nr. 4: AAS 72 (1980), s. 854.
115. Dokumenter fra de latinamerikanske biskoppers tredje plenarkonference i Puebla (1979), 3757 (1142).
116. ISAK AF STELLA, *Prædiken* 31. PL 194, s. 1793.
117. Dekret *Ad Gentes*, nr. 20 (se note 15).
118. Eftersynodal Skrivelse *Christifideles Laici*, nr. 35 (se note 50).
119. Sml. Dekret *Ad Gentes*, nr. 38 (se note 15).
120. Tale til kardinaler og alle medarbejderne i Den romerske Kurie, Vatikanstaten og Vikariatet Rom, 28. juni 1980, nr. 10: *Insegnamenti*, III/I (1980), s. 1887.
121. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 23 (se note 15).
122. Dekret *Ad Gentes*, nr. 38 (se note 15).
123. Samme sted, nr. 29.
124. Sml. samme sted, nr. 38.
125. Samme sted, nr. 30.
126. Dokumenter fra de latinamerikanske biskoppers tredje plenarkonference i Puebla (1979), 2941 (368).
127. Sml. normer for lokalkirkernes indbyrdes samarbejde og specielt om en bedre fordeling af gejstligheden i verden, KONGREGATIONEN FOR GEJSTLIGHEDEN, Direktiv *Postquam Apostoli* (25. marts 1980) : AAS 72 (1980), s. 346-364).
128. Dekret *Ad Gentes*, kap. IV, nr. 23-27 (se note 15).
129. Samme sted, nr. 23.
130. Samme sted.
131. Samme sted, nr. 23, 27.
132. Sml. KONGREGATIONEN FOR ORDENER OG SEKULARINSTITUTTER og KONGREGATIONEN FOR BISKOPPERNE, Direktiver for indbyrdes forhold mellem biskopper og ordensfolk i Kirken *Mutuae Relationes* (14. maj 1978), nr. 14b: AAS (1978), s. 482; sml. nr. 28, s. 490.
133. Dekret *Ad Gentes*, nr. 27 (se note 15).
134. DET ANDET VATIKANKONCIL, Dekret om Præsternes Liv og Tjeneste *Presbyterorum Ordinis*, nr. 10: København, Sankt Ansgars Forlag, 1967; sml. Dekret *Ad Gentes*, nr. 39 (se note 15).
135. DET ANDET VATIKANKONCIL, Dekret om Præsteuddannelsen *Optatum Totius*, nr. 20: København, Sankt Ansgars Forlag, 1967; sml. »Guide de la vie pastorale pour les prêtres diocésains des Églises qui dépendent de la Congrégation pour l'Évangélisation des Peuples«, Rom, 1989.

136. Tale til Kongregationen for Folkeslagenes Evangeliserings plenarforsamling, 14. april 1989, nr. 4: *AAS* 81 (1989), s. 1140.
137. *Budskab* til Verdensmissionsdagen, 1982: *Insegnamenti* V/II (1982), s. 1879.
138. Sml. Dekret *Ad Gentes*, nr. 38 (se note 15); Direktiv *Postquam Apostoli*, nr. 24-25, s. 361 (se note 127).
139. Sml. Direktiv *Postquam Apostoli*, nr. 29, s. 362f (se note 127); Dekret *Ad Gentes*, nr. 20 (se note 15).
140. *CIC*, can. 783.
141. Dekret *Ad Gentes*, nr. 40 (se note 15).
142. Sml. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 69 (se note 13).
143. JOHANNES PAUL II, Apostolsk Skrivelse, Kvindens Værdighed og Kald *Mulieris Dignitatem* (15. august 1988), nr. 20: København, Ansgarstiftelsens Forlag, 1989.
144. Sml. Rundskrivelse *Evangelii Praecones*, cit. sted s. 510f (se note 2); Rundskrivelse *Fidei Donum*, cit. sted s. 288ff (se note 2); Rundskrivelse *Princeps Pastorum*, cit. sted s. 855f (se note 2); Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 70-73 (se note 13).
145. Eftersynodal Skrivelse *Christifideles Laici*, nr. 35 (se note 50).
146. Sml. Rundskrivelse *Evangelii Praecones*, cit. sted s. 510-514 (se note 2).
147. Sml. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 17, 33 (se note 15).
148. Sml. Dekret *Ad Gentes*, nr. 35-36, 41 (se note 15).
149. Eftersynodal Skrivelse *Christifideles Laici*, nr. 14 (se note 50).
150. *CIC*, can. 225, 1; sml. DET ANDET VATIKANKONCIL, Dekret Lægfolkets Apostolat *Apostolicum Actuositatem*, nr. 6, 13: Oslo, St. Olav Forlag, 1966.
151. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 31 (se note 15); sml. *CIC* can. 225, 2.
152. Apostolsk Skrivelse *Evangelii Nuntiandi*, nr. 70 (se note 13).
153. Eftersynodal Skrivelse *Christifideles Laici*, nr. 35 (se note 50).
154. Dekret *Ad Gentes*, nr. 17 (se note 15).
155. Apostolsk Skrivelse *Catechesi Tradendae*, nr. 66 (se note 86).
156. Sml. *CIC*, can. 785, 1.
157. Dekret *Ad Gentes*, nr. 17 (se note 15).
158. Sml. Kongregationen for Folkeslagenes Evangeliserings plenarforsamling 1969 om kateketer, og den dertil svarende »Instruktion« fra april 1970: *Bibliographia Missionaria*, nr. 34 (1970), s. 197-212 og *Sacra Congregatio de Propaganda Fide, Memoria Rerum*, III/2 (1976), s. 821-831.
159. Dekret *Ad Gentes*, nr. 28 (se note 15).
160. JOHANNES PAUL II, Apostolsk Konstitution *Pastor Bonus* (28. juni

- 1988), nr. 85: AAS 80 (1988), s. 881; Dekret *Ad Gentes*, nr. 29 (se note 15).
161. Dekret *Ad Gentes*, nr. 29 (se note 15); sml. Apostolsk Konstitution *Pastor Bonus*, nr. 86: cit.sted s. 882 (se note 160).
162. Dekret *Ad Gentes*, nr. 31 (se note 15).
163. Sml. samme sted, nr. 33.
164. Sml. PAUL VI, Apostolsk Skrivelse Motu Proprio *Ecclesiae Sanctae* (6. august 1966), II, nr. 43: AAS 58 (1966), s. 782.
165. Dekret *Ad Gentes*, nr. 34 (se note 15); Apostolsk Skrivelse Motu Proprio *Ecclesiae Sanctae*, III, nr. 22, cit. sted, s. 787 (se note 164).
166. Dekret *Ad Gentes*, nr. 35 (se note 15); sml. *CIC* cann. 211, 781.
167. Apostolsk Skrivelse *Familiaris Consortio*, nr. 54 (se note 94).
168. Sml. PAUL VI, Apostolsk Skrivelse *Graves et Increscentes* (5. september 1966): AAS 58 (1966), s. 750-756.
169. P. MANNA, *Le nostre »Chiese« e la propagazione del Vangelo*, Trentolo Ducenta, 1952², s. 35.
170. Dekret *Ad Gentes*, nr. 38 (se note 15).
171. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 13 (se note 15).
172. Dekret *Ad Gentes*, nr. 24 (se note 15).
173. Dekret *Presbyterorum Ordinis*, nr. 14 (se note 134).
174. Eftersynodal Skrivelse *Christifideles Laici*, nr. 17 (se note 50).
175. Den dogmatiske Konstitution *Lumen Gentium*, nr. 1 (se note 15).
176. Sml. *Tale* ved CELAM-møde, Port-au-Prince, 9. marts 1983: AAS 75 (1983), s. 771-779; *Prædiken* ved åbningen af »Novene-årene«, foreslået af CELAM, Santo Domingo, 12. oktober 1984: *Insegnamenti VII/II* (1984), s. 885-897.
177. JOHANNES PAUL II, Rundskrivelse Forløserens Moder *Redemptoris Mater* (25. marts 1987), nr. 2: København, Ansgarstiftelsens Forlag, 1987.
178. Samme sted, nr. 22.

Indhold

Indledning	5
Kapitel I	JESUS KRISTUS, DEN ENESTE FRELSER 9
	»Ingen kommer til Faderen uden ved mig« 10
	Tro på Kristus er et tilbud
	til menneskets frihed 12
	Kirken som tegn på og redskab for frelsen. 14
	Frelsen i Kristus tilbydes alle. 15
	»Vi kan ikke lade være med at tale« 15
Kapitel II	GUDS RIGE. 18
	Kristus gør riget nærværende 18
	Guds riges kendetegn og dets krav 20
	I den opstandne Kristus fuldendes
	og forkyndes Guds rige 21
	Guds rige i forhold til Kristus og til kirken. 22
	Kirken til tjeneste for Guds rige 25
Kapitel III	HELLIGÅNDEN SOM
	MISSIONENS HOVEDPERSON. 27
	Udsendt »indtil jordens ende« 27
	Ånden leder kirkens mission 30
	Helligånden gør hele kirken missionerende 31
	Ånden er nærværende og aktiv
	til enhver tid og på ethvert sted 33
	Missionsaktiviteten er først
	ved at begynde 35

Kapitel IV	DE UDSTRAKTE HORISONTER FOR MISSIONEN <i>AD GENTES</i>	36
	Et komplekst og altid vekslende religiøst billede	36
	Missionen <i>ad gentes</i> har stadig sin værdi . .	38
	Til alle folkeslag trods vanskeligheder . . .	40
	Rammer for kirkens mission <i>ad gentes</i> . . .	41
	Troskab mod Kristus og fremme af menneskets frihed	46
	Opmærksomheden rettes mod Syden og mod Østen	48
Kapitel V	MISSIONENS VEJE	49
	Den første form for evangelisering er vidnesbyrd	49
	Den første forkyndelse af Kristus, Frelseren	50
	Omvendelse og dåb	53
	Dannelse af lokalkirker	55
	»Kirkelige basismenigheder« som en evangeliserende kraft	58
	Legemliggøre evangeliet i folkeslagenes kulturer	59
	Dialog med vore brødre og søstre fra andre religioner	62
	Fremme udvikling og forme samvittigheder	65
	Næstekærlighed: oprindelse til og målestok for mission.	67

Kapitel VI	LEDERE OG MEDARBEJDERE	
	I MISSIONSAPOSTOLATET	69
	De primært ansvarlige for missionsaktivitet	70
	Missionærer og religiøse institutter	
	<i>ad gentes</i>	72
	Verdenspræster til verdensmissionen . . .	74
	Det gudviede liv gavner missionen.	75
	Alle lægfolk er missionærer i kraft af dåben	75
	Kateketernes arbejde og embedernes	
	mangfoldighed.	79
	<i>Kongregationen for Folkeslagenes</i>	
	<i>Evangelisering</i> og andre strukturer	
	for missionsaktivitet	80
Kapitel VII	SAMARBEJDE	
	I MISSIONSAKTIVITETEN	83
	Bøn og offer for missionærer	84
	»Her er jeg, Herre! Jeg er rede! Send mig!«	84
	»Saligere er det at give end at tage«	85
	Nye former for missionssamarbejde	86
	Fremme af og uddannelse til mission	
	blandt Guds folk.	88
	De <i>Pavelige Missionsværkers</i> særlige ansvar	89
	Ikke blot give til missionen,	
	men også modtage fra den	90
	Gud forbereder et nyt forår for evangeliet .	91

Kapitel VIII	MISSIONSSPIRITUALITET	93
	Ledet af Ånden	93
	Leve Kristi, »den sendtes« mysterium . .	94
	Elske kirken og menneskene som Jesus gjorde det	95
	En sand missionær er hellig	96
Afslutning		97
Noter		99

